

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: VI

BROJ: 11 (49)

Subotica, studeni (novembar) 1998.

Cijena: 6,00 N. din.

SLAVA OCU I SINU
I DUHU SVETOMU

MEMORIALIUM
SOCIETAS FACIT
EAT ANNO AVAR
GENIS PARTI
1711

DUH SVETI I NAŠA SVETOST

Na koncu ove godine Duha Svetoga želio bih razmišljati s vama, dragi čitatelji, o našem pozivu na svetost. Naime, samo ime treće božanske osobe: "Duh Sveti" upućuje na to da je On i izvor svetosti. On je Duh Posvetitelj!

Opći poziv na svetost vrlo je star. Bog već u Starom zavjetu poziva sav izabrani narod na svetost. Zapisano je to u knjizi Levitskog zakona: "Jahve reče Mojsiju: 'Govori svoj zajednici Izraelaca i reci im: Sveti budite! Jer sam svet ja, Jahve, Bog vaš!'" (Lev 19,1). Isus će ovaj opći poziv na svetost izraziti riječima: "Budite dakle savršeni kao što je savršen vaš nebeski Otac" (Mt 5,48). Sveti Pavao, pak, učeći Solunjane otkriva: "Doista, ovo je volja Božja: vaše posvećenje" (1 Sol 4,3).

Dakle, svetost nije privilegij nekih pojedinaca. Nije privilegij svećenika ili časnih sestara, kako se obično u narodu misli. Svi, baš svi smo pozvani na svetost. I svi MORAMO biti sveti! Zašto? Zato što je svet Bog na čiju smo sliku stvoreni. Mogli bismo reći da je čovjek u potpunosti čovjek onda kada je svet. Da smo pozvani na svetost i nije tako teško shvatiti. Teže je pitanje: Kako da postanemo sveti? Htio bih vam u ovom uvodniku predstaviti puteve svetosti kako ih vidi II. vatikanski koncil u Dekretu o Crkvi (br. 42).

Da bismo postali sveti najprije moramo željeti biti sveti. Sv. Mala Terezija ulazeći u samostan ponavljala je: "Ja želim biti svetica!" Željela je biti svetica i postala je sveticom.

Evo, kako možemo postati sveti! Na prvom mjestu Koncil ističe LJUBAV! Ljubav koja je razlivena u srcima našim po Duhu Svetome koji nam je darovan (usp. Rim 5,5). Bez ljubavi nema posvećenja. Onaj tko ne ljubi Boga i bližnjega ne može biti svet. Da bi pak ljubav rasla i rađala dobrim plodovima kao dobro sjeme u duši, svaki vjernik treba:

1. RADO SLUŠATI (čitati) BOŽJU RIJEČ i u svemu VRŠITI BOŽJU VOLJU, koja je jasno očitovana u toj riječi; dakle, Božju riječ nije dovoljno slušati, potrebno ju je u životu ostvariti, uz pomoć njegove milosti;
2. ČESTO PRIMATI SAKRAMENTE, OSOBITO EUHARISTIJU;
3. POSTOJANO SE POSVEĆIVATI MOLITVI;
4. ODRICATI SE SAMOGA SEBE (odricati se nekih dopuštenih užitaka i s ljubavlju podnositi svoje životne poteškoće);
5. DJELOTVORNO SLUŽITI BRAĆI LJUDIMA;
6. VJEŽBATI SE U SVIM KREPOSTIMA.

Koncil k tomu još na poseban način ističe MUČENIŠTVO kao privilegirani put do svetosti, jer je ono "najveće svjedočanstvo ljubavi prema Bogu i bližnjem."

Također ističe da se "svetost Crkve gaji na poseban način MNOGIM EVANĐEOSKIM SAVJETIMA, upućujući na redovnike i redovnice koji polažu redovničke zavjete čistoće, poslušnosti i siromaštva.

I na koncu nabiranja ovih puteva za postizanje svetosti, Koncil još jednom ističe: "LJUBAV, naime, kao vez savršenstva i punina zakona UPRAVLJA SVIM SREDSTVIMA POSVEĆENJA, uobličuje ih i dovodi do cilja. Odatle se Kristov učenik prepoznaje po ljubavi i prema Bogu i prema bližnjemu."

Mislim da su nabrojani putevi ili uvjeti razumljivi svakom vjerniku, ali isto tako mislim da se svi pomalo pribojavamo i pitamo kako to ostvariti. To je moguće jedino snagom Duha Svetoga (Dj 1,8). On je Duh Posvetitelj, poslan je da "neprestano posvećuje Crkvu" (LG 4). On je ona "Sila odozgor" (Lk 24,49) pomoću koje možemo ostvariti svetost, pomoću koje možemo "biti ljubav" u ovom svijetu.

Dobro bi bilo da na koncu ove Godine Duha Svetoga svi još jednom zamolimo Duha Svetoga da nam pomogne ostvariti volju Božju, a volja Božja jeste naše posvećenje! Bit će to i najbolja priprema za Veliki Jubilej!

I ovaj "Zvonik", kao i svaki broj, jamačno, može svima biti poticaj da to doista danomice i ostvarujemo.

Ne krijući da želim biti svet, iako svjestan da to još nisam i da je to teško, srdačno vas pozdravljam i pozivam: "Budimo sveti, da bismo bili istinski sretni - i ovdje na zemlji i u vječnosti!"

Vaš urednik ✍

SVETI

Samo je jedan Svet.

Ali sveti su i oni koji njemu pripadaju.

Sveto je sve ono preko čega se On objavljuje i uprisutnjuje.

Sveti su oni koji druguju sa Svetim ma koliko grešni bili.

Bit će sve manje grešni

što više budu u blizini Svetoga.

Ne možemo se ugrijati pričajući o vatri.

Valja joj se primaknuti

da bismo osjetili njezin žar i toplinu.

Ne možemo se osvježiti pričajući o vodi.

Treba se njome umiti, u nju zaroniti.

Ne možemo se posvetiti

samo govoreći o Bogu.

Treba mu se primaknuti posve blizu

da bismo mogli govoriti s Njim.

Bog posvećuje svoj narod

po sakramentima.

I molitva nije ništa drugo

nego boravak u društvu Svetoga.

Ali drugovati s Bogom može

samo onaj koji zna

da je "nevolja, i bijeda,

i ubog, i slijep i gol". (Otk 3,7)

Susresti Boga koji je protiv vatre

što se ne gasi

može samo onaj koji izuje obuću,

kao Mojsije.

Moliti može samo onaj

kome stvarno nešto treba.

Onaj kome ne treba, a želi imati,

otima i grabi; ne moli.

Onaj koji druguje s Bogom

sjaji sjajem Njegova lica.

Sveci su ljudi koje obasjava Bog.

Njihova svetost dolazi

od blizine Svetoga.

I oni sjaje u svojoj ljepoti

kao što se divimo krasoti vitraja

na staklima kad ih obasja sunce.

Oni su nam uzori i pomoćnici

u našoj želji

da se što više približimo Svetom!

s. Blaženka Rudić ✍

Piše: Andrija Kopilović

8. 11. 1998. - 32. nedjelja kroz godinu

2 Mak 7,1-2.9-14
2 Sol 2, 16-3,5
Lk 20,27-38

**BOG ŽIVIH
A NE MRTVIH**

Čovjekova iskonska težnja je težnja za životom i to ne za bilo kakvim životom nego za životom vječnim. Čovjek se sa činjenicom smrti ne pomiruje. Ako mu je, eventualno, život pretežak, onda priželjkuje smrt, ali i onda u nadi olakšanja života. Jednom riječju, pojmovi "život" i "smrt" ne idu zajedno. Iz svoje vlastite nutrine i iz svoje vlastite naravi osjećamo da smo pozvani na život i da nam je smrt nešto što je izvan i mimo naše naravi nametnuto. Biblija upravo tako i gleda na smrt. Smrt je posljedica grijeha. No, uskrsnuće mrtvih je jednako tako iznenađujuće obećanje jer je, ljudski gledano, nevjerojatno da mrtav čovjek može oživjeti. Kako s jedne strane osjećamo želju za besmrtnošću, tako s druge strane osjećamo nevjerojatnu poteškoću prihvatiti uskrsnuće. Međutim, Isusovo uskrsnuće je najvećim dokazom da je to moguće i da je to u Božjem planu. Odlomak današnjeg evanđelja na vrlo jednostavan način govori o tom životu iza groba, a napose o životu poslije uskrsnuća jer je Bog po naravi Bog živih a ne mrtvih i u njemu svi mrtvi žive. Stoga za Boga postoji samo život, u ovom ili onom obliku, svejedno. On je Bog živih.

**22. 11. 1998. - 34. nedjelja kroz godinu
Svetkovina Krista, Kralja svega stvorenja**

2 Sam 5,1-3
Kol 1,12-20
Lk 23,35-43

KRALJ NA KRIŽU

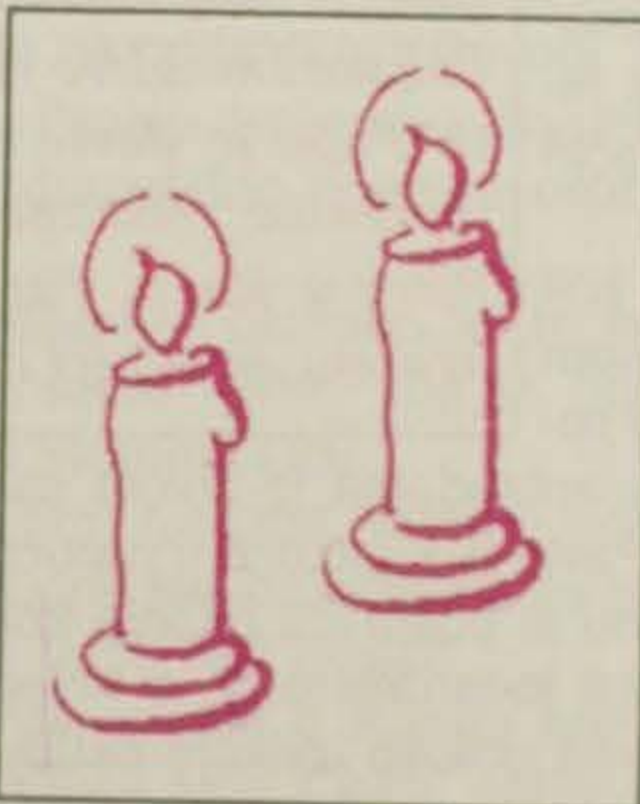
Još se jedanput susrećemo s Lukinim tekstom u ovoj crkvenoj godini. Isus je na svom prijestolju, kralj. Njegovo prijestolje je križ i na prijestolju je natpis s oznakom čiji je on kralj. Čudno mu je prijestolje pripremio narod čiji naslov nosi naslon prijestolja: Kralj židovski! A on uistinu jeste kralj. Raspolaže pobjedom nad vratima smrti i nad snagom podzemlja. Smrt će, doduše, prihvatiti na kratko vrijeme, ali vlast podzemlja nikada. Prihvata smrt da pokaže tu svoju vlast te da mu je srce dokraja sabrano i dokraja spasiteljsko. Luka i u ovoj dirljivoj sceni na križu pokazuje Spasiteljevu dobrotu. Preko njega se prepiru dvojica razbojnika. Jedan i drugi traže pomoć od Raspetoga. No, jedan traži ovozemaljsku, a drugi vječnu vrednotu. Prvoga potiče bijes i protest, a drugoga pokajanje i molitva. Jasno, Isus se obraća raskajanom razbojniku porukom: "Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raj!" I tada odzvoni kraljevska poruka i izdahne Kralj. I osta zapisano da je njegovo kraljevstvo kraljevstvo raskajanih i obraćenih koji traže i onu drugu stranu života koja je vječna i gdje smo baštinici s njime u muci, pa onda i u blaženstvu. Čudan Kralj, još čudnije kraljevstvo, ali spasonosno.

**6. 12. 1998. - 2. nedjelja
Došašća**

Iz 11,1-10
Rim 15,4-9
Mt 3,1-12

**OČEKIVANI
SPASITELJ**

U odlomku knjige proroka Izaije, koji je pred nama, krije se jedna od najnevjerojatnijih slika i stranica Staroga zavjeta. Profinjeni Izaija znalački uočava pothvate duhovne slobode koja je na djelu u Božjem svijetu, koju mi puno puta ne otkrivamo. Stoga je on naviješta kao nadu i kao budućnost. Slika je uzeta iz životinjskoga svijeta i suočava upravo one životinje koje, rekli bismo, po svojoj naravi, ne mogu mirno prihvatiti jedne druge. Međutim, slika razigranog suživota suprotstavljenih, naviješta silna Božja djela koja će nastati kada se suoče grijeh i pravda, tjeskoba i milost, bolest i zdravlje i kada će jednim milosnim zahvatom nastati suglasje između tih stvarnosti jer će grijeh biti uništen, bolest osmišljena, patnja će biti izvorom mira i taj koji to bude učinio, vladat će narodima vječno; jer ono što u sebi osjećamo razdrtim bit će zacijeljeno, što osjećamo u sebi podijeljenim bit će pomireno, i što osjećamo u sebi slabim bit će ojačano. Dakle, čovjek "ruševina" bit će ponovno sagrađen i tako će njegovo ime opet biti slavno.

**15. 11. 1998.
33. nedjelja kroz godinu**

Mal 3,19-20a
2 Sol 3,7-12
Lk 21,5-19

**OSIGURANA
POBJEDA**

Crkvena godina polako ide svom završetku. Završetak liturgijskoga puta se tematski poklapa i sa završetkom Lukina evanđelja. Cijelu smo se godinu družili s ovim evanđelistom i njegovim tekstovima koji su nam Krista približili kao milosrdnoga Spasitelja svih ljudi. Konačno je pred nama govor o posljednjim stvarima. Učenici ga ne razumiju jer opis završetka svakome ulijeva jezu. Stoga Isus smiruje svoje učenika i upozorava na mudrost čitanja znakova. Ti znakovi su u povijesti uvijek prisutni. Da bi ustrajao u dobru i u vjeri, dobro je da svaki naraštaj prepoznaje znakove svoga vremena. Svaka generacija prolazi put nastanka i završetka. Stoga evanđelje, u koje god se vrijeme čita, svakom govori i o tom kozmičkom završetku ali i o završetku koji se mora dogoditi u svačijem životu. Znakovi upozoravaju na budnost i ustrajnost u dobru. Isus nam uz te znakove obećaje i put kojim nam valja ići a to je njegov put. Zato je to i put progonstva i put nerazumijevanja, pa i put patnje. Ali njegova konačna poruka je: Tko ustraje, taj se spašava! On nam je, pak, sobom i svojim djelom, naukom i milošću osigurao pobjedu. A kada čovjek zna da mu je pobjeda u rukama, onda mu je svaki napor lakši.

**29. 11. 1998.
1. nedjelja Došašća**

Iz 2,1-5
Rim 13,11-14
Mt 24,37-44

**GORA
GOSPODNJA**

U ovim našim liturgijskim razmišljanjima u narednim godinama posvetit ćemo kratko razmatranje prvom čitanju iz Službe riječi u svetoj misi, a to je redovito odlomak iz Staroga zavjeta. Ti su tekstovi podloga na koju se redovito oslanja evanđelje mise i tema je redovito ista. Međutim, ti su nam tekstovi i vremenom nastanka i načinom opisa jako daleki. No, ipak nisu izgubili svoju ljepotu pa je poželjno da kršćanin iz liturgijske ponude znađe čitati poruku koja je pisana za vječna vremena i drugačijim jezikom i drugačijim stilom, a ipak primjenljivim za naše vrijeme. Pred nama je danas veliki prorok Izaija koji je sav zanešen "Gorom Gospodnjom" na kojoj se nalazi jedini hram Staroga zavjeta - Dom Boga Jakovljeva. Prorok potiče svoje sunarodnjake i tješi ih hodočašćem na goru Gospodnju koja će postati višom od svih gora jer će iz nje izići i Zakon i Riječ. Znamo da prorok svetošću mjesta hodočašća uzdiže dušu, a proročkim viđenjem hrabri nadu. Taj novi Zakon i ta nova Riječ bit će spasonosna - mesijanska.

DVADESET GODINA "PAPE IZ DALEKE ZEMLJE" POD BLAGIM POGLEDOM GOSPODINA

Dvadeseta obljetnica papinstva Ivana Pavla II. privukla je veliku pozornost javnosti i obavijesnih sredstava kao i izdavača ne samo u Italiji nego u cijelome svijetu.

Izdavačka kuća "San Paolo" objavila je ovih dana knjigu poznatoga talijanskog novinara Luigija Accattolija "Karol Wojtyła - čovjek kraja drugog tisućljeća". Riječ je o Papinom životopisu u kojem se opisuje životni put ovoga izvanrednog čovjeka.

RIJEČI KOJE JE PAPA NAJVIŠE UPOTREBLJAVAO

Saverio Gaeta je proučio riječi koje je Sveti Otac najviše upotrebljavao tijekom dvadesetogodišnjeg papinstva te došao do zaključka da se na prvom mjestu nalaze riječi "Bog" i "Isus Krist". Na to su neki, u šali, primijetili kako je to vrlo utješno jer je očito da Papa vjeruje u Boga... O tom doista iznimnom čovjeku i papi u nastavku prenosimo vijesti i mišljenja na povodu 20. obljetnice njegovog papinstva.

"PAPA POPUT NAS" - FILM O ŽIVOTU SVETOG OCA

U povodu 20. obljetnice papinstva Ivana Pavla II. talijanski tjednik "Panorama" daruje svojim čitateljima video-vrpcu s filmom "Papa poput nas" koji na dirljiv način prikazuje život Svetog Oca.

Dugometražni dokumentarni film, koji je režirao novinar i zastupnik u europskom parlamentu Alberto Micheli, upozna je retrospektivno gledatelja i s nepoznatim epizodama iz života sadašnjeg Pape. Tako se mogu vidjeti slike Ivana Pavla II. kako drži u naručju koalu, kako veselo odgovara djevojčici koja mu je postavila pitanje koja mu je omiljena žvakaća guma ili kako recitira jedanaesterce s kolegama iz škole. Ali i Pape koji u burnim vremenima gotovo izvikuje osudu mafije, grli Dalai Lamu, kleči i u ime Crkve moli za oprost od protestanata zbog pokolja hugenota u Bartolomejskoj noći.

Film prikazuje vjerodostojan i iskreni portret Svetog Oca čije je prvo prikazivanje izazvalo suze kod nemalog broja novinara.

PEDESET RIJEČI ZA TREĆE TISUĆLJEĆE

"Pedeset riječi za novo tisućljeće" naslov je knjige koja sabire 50 najznačajnijih rečenica pape Ivana Pavla II. u 20 godina njegovog vođenja Katoličke Crkve.

Urednik knjige Saverio Gaeta podsjetio je da je Ivan Pavao II. izgovorio preko 12.000 govora; oko 15 milijuna riječi, te je spomenuo da su najčešće riječi "Bog", "Isus", "Crkva" i - odmah potom - "ljudska osoba".

Zbog toga je "riječ o rečenicama koje sažimaju najkonkretniju pozornost i ljubav Ivana Pavla II. za čovječanstvo u hodu prema novome tisućljeću", rekao je Gaeta.

MILANSKA SCALA U ČAST PAPI

Dirigent Riccardo Muti s orkestrom milanske "Scale" i zbor "Svete Cecilije" u Sikstinskoj je kapeli Vatikanskih muzeja 14. listopada održao koncert u čast papi Ivanu Pavlu II. u povodu 20. obljetnice papinstva, a koncert je prenosila talijanska radiotelevizija RAI.

20 GODINA PLODNOGA VOĐENJA CRKVE

Prije 20 godina, 16. listopada, za Petrovog nasljednika izabran je poljski sin, Karol Wojtyła koji će odmah potom uzeti ime Ivan Pavao II, u spomen na svojega neposrednog prethodnika Ivana Pavla I. Novi Papa stupio je u dijalog sa svijetom i to već prvom rečenicom: "Otvorite, štoviše, raskrilite vrata Kristu". Taj je dijalog sa svijetom Papa nastavio svih ovih 20 godina papinstva svojim spisima, enciklikama, apostolskim pismima, bezbrojnim susretima i audijencijama. Uspostavio je dijalog s državnim poglavarima s različitih kontinenata, od Gorbačova do Fidela Castra, kao i s kardinalima i biskupima okupljenima na brojnim sinodama. Osobiti je dijalog uspostavio s narodom Božjim, dijalog ljubavi i

Svečano slavlje jubileja povodom dvadesete obljetnice papinstva Sveti je Otac slavio na misijsku nedjelju ove godine. Tom prigodom u Rim je doputovalo 15.000 hodočasnika iz Poljske i mnoštvo vjernika iz svih krajeva svijeta. Papa je slavio svečanu misu sa oko 1.500 svećenika, biskupa i kardinala na trgu sv. Petra u Rimu. Papi su jubilej čestitali mnogi uvaženi državnici iz cijeloga svijeta.

istine. Ako je papa Pavao VI. izjavio da "Crkva postaje dijalogom", Ivan Pavao II. od sebe i Crkve učinio je dijalog sa cijelim svijetom u Kristovo ime.

"Njegov je dijalog naporan i ne boji se ispita savjesti", priča kardinal Poupard svoju "priču" o Svetom Ocu, "osobito kada je riječ o istini, kao što je to bio slučaj s Galileom Galileijem. Tada je Sveti Otac htio da sve ispitam kako bi uklonio svaku sumnju na području dijaloga Crkve sa svijetom znanosti." Osim toga, Papa je vodio dijalog "razuma i srca" sa svim svjetskim kulturama, tj. sa svim ljudima koje u Kristovo ime, ali i kulturnim i mudrim dijalogom podsjeća na to da su djeca Božja, zaključio je kardinal Poupard.

EKUMENSKO DJELOVANJE U 20 GODINA PAPIINSTVA IVANA PAVLA II.

Ekumensko nastojanje, nakon II. vatikanskog sabora, postalo je vrlo važnom zadaćom za Crkvu, a papa Ivan Pavao II. to je djelovanje uvrstio na "prvo mjesto" svojega djelovanja već od samoga početka svojega papinstva. Njegova enciklika "Ut unum sint" (Da budu jedno) sažimlje duh i ekumensko djelovanje Svetoga Oca koje je uvijek usmjereno na sučeljavanje s različitostima. Papino je ekumensko djelovanje uvijek otvoreno, izbjegava bilo kakvu "dobrohotnu" suzdržanost te ističe potrebu molitve koja, prema njegovim riječima, "u ekumenskom djelovanju mora biti na prvom mjestu". Uz nauk Ivana Pavla II. o ekumenizmu, u njegovom pastoralnom radu uočava se osobita praktična i osobna dimenzija.

Njegova su putovanja uvijek bila prikladnom prilikom za ekumenske susrete, a 1984. čak je i posjetio jednu ekumensku ustanovu kao što je Ekumensko vijeće Crkvi (KEK).

Torba ekumenskog hodočasnika sadrži uvijek Sveto pismo, veliku predaju i svagdašnji kruh. No, nadasve sadrži nadu utemeljenu na vjeri u Duha Svetoga koji ne razočarava.

Na obzoru ostaje i njegov prijedlog svekršćanskog susreta, događaja koji je svakako složen ali bi bio vrlo dojmljiv, i prema riječima samoga Pape, "značajan i prepun vrijednosti". I taj njegov prijedlog bio je veliki poticaj traženju potpunoga jedinstva među učenicima Krista, koji je došao na svijet da ujedini raspršene sinove.

"PRVOM MISIONARU" STIŽU ČESTITKE IZ CIJELOGA SVIJETA

"Na prvi dan svojega papinstva rekao je: 'Otvorite, štoviše, raskrilite vrata Kristu'", rekao je nadbiskup Marcello Zago, tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda, govoreći na Radio Vatikanu o odnosu koji je papa Ivan Pavao II. u 20 godina svojega papinstva imao i ima prema poslanju Crkve i misijama. "Vjerujem da je misijska dimenzija upravo jedno od obilježja ovoga papinstva", istaknuo je mons. Zago i pojasnio svoju tvrdnju s tri primjera.

Ponajprije, to je vidljivo iz Papinih pastoralnih pohoda različitim zemljama svijeta u tijeku kojih Papa navješta, svjedoči, pospješuje ekumenski i međuvjerski dijalog i zalaže se za poštivanje čovjeka.

Drugi "misijski vid" povezan je s ulogom Svetoga Oca u pomaganju i poticanju Crkve da se "otvori univerzalnosti i svijetu". Papa pri tome pomaže svojim primjerom i učenjem. Sigurno je da pažljivo promatra tjeskobe i probleme svijeta, ali je istina i da ih duboko proživljava i prenosi u svijest Crkve, pa i svjetskoga javnog mnjenja.

"Treće područje Papinog zauzimanja za misije vidljivo je iz njegovog naučavanja, osobito iz enciklike 'Redemptoris missio' koja je snažno odjeknula u Crkvi, te još danas daje jasne smjernice za misionarski rad.

U toj je enciklici Papa pokazao ono što je u Kristovom nalogu nepromjenjivo, no sve je to povezao s novim potrebama te na taj način pružio novo viđenje misija koje i dalje ostaju navezane na Bibliju, teologiju II. vatikanskog sabora ali istodobno odgovaraju na izazove i potrebe današnjih misija", zaključio je mons. Zago.

SVECI I BLAŽENI U 20 GODINA PAPINSTVA

Jedan od najistaknutijih vidika dvadesetgodšnjega neumornog papinstva Ivana Pavla II. jamačno je briga da se narodu Božjem pokažu osobe koje su uzor svetosti, kako bi i vjernici slijedeći njihove tragove došli do one evanđeoske savršenosti na koju su pozvani snagom svojega krsnog zvanja.

Govoreći o zemljama porijekla blaženika i svetaca, koje je proglasio Ivan Pavao II, mons. Saraiva je istaknuo kako je i pri tome vidljiva "univerzalnost Crkve" jer "svetost nema domovine". Ona cvjeta posvuda.

/Prema IKI, priredio Andrija Anišić/

ŽIVOTOPIS

Na krštenju 1920.

● Karol Jozef Wojtyła, koji je od listopada 1978, nakon što je izabran za papu, uzeo ime Ivan Pavao Drugi, rođen je u Wadowicama nedaleko od Krakowa 18. svibnja 1920.

● Njegovi roditelji, otac Karol, po zanimanju poljski vojni časnik, i majka Emilija rođena Kaczorowka, po zanimanju učiteljica, imali su dva sina: Edmunda i Karola. Majka pape Ivana Pavla II. umrla je 1929. godine, kad je malome Karolu bilo 9 godina. Njegov stariji brat Edmund, liječnik po zanimanju, umro je 1932, a otac Sv. Oca umro je 1941. godine.

● Karol Jozef Wojtyła primio je Prvu svetu pričest kad mu je bilo

Karol Wojtyła kao maturant

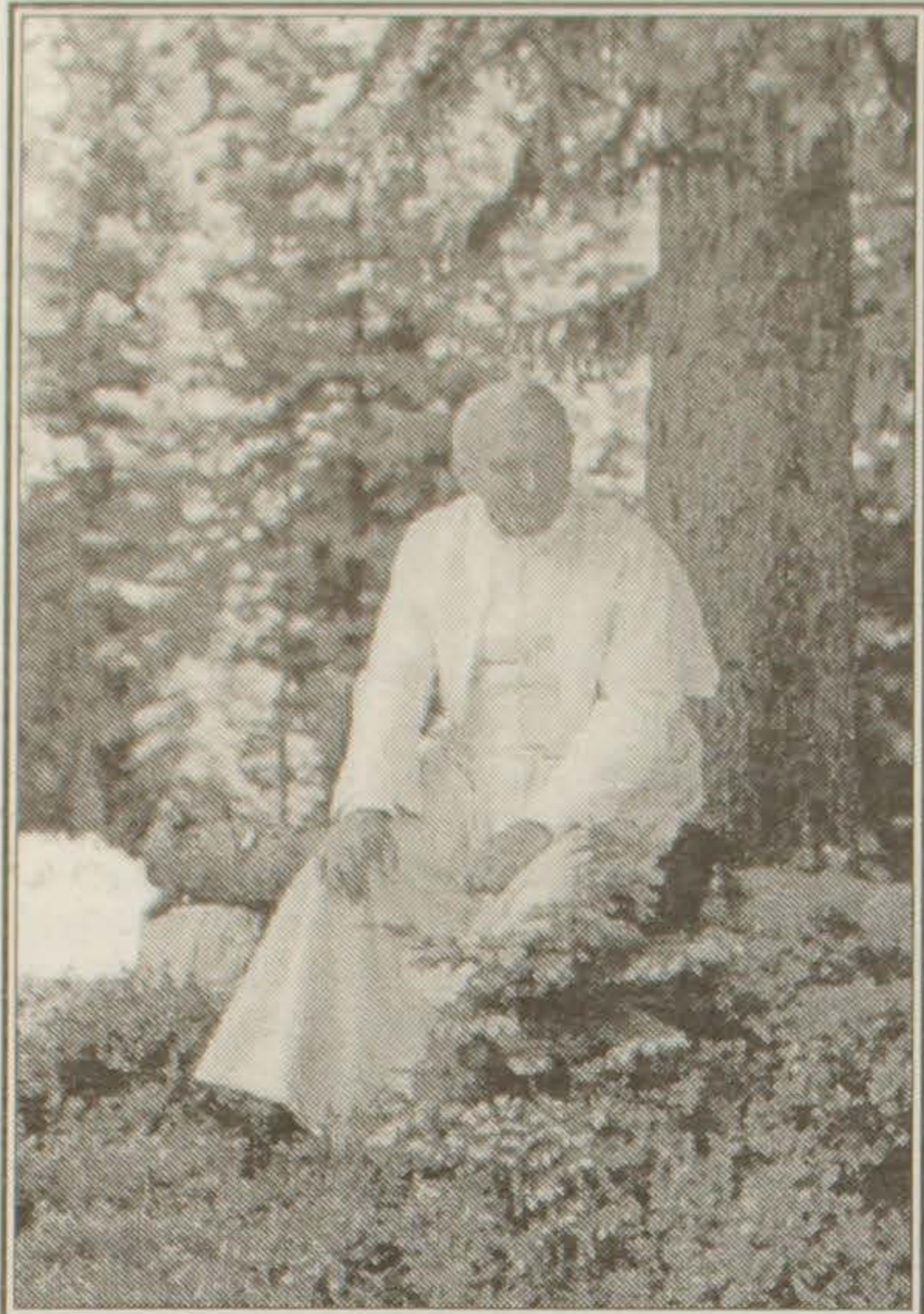
devet godina. Svetu potvrdu primio je u svojoj osamnaestoj godini. Srednju školu je pohađao u Wadowicama i maturirao 1938. godine. Iste godine na jagellonskom Sveučilištu upisao je dramski studij. Nacističke okupatorske snage zatvorile su Sveučilište 1939. godine i mladi Karol se morao zaposliti u rudniku gdje je radio od 1940. do 1944. godine. Potom je, da bi preživio i izbjegao deportaciju u Njemačku, promijenio posao i radio u kemijskoj tvornici u Solvayu. Godine 1942, osjetivši poziv za svećeničko zvanje, ušao je u sjemenište u Krakowu. Po završetku II. svjetskog rata, nakon što je ponovno otvoreno jagellonsko Sveučilište, Karol Wojtyła je na istom sveučilištu nastavio studij teologije.

● Zaređen je za svećenika u Krakowu 1. studenoga 1946. godine. Po završetku teologije poglavari su ga poslali na specijalizaciju u Rim gdje je pod vodstvom francuskog dominikanca Garrigou-Lagrange-a doktorirao na temu vjere u djelima Sv. Ivana od Križa. Tijekom ljetnih ferija za vrijeme boravka u Rimu, obavljao je dužnost dušobrižnika za poljske emigrante u Francuskoj, Belgiji i Nizozemskoj. Po povratku u Krakow 1948. godine vršio je službu župnika u različitim župama Krakowa te u isto vrijeme obavljao dužnost kapelana na Sveučilištu gdje je po povratku iz Rima nastavio studij filozofije. Godine 1953. obranio je na lublinskom Sveučilištu doktorsku disertaciju na temu "Evaluacija mogućnosti pronalaska katoličke etike u etičkom sustavu Maxa Schelera". Na lublinskom Sveučilištu kasnije postaje profesor moralne teologije i društvene etike a iste predmete je predavao i na teologiji u Krakowu.

● Bilo mu je svega trideset i osam godina kad ga je papa Pio XII. imenovao naslovnim biskupom Ombija 4. srpnja 1958. Za pomoćnog krakowskog biskupa zaređen je 28. rujna 1958, a krakowskim nadbiskupom postao je 13. siječnja 1964. Tri godine kasnije, 26. lipnja 1967. papa Pavao VI. imenovao ga je kardinalom.

● U noći 16. listopada 1978. izabran je za poglavara Katoličke Crkve te je na papinsku službu ustoličen 22. listopada 1978. uzevši ime Ivan Pavao II.

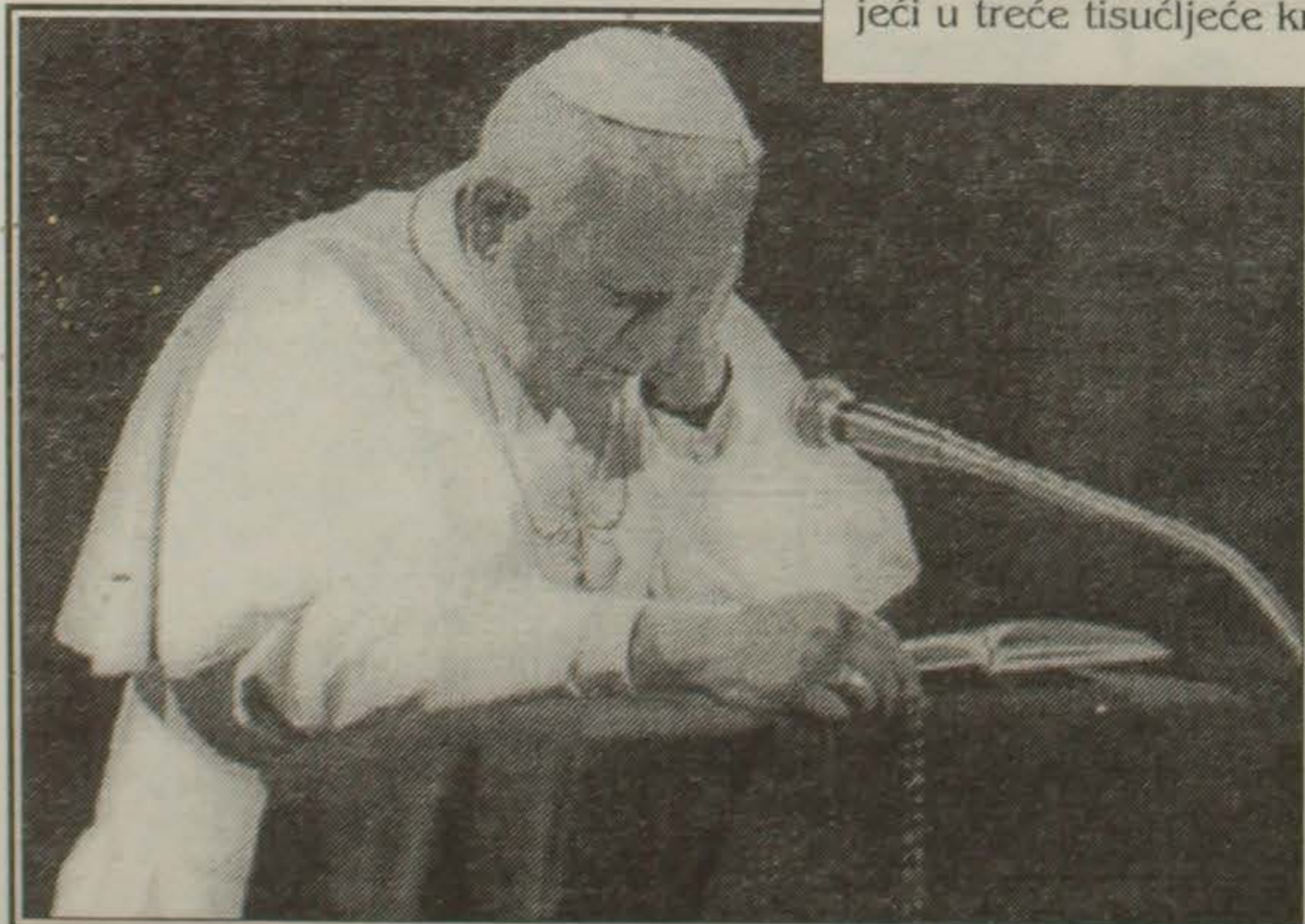
● U papinskoj službi vrlo brzo je pokazao da je osoba koja znade oslušivati. Proveo je gotovo čitav svoj život sučeljen s marksističkim ateizmom, pa je imao posebnu ulogu u povijesnom silasku sa scene marksističke ideologije.

● Tijekom svoga mandata u gotovo svim sferama potvrdio se kao jedan od najjačih duhovnih autoriteta dvadesetog stoljeća. Objavio je 12 enciklika: četiri enciklike o teološkim pitanjima, tri o socijalno-ekonomskim pitanjima, jednu o evangelizaciji, jednu o misijama, jednu o etičko-moralnim

pitanjima, jednu o vrijednosti ljudskog života i jednu o jedinstvu kršćana; obavio je također i deset apostolskih nagovora; deset apostolskih konstitucija i 37 apostolskih pisama. Godine 1983. odobrio je Kodeks kanonskog prava. Krajem 1992. godine (7. prosinca) promovirao je novi Katekizam Katoličke Crkve. Sveti Otac je izdao dvije knjige: "Prijeći prag nade" (u listopadu 1994) i "Dar i misterij: povodom 50. obljetnice moga svećeničkog ređenja" (u studenom 1996).

● K tomu je papa Ivan Pavao II. papa koji je najviše putovao svijetom šireći Božju riječ i zalažući se za slobodu naroda i nacija. Do sada je poduzeo 83 pastoralna pohoda izvan Italije i 131 u samoj Italiji. Kao rimski biskup posjetio je 274 rimske župe od sveukupnih 328. Sveti Otac Ivan Pavao II. predsjedao je na 110 svečanosti beatifikacije i 34 svečanosti kanonizacije. Tijekom svoga mandata proglasio je 803 blaženika, 279 sveca. Predvodio je sedam konzistorija i imenovao 157 kardinala. Sazvao je pet plenarnih sastanaka kardinalskog zbora. Od 1978. godine do danas papa Ivan Pavao II. predsjedao je na 12 sinoda: pet redovitih (1980, 1983, 1987, 1990, 1995) jednoj izvanrednoj (1985) i pet specijalnih (1980, 1991, 1994, 1995, 1997. i 1998). Sveti Otac je održao više od 1.000 sastanaka i audijencija s političkim osobama, uključujući i 36 službenih posjeta svjetskih državnika, te preko 500 audijencija i sastanaka s predsjednicima država te više od 177 audijencija i razgovora s premijerima različitih država.

/Objavljeno na WEB stranici/

KAKO IZGLEDA PAPIN RADNI DAN?

5,30 sati - Vrijeme kad su Rim i većina naših domova još uvijek obavljena snom. No već tada budilica u skromnoj Papinoj sobi označava početak njegova radnog dana, pozivajući ga na jutarnju molitvu!

6,00 sati - Vrijeme je kad Papa započinje u privatnoj kapeli sat razmišljanja. Zbog Papine pobožnosti i udubljenosti u neiscrpivo vrelo Božje ljubavi u tim trenucima Papini sustanari ovu molitvu nazivaju i "priljem kod Boga".

7,00 sati - Jutarnja misa obično traje 45 minuta. Na toj misli često sa Svetim Ocem koncelebriraju i biskupi koji se trenutačno nalaze u pohodu Svetoj Stolici. Ostala mjesta u kapeli zauzimaju laici koje Papa pozove.

8,00 sati - Papa sa svim sudionicima jutarnje svete mise podijeli nekoliko riječi. S nekima od uzvanika Papa se zadržali na jutarnjoj kavli. Doručak Papi poslužuju časne sestre ili sobar. Ujutro se na stolu nađe vrlo jednostavan jelovnik - mlijeko, kava, sir i pekmez. Razgovor uz doručak traje oko pola sata.

8,30 sati - Papa se povlači u privatni ured u kojem radi u potpunoj samoći i sabranosti. Upravo s prozora te sobe na trećem katu gotovo svake nedjelje u podne Papa se obraća "Rimu i svijetu". U prosjeku u tom uredu dnevno provede šest sati. Piše, čita, razmišlja, analizira dokumente svojih tajništva i donosi odluke... Dosad je tu napisao više od 9 tisuća govora, od kojih je oko 2 i pol tisuće izrekao na putovanjima. Papa najrađe piše na materinjem poljskom jeziku.

11,00 sati - U privatnoj knjižnici Papa prima crkvene uglednike, političare i razne osobe iz cijeloga svijeta. Takvih prijema godišnje se nabere preko pet stotina. Srijedom se u ovo vrijeme održavaju opće audijencije u dvorani "Pavao VI" u kojoj se Papa susreće sa 7 tisuća hodočasnika iz cijeloga svijeta.

13,45 sati - Ovo je vrijeme kad Papa običava ručati ali ponekad zna prekršiti "sveti" talijanski običaj točnosti ručka. Jedan svećenik u njegovoj pratnji svojedobno se našalio: "Kod našega Pape uvijek postoje dvije nepoznanice - kad će ručati i koliko će osoba pozvati na ručak!" On je, za razliku od njegovih prethodnika, otvarao vrata mnogobrojnim gostima, a često i sam zna otići na ručak u goste, ponekad i u pučke blagovaonice...

14,30 sati - Poslije ručka Papa se odmara samo pola sata, a onda izlazi u šetnju i moli krunicu, razmišlja o svojim govorima i istupima te uči strane jezike koje još ne zna.

16,30 sati - Papa se ponovno vraća u ured i tu ostaje sve do večere koja je u 20 sati.

Predvečer ga posjećuju vodeći vatikanski uglednici, predvođeni državnim tajnikom Sodianom, a Papa nastavlja raditi i poslije večere, sve do večernje molitve koja je u 22,45.

Dnevno uludo ne potroši ni jednu minutu. On radi i čita i u zrakoplovima kada putuje. Ljetni čita romane i druge zanimljive knjige. Svako jutro na radnom stolu ga dočekuje brdo novina. Uvečer pogleda i TV-vijesti ako se što zanimljivo tog dana dogodilo u svijetu. Nekoliko puta godišnje pogleda i neki popularni film.

Papa se službeno odmara u ljetnikovcu Castel Gandolfo, ali je to radni odmor jer on i tu radi, prima goste... Doduše, to nije jedini Papin odmor. On često odmara i nakon dužih putovanja. Čim se vrati u Vatikan i pomoli na grobu Svetog Petra odlazi u prirodu, na snijeg, na more, obilazi znamenitosti... "Važno je da ni odmor ne bude samo praznina... Važno je da on bude ispunjen susretima, susretima s prirodom, s planinama, s morem, šumama. Čovjek u mudrom kontaktu s prirodom uspijeva povratiti unutarnju mirnoću!" - rekao je papa Ivan Pavao II.

Eto, takav je radni dan i radna godina našega Pape. Priznat ćete, nije lako izdržati takav tempo. (MAK, B.S.)

PAPA I HRVATSKI NAROD

U proteklih 20 godina Papa je često govorio hrvatski pozdravljajući hodočasnike iz različitih krajeva. Sjećamo se njegovog pozdrava s početka njegovog pontifikata: "Dragi Hrvati! Papa vas voli! Papa vas grli! Papa vas blagoslivlje!" Tri puta je pohodio naš narod.

Godine 1994. došao je u Zagreb, u Republiku Hrvatsku. Na hipodromu služio je misu pred milijunskim mnoštvom vjernika.

Godine 1997. bio je u Sarajevu, u Bosni i Hercegovini. Okupljenima na koševskom stadionu doviknuo je: "Stanovnici ove napaćene zemlje, hrabro! Imate zagovornika kod Boga: Isusa Krista, Pravednika!"

Ove godine u Republici Hrvatskoj pohodio je Zagreb, Mariju Bistricu i Split. Razveselio je čitavu Crkvu u Hrvata uzdižući na oltar kardinala Alojzija Stepinca.

A mi možemo reći samo jedno: "Hvala Ti, Sveti Oče, na svemu! Želimo Ti zdravlje, mimu starost! Želimo s Tobom riječi u treće tisućljeće kršćanstva!"

11. studenog

SVETI MARTIN, biskup

(*316. + 397)

- sin rimskog oficira - tri godine katekumen - darežljivi časnik - časnik s pola plašta - radosni pustinjač - mladi kršćanin koji je obratio svoju majku - progonili ga krivovjerci - prokazala ga guska - apostol Galije - zaštitnik antialkoholičara - najomiljeniji europski svetac - zaštitnik svih nevoljnika - strah i trepet nasilnika -

Časnik s pola plašta

Martin je rođen 316. godine u Sabariji (danas Szombathely u današnjoj zapadnoj Mađarskoj) od poganskih roditelja. Dok se školovao u Paviji postao je katekumen (pripravnik za krštenje). Premda mu je otac bio časnik rimske vojske, nije se protivio Martinovoj odluci. Na očevo nagovaranje mladi katekumen se opredijelio za vojničko zvanje. S petnaest godina je već postao konjanikom u Galiji (današnja Francuska). Jednom se, za čiče zime, mladi Martin iz Lyona vraćao u Amiens. Pred gradskim je vratima preda nj izišao siromašak bijedno obučen, da zatraži milodaru. Kako Martin u sebe nije imao novaca, brzo se snašao u svojoj domišljatoj ljubavi: maši se svoga mača, raspolovi svoj časnički plašt, pa polovicu plašta pruži prosjaku. Njegovi su mu se drugovi rugali. Martin nije mario za porugu. U noći nakon toga vidio je u snu Gospodina Isusa kako se pred anđelima hvali: "Martin koji još nije kršten, ovim me zaogrnuo." I doista, Gospodin je stajao ogrnut polovicom Martinova plašta. Taj događaj, kao legenda stoljećima prepričavan, potaknuo je Martina da, nakon trogodišnjeg katekumenata, kad mu je bilo 18 godina, zatraži krštenje u Amiensu (Francuska). Poslije svoga krštenja Martin je ostavio vojničku službu. U gradu Poitiersu potražio je Martin sv. Hilarija, koji mu je podijelio svete redove. Radostan zbog primljenih milosti, vratio se Martin u Panoniju, da pohodi svoju majku. Majci se dopala Martinova radost. I sama se dala krstiti. Pristalice krivovjerca Arija su toliko zlostavljali Martina da je ostavio svoj zavičaj, da bi se kao pustinjač nastanio na jednom otoku u Tirenskom moru. U pustinjačkoj samoći je tražio mir i sigurnost. Puno je čitao i molio. A onda je oko sebe okupio i samostansku zajednicu pustinjaka u današnjem gradu Liguge. Njegov mir i duševna radost nije dugo trajala.

Odale ga guske

Jednoga dana potraži Martina izaslanstvo grada Toursa. Tamošnji vjernici ga izabraše za biskupa. Čim je to Martin dočuo, sakrio se. Ali Martinovo sklonište oda jedna guska svojim gakanjem. Tako za Martina nije bilo druge, već poslušati glas naroda kao glas Božji. Postao je treći po redu biskup u Toursu. Kao biskup bio je dobar pastir, neumorno je poučavao svoje svećenstvo, a za siromahe je bio pravi blagovjesnik. Zračio je Duhom Božjim, pa je zaslužio naslov "Apostol Galije". Umro je 397. godine okružen ljubavlju prijatelja. Zaplakao je kad je vidio kako njegovi prijatelji plaču. A Crkva se Martinu ovako divi: "Rad ga nije umorio, niti ga je smrt pobijedila. Nije se bojao umrijeti niti je odbijao živjeti... U njem nije bilo zlobe. Nikoga nije sudio, nikoga osuđivao... Nesavladivi duh nije popustio u molitvi... Martin je veseo primljen u krilo Abrahama. Martin, siromašan i skroman, bogat ulazi u nebo."

Konjanik i biskup s guskom u rukama

U umjetnosti Martina prepoznajemo kao jahača na bijelom konju koji mačem na dvoje dijeli svoj časnički plašt, pružajući polovicu prosjaku. Prikazuje se na bijelom konju zato što je njegov blagdan na početku zime, a ne kao sv. Juraj, koji se prikazuje na smeđem konju zato što mu blagdan pada u vrijeme sjetve. Rjeđe ga se prikazuje kao biskupa s biskupskim štapom i knjigom. Prikazuje se i kao biskup s hostijom poput užarene kugle. Do nogu ili u rukama mu je ponekad guska. U nekim hrvatskim krajevima se na spomendan svetoga Martina "krsti novo vino", ponegdje se peče "martinska guska".

Zaštitnik vojnika i antialkoholičara

Opet se nađe po koji dječak koji se može pohvaliti lijepim imenom Martin. Sveti Martin je zaštitnik Francuske i Pariza, Mađarske. Njemu su posvećene mnoge crkve i kapele. Zaštitnik je katoličkih vojski, konjanika, vojnika (i sam je bio vojnik). Zaštitnik je proizvođača oružja, oklopnih košulja, proizvođača fajansa (jer je prema legendi dobio od anđela predivne vaze). Zaštitnik je krojača, prosjaka i siromaha, veletrgovaca, ali i domaćih životinja: konja, gusaka i peradi. Njemu se obraćaju ratari za plodnost zemlje. Kad mu je car pružio pehar s vinom, Martin gotovo da nije niti okusio vina. Zato je zaštitnik antialkoholičara i onih koji se žele riješiti svoje ovisnosti. Martin pomaže u ovim bolestima: osip, bubuljice i boginje, crveni vjetar i vrbanac i upala kože.

Prema:

Antun Jarm, Imena i imendani, Obiteljski imenar, Zadar, 1996, str. 158-160,
Božanski časoslov, IV. svezak, Zagreb, 1985, str. 1197-1198,
Maria Kreitner, Heilige um uns, Wien, 1956, str. 240-241,
Dietrich H. Klein, Das grosse Hausbuch der Heligen, Aschaffenburg, 1984, str. 567-570

U mjesecu studenom slave imendan:

1. Svetislav, 2. Dušica, 3. Martin, Silvija, 4. Karlo, Karolina, Karla, Dragutin, Drago, Dragica, Mila, 5. Mirko, Emerik, Imro, Mirka, 6. Leonardo, Vedran, 7. Anđelko, Zdenka, 8. Gracija, Graciela, 9. Teodor, Bogdan, 10. Leon, Lav, Lavoslav, 11. Martin, Martina, Davorin, 12. Jozafat, Emil, Renato, Zlatko, 13. Stanislav, Stanko, Stanka, 14. Nikola, Nikša, Nikolina, Zdenko, 15. Albert, Albe, Leopold, 16. Gertruda, Margareta, 17. Elizabeta, Elza, Beta, Liza, 18. Karolina, 19. Matilda, 20. Edmund, Feliks, Veco, Srećko, 21. Romeo, 22. Cecilija, 23. Klement, 24. Flora, Cvijeta, Krševan, 25. Katarina, Kata, Kaja, 26. Leonard, Goran, Dubravko, 27. Virgil, Severin, 28. Jakov, Držislav, 29. Svjetlana, 30. Andrija.

GOVORI NAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

**NEZASITAN U LJUBAVI
KRISTA I CRKVE**

Naslovom ovog prikaza o Gerardovoj ljubavi prema Kristu i Crkvi želim istaknuti da je ta Gerardova ljubav bila nezasićena. Kad bismo si dali truda i izbrojili sve čine ljubavi prema Kristu i Osobi i Kristu u njegovom otajstvenom Tijelu, što je u svojoj brojnoj pisanoj riječi Sluga Božji zapisao, morali bismo zaključiti da je ta ljubav habitualno stanje njegove duše i da on to stanje neprestano raspiruje "novim žeravicama" ljubavi.

Osobito su mu na srcu četiri Kristova otajstva po kojima želi živjeti s Kristom: **Krist u otajstvu svoga djetinjstva, Krist na križu, Krist Euharistija i Krist zaručnik duše.**

Razmišljajući o Kristovom djetinjstvu on želi "gledati i vidjeti Isusovo srce kao malo kraljevstvo, kao mali vrt pun cvijeća i lijepih ptica". Dok tako Isusa promatra, moli Isusa da "na zemljištu njegova srca iščupa trnje strasti i zasađi cvijeće kreposti, i da po svojim mislima kao ptica u nebo leti". (Theologia pastoralis, 91)

S Isusom na križu SB se želi do te mjere poistovjetiti da bi postao oruđe u Isusovim rukama, "da Isus preko njega govori, ispovijeda" i izriekom dodaje: "Nek mi želja Tvoja želja. Nek je moje djelo Tvoje djelo, moja ruka Tvoja ruka. Bilo djelovanje, bilo popravljanje neka znače: sve Tvoje." (Razgovor s Isusom, 52) Poistovjećuje svoju ljubav prema Raspetome s ljubavlju prema svim ljudima i piše: "Tko voli Raspetoga taj voli svakoga." (Theologia pastoralis, 15) "Zaboraviću na sebe samo da liječim Tvoje rane... Moram za Tobom ludovati kad vidim druge da Te na križ prikivaju." (Razgovor s Isusom, 26,85)

Među brojnim zapisima i sadržajima njegovih adoracija Krista u Euharistiji susrećemo i ovu: "Ti si kruh za sav svijet, ali Ti si i med. Želim biti vrijedna pčela da raznosim ovaj gotov med drugima." (Razgovor s Isusom, 6a)

Isus je i zaručnik duše. Ovaj vid općenja s Kristom također u više navrata ističe. Piše primjerice: "Naša duša mora se vazda pripremati na divno vjenčanje s Isusom." (Razgovor s Isusom, 33)

Njegova je žarka želja: "Isusove ljubavi zarobljenik biti, u njegovu srcu kao u tamnici biti i samo to uživati što će mi u toj tamnici dati i to pažljivo primati." (Biser mišljenja, 29)

Kao da je opijen ljubavlju prema Kristu i to očituje u riječima: "Ljubav je jača i slađa od svega i samo nju želim." (Razgovor s Isusom i Majkom, 61,62) "Isus je Riječ, radio nebeskog Oca; ja nek budem Isusov radio... Što bi Isus činio u mom stanju to je predmet najboljem razmatranju." (Blago duše, 469) "Tko za drugog želju živi taj slijedi Isusa." (Theologia pastoralis, 32)

Svim ovim navodima samo sam odškrinuo vrata njegove zaljubljene duše u Krista i njegovo otajstveno Tijelo. Iako je sve ovo, ovdje zabilježeno, samo jedna skica o Gerardovoj ljubavi prema Kristu - Osobi i Kristu u otajstvu njegova Tijela - Crkve, dovoljno je da nam dade pravo zaključiti da je Sluga Božji uistinu nezasićen u ljubavi prema Kristu i njegovoj Crkvi. Naglasio bih u ovom zaključku i obilježje te ljubavi. Ta Gerardova ljubav prema Kristu i njegovoj Crkvi ima sva obilježja kontemplativne ili iskustvene ljubavi. U ovom stoljeću koje je na kraju, u kojem se trudimo primijeniti u život obnovu koju nam nudi II. vatikanski koncil, u Gerardu nam je Bog podario, i to pod ovim našim podnebljem, čovjeka koji nam pokazuje put autentične obnove, a to je Krist - Osoba i Krist koji živi u svom otajstvenom Tijelu.

O. Ante Stantić, OCD ✍

Piše: Franjo Ivanković ✍

**ALOJZIJE STEPINAC
kao zagrebački
nadbiskup**

Alojzije Stepinac postaje novim zagrebačkim nadbiskupom u posebno teškim uvjetima. Od godine 1937. u svijetu, kao i u Hrvatskoj, vlada sve teža ekonomska, politička i vjerska kriza. U svojim nastupima i obraćanjima nadbiskup Stepinac jasno izražava stav Katoličke Crkve glede svih najvažnijih problema.

U prvim godinama svog nadbiskupstva Stepinac je posebnu brigu posvećivao svojim svećenicima i sjemeništarcima. Svoje osobne prihode koristio je kako bi isplatio školovanje siromašnih pitomaca. Za izlete sjemeništara uredio je dvorac Mokrice da bi imali prilike uživati u prelijepoj prirodi. Organizirao je puno puta i predvodio dekanatske susrete svećenika. U mnogo navrata upozoravao je svoje svećenike da se ne miješaju u politiku. Sam je u tome bio svima za primjer. Bio je vrlo jasnih načela i u svojim propovijedima je poticao narod kako ne bi zastranio u vremenu naglih promjena. Nadbiskupa Stepinca posebno je pogađala nasilna smrt svećenika. Imena svakog svećenika posebno bi bilježio i za svakog molio. Ako bi neki svećenik pogriješio, blago bi ga ukorio i upozorio da drugom prigodom bude oprezniji. Darove koje je dobivao u različitim prigodama darovao je sjemeništarcima. Svojim svećenicima bio je prvenstveno prijatelj i otac, a tek onda biskup.

U svojim propovijedima i dopisima poticao je vjernike na posebnu pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. Stepinac se trudio oko obnove obitelji i za svaku godinu je odredio pojedini moto. Godina 1941. planirano je da bude proslavljena kao Godina vjere povodom 1300. obljetnice prvih veza hrvatskog naroda sa Svetom Stolicom. Trudilo se oko duhovne i moralne obnove hrvatskog naroda. Prethodna, 1940. godina proglašena je Godinom pokore za počinjene grijeha. Glavni dijelovi velike duhovne obnove nisu mogli biti ostvareni zbog ratnih prilika. Nadbiskup Stepinac se isticao kao širitelj pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji. Bio je vrsni propovjednik i pravi Dobri Pastir svim svojim vjernicima.

Nadbiskup Stepinac posebno je cijenio redovničke zajednice. Posebno se interesirao za duhovni rast svih redovničkih zajednica. Udvostručen je broj redovnika i redovnica u nadbiskupiji, posebno u Zagrebu. Izgrađen je prvi samostan bosonogih karmelićanki u Hrvatskoj, u Brezovici kraj Zagreba. Nadbiskup Stepinac vodio je brigu da svećenički i redovnički rad bude popraćen iskrenom i sabranom molitvom. Zato se i trudio oko utemeljenja samostana karmelićanki u Brezovici.

Izbijanjem Drugog svjetskog rata u Hrvatskoj nastupaju teška vremena. Dolazi do uspostave Nezavisne Države Hrvatske. U ratnim godinama bilo je mnogih zala protiv kojih Stepinac otvoreno govori u svojim istupima ili propovijedima. On se otvoreno zauzimao za prava potlačenih i zarobljenih. Tako postoje mnoga svjedočanstva o zauzimanju ili posredovanju nadbiskupa Stepinca oko spašavanja pravoslavni Srba, Židova i Slovenaca. Stepinac je potpisao, zajedno s ostalim biskupima iz Hrvatske, Memorandum koji je upućen Anti Paveliću u kojem se otvoreno ističe protivljenje Katoličke Crkve glede prekrštavanja pravoslavni Srba na teritoriju Nezavisne Države Hrvatske. Stepinac je poslao posebni dopis svim svojim svećenicima u kojem im daje posebne upute glede tog problema.

Stepinac je u više navrata rekao da pred Bogom postoji samo jedan narod i da smo pred Njim svi braća i sestre. Zato ni jedan narod nema pravo biti gospodar drugom narodu. On se otvoreno borio protiv nacizma za vrijeme rata, kao i protiv komunizma, poslije rata. Nacizam je propagirao prvenstvo jedne nacije u odnosu na druge, a komunizam je u sebi imao ateističko polazište. Zato je Stepinac već 1940. godine govorio kako se Katolička Crkva ne može složiti s komunizmom koji teži za uništenjem vjere i kidanjem veza između Boga i čovjeka.

U godinama prije samog Drugog svjetskog rata i za vrijeme njegovog trajanja Stepinac poziva vjernike na mudrost i razboritost. Upozoravao je da svaki sustav koji ne počiva na evanđeoskim načelima nema blistavu budućnost, nego blisku propast.

(nastavlja se)

OTVORENA NOVA ZGRADA BOGOSLOVNOG FAKULTETA U ZAGREBU

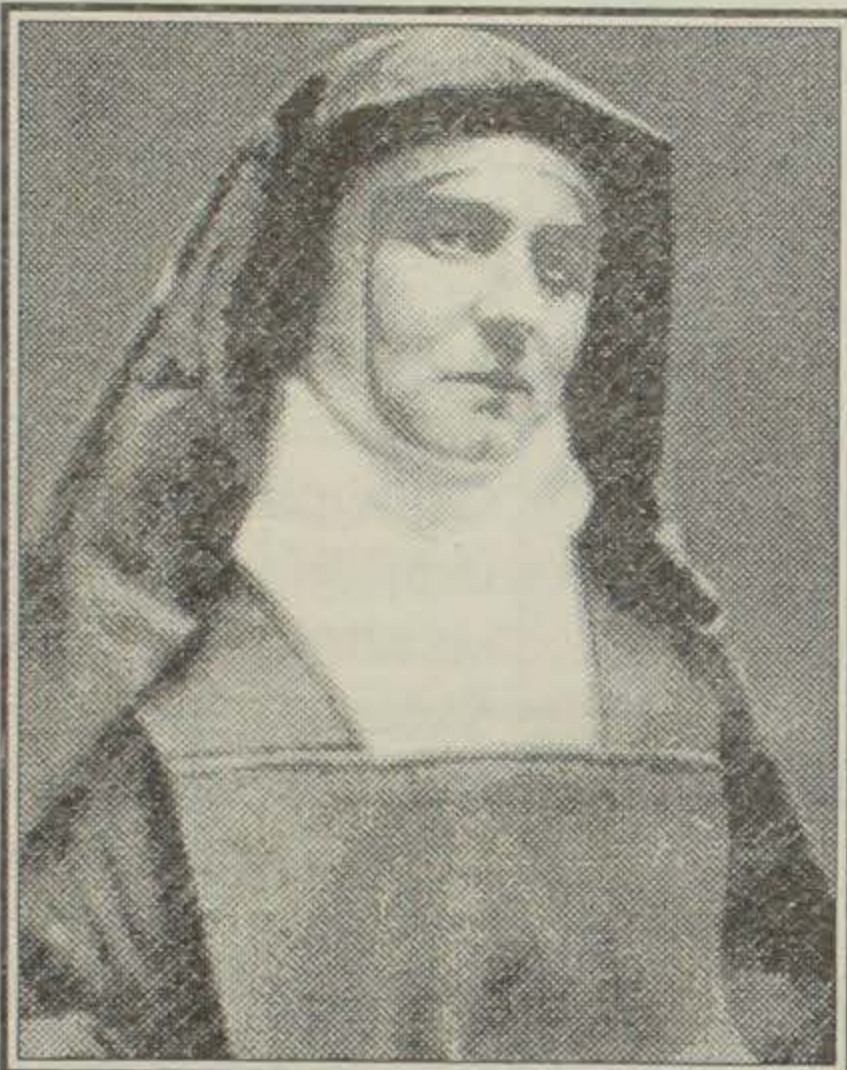
Novouređenu zgradu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu blagoslovio je veliki kancelar Fakulteta, zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić u ponedjeljak 19. listopada. Ovom svečanom činu bili su nazočni mnogi biskupi iz Hrvatske, svi profesori Bogoslovnog fakulteta i studenti.

Katolički bogoslovni fakultet bio je više od dva stoljeća podstanar u prostorijama nadbiskupskog sjemeništa na Kaptolu. Novouređena zgrada se nalazi u neposrednoj blizini katedrale u Vlaškoj ulici uz salezijansku crkvu sv. Martina. /GK/

Vatikan

EDITH STEIN, NOVA SVETIGA KATOLIČKE CRKVE

Za vrijeme svečanog misnog slavlja na Trgu sv. Petra u Rimu papa Ivan Pavao II. proglasio je svetom blaženicu Edith Stein. Nova svetica Katoličke Crkve podrijetlom je Židovka koja se obratila na kršćanstvo i postala karmelićankom. Umrula je u nacističkom logoru Auschwitz u Njemačkoj zajedno s mnogim drugim Židovima među kojima je bila i njezina rođena sestra. Edith Stein nije se htjela okoristiti katoličanstvom nego je prihvatila proživjeti najtežu sudbinu svog naroda čiji je cvijet ubijen u plinskim komorama nacističkih logora.

Edith Stein je rođena u židovskoj obitelji u Poljskoj 11. listopada 1891. godine. Kao mlada djevojka potpuno gubi vjeru. Sa svojih 30 godina prihvaća kršćanstvo na što ju je posebno potaknulo čitanje djela sv. Terezije Avilske. Godine 1933. ulazi u red sestara karmelićanki. Zbog progona Židova premještena je u Nizozemsku, ali je ipak bila uhićena i ubijena u plinskoj komori logora Auschwitz 9. kolovoza 1942. godine. /GK/

Vatikan

PREDSTAVLJENA TRINAESTA ENCIKLIKA PAPE IVANA PAULA II.

Naslov najnovije Papine enciklike je: "Vjera i razum". Nova enciklika je predstavljena u Tiskovnom uredu Svete Stolice u Vatikanu 15. listopada ove godine. Svrha najnovije Papine enciklike je vraćanje povjerenja današnjem čovjeku u mogućnosti pronalazjenja odgovora na njegove temeljne zahtjeve.

U enciklici je iznešena veličanstvena uloga razuma u čovjekovu životu. Najnovija Papina enciklika dovršena je mjesec dana prije objelodanjivanja. /GK/

Šibenik

SEDAM STOLJEĆA BISKUPIJE

Grad Šibenik, kao i Šibenska biskupija ove su godine svečano obilježili sedam stoljeća postojanja. Završno slavlje proslave započelo je hodočašćem u Biskupiju kod Knina, a zaključeno svečanom misom ispred katedrale sv. Jakova. Misno slavlje predvodio je posebni Papin izaslanik kardinal Franjo Kuharić. Uz njega su bili gotovo svi biskupi iz Hrvatske, kao i izaslanici biskupa iz Bosne i Hercegovine. Misnom slavlju bilo je nazočno više tisuća vjernika i visoko državno izaslanstvo.

Na početku misnog slavlja sve okupljene pozdravio je šibenski biskup mons. Ante Ivas. U propovijedi je kardinal Kuharić govorio o povijesnom značenju utemeljenja Šibenske biskupije i njezinoj ulozi danas. /GK/

Šibenik

XVII. PLENARNO ZASJEDANJE HBK

U Šibeniku je od 12. do 14. listopada održano plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije na kojem su sudjelovali biskupi iz Hrvatske, kao i nuncij Einaudi, biskup mostarski Ratko Perić i subotički biskup dr. Ivan Pénzes.

Ovo zasjedanje HBK bilo je u Šibeniku zbog svečane proslave 700. obljetnice postojanja ovog grada.

Glavna tema zasjedanja bila je: osvrt na Papin drugi boravak u Hrvatskoj te upoznavanje sa sadržajem novopotpisanog ugovora o gospodarskim pitanjima između Svete Stolice i Republike Hrvatske. Također je bilo riječi o odlasku biskupa iz Hrvatske u Vatikan naredne godine zbog posjeta "ad limina apostolorum". Izabrani su biskupi koji će predstavljati HBK na Europskoj sinodi, to su: mons. Josip Bozanić, mons. Marin Srakić i mons. Želimir Puljić.

Na kraju su biskupi Hrvatske uputili posebnu zahvalu Papi što je pohodio Hrvatsku po drugi put. /GK/

Hrvatska katolička misija Moers - Njemačka

FOLKLOR U TUĐINI

1600 kilometara daleko do Subotice, daleko od Tavankuta u Nordrhein-Westfalenu, blizu Duisburga u HKM Moers gajimo bunjevački folklor. Zahvaljujući marljivosti pastoralne suradnice Gizele Wieland i koreografa Pere Franciškovića vježbamo i nastupamo kao pravi Bunjevci.

Tako je bilo i na regionalnom natjecanju u Schwölm, 19. 09. 1998. godine kada smo među petnaestak folklornih grupa nastupili i mi, te smo izmamili pljesak za nošnju, koreografiju i nastup.

Radujemo se svakom nastupu Hrvata Bunjevaca i sve dužijance pratimo i podupiremo.

fra Marko Jukić, ofm
gđa Gizela Wieland

FOLKLOR

*Rominja dosadna kiša,
Sipi kroz smoga zrak.
Između kiša oblak crn,
Neonsko osvijetljenje.
Mašina brujeći propušta platno.*

*Folklor je, nastup.
Fistani bijeli uštirkani,
Štingeraji nacifrani.
I tako ruke marne,
Dok olukom kišnica klokoče,
U sali osvijetljenoj rade.
Noć i dan su isti,
Brzo doleprša ponoć.*

*Plod rada; golubice u bijelom,
Svileni pojasi, nakićeni oplećci,
Graciozni korak, sitni vez plesa
Igra duša, srce poskakuje
Bunjevaca.*

*Rad, igra i tambura
skladaju suzvučje.
Harmonija.*

Ravnica, sunce i suncokreti.

Marko Jukić

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

DRUGO PLENARNO ZASJEDANJE BISKUPSKE KONFERENCIJE SR JUGOSLAVIJE

Drugo plenarno zasjedanje Biskupske konferencije SR Jugoslavije održano je 20. listopada u nadbiskupskome dvoru u Beogradu. U priopćenju za javnost ističe se kako su na zasjedanju sudjelovali beogradski nadbiskup i predsjednik BK SRJ Franc Perko, subotički biskup i potpredsjednik BK SRJ dr. János Péntzes, barski nadbiskup Petar Perković, barski nadbiskup Zef Gashi, zrenjaninski biskup László Huzsvár, kotorski biskup Ilija Janjić i prizrenski biskup Marko Sopi. Đakovački i srijemski pomoćni biskup Đuro Gašparović sudjelovao je na zasjedanju kao gost.

Nakon zasjedanja su se oblikovala Vijeća BK SRJ, nakon što su biskupi pročelnici nekih Vijeća predložili i prihvatili svećenike i suradnike Vijeća. Osnovano je i posebno tijelo za povezivanje redovnica i njihovu komunikaciju s BK. Pročelnik je subotički biskup János Péntzes, a članice su predstavnice svih redovničkih kongregacija koje žive i djeluju na području BK SRJ. Plenum BK raspravljao je i o oblikovanju crkvenih sudišta i dao prijedloge kako ih organizirati u tamošnjim uvjetima (Bar-Prizren, Subotica-Zrenjanin).

Utvrđeno je da Savezna komisija za odnose s vjerskim zajednicama nije uopće odgovorila (do 20. listopada) na dopis, koji joj je uputila BK s prvog plenuma, 15. travnja ove godine. Biskupi su pozdravili odgovor Svetog Sinoda SPC i Njegove Svetosti g. Pavla, patrijarha srpskog, u kojemu "Njegova Svetost saopćava da je Sveti Sinod prihvatio prijedlog biskupa naše Konferencije od 15. travnja i imenovao Komisiju sa strane SPC-a za dijalog sa Katoličkom Crkvom. U komisiju su imenovana preosvećena gospoda: mitropolit g. Amfilohije te episkopi g. Irenej, bački i g. Ignatije, braničevski. Članovi naše Konferencije izabrali su odmah kao članove Katoličke komisije preuzvišenog mons. Lászla Huzsvára, biskupa Iliju Janjića i mons. Marka Sopića". Na zasjedanju je još jednom sagledana mogućnost zajedničke proslave u pripremi Velikoga jubileja 2000 godine kršćanstva na razini BK SRJ "ali, sa žaljenjem, moramo konstatirati da je to u našim uvjetima nemoguće". U tijeku zasjedanja došli su na susret s biskupima i predstavnici Svjetske konferencije religija za mir predvođeni glavnim tajnikom dr. Williamom Vendleyom. Oni su se raspitali za mogućnost susreta vjerskih poglavara triju vjeroispovijesti: pravoslavne, katoličke i muslimanske zajednice na Kosovu i kako bi taj susret mogao pridonijeti miru i pomirenju u tom području. Biskupi su razmatrali i trenutačno stanje Katoličke Crkve u SR Jugoslaviji. Na zasjedanju BK SRJ je i službeno ustanovila nacionalni Caritas BK SRJ, a njegovi statuti bit će prihvaćeni na sljedećem plenarnom zasjedanju. Na kraju plenuma upućen je zajednički pozdrav-čestitka papi Ivanu Pavlu II. u povodu 20. obljetnice njegova papinstva. /IKA/

SUSRET MLADIH SRIJEMA

U subotu, 26. rujna o. g. u Zemunu je održan 8. susret mladih Srijema. Program je započeo okupljanjem mladih u samostanu Sestara milosrdnica. U 9 sati je u samostanskoj dvorani bilo predavanje na temu "Bit ćete mi svjedoci", koje je održao pomoćni biskup đakovački i srijemski mons. mr. Đuro Gašparović. U 11 sati je slavljena euharistija u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Veliki broj mladih pristupio je sakramentu pomirenja. Euharistijskom slavlju je predsjedao pomoćni biskup mons. Đuro Gašparović, a propovijedao je biskupski vikar za Srijem prelat Stjepan Miler. Koncelebriralo je osam svećenika Srijema. Nakon misnoga slavlja mladi su imali slobodno vrijeme za objed "iz torbe" i međusobno druženje. U 14,30 sati je nastavljen program u prostorima samostana Sestara milosrdnica. Uslijedio je rad u skupinama. Mladi su bili raspoređeni u tri skupine. Izvještaji su prezentirani na zajedničkom plenumu. Susret je završio prigodnom zajedničkom molitvom. Mladi su nakon službenog završetka nastavili druženje. Na susretu se okupilo 110 mladih.

Ivan Lenić

"SVE MOGU PO ONOME KOJI MI DAJE SNAGU" (Fil 4,13)

Svećenički jubileji na Kosovu

Usprkos teškoj ratnoj situaciji koja već duže vrijeme vlada na Kosovu i Metohiji, 11. VIII. u Binaču, odnosno 12. VIII. u Stubli (Vitina), skromno ali veličanstveno su proslavljeni srebrni jubileji - 25. godišnjice svećeničkog ređenja, tj. mladih misa trojice albanskih svećenika Prizrenske biskupije. Jubilarci su bili: don Ndue Gjergji, don Aleksandër Kola (koji iz objektivnih razloga nije mogao prisustvovati proslavi) i dr. don Lush Gjergji. Može se slobodno reći da je toga dana župna crkva sv. Antuna Padovanskog u Binaču bila premalena da bi primila sve koji su došli podijeliti radost sa slavljenicima.

Don Ndue Gjergji je u toku svoje službe bio i generalni vikar biskupije kao i rektor sjemeništa "Don Lazer Mjeda" u Prizrenu. Sada je ovaj iskusan, primjeran i ponizan svećenik župnik u crkvi posvećenoj Gospi zaštitnici Albanaca, u Detroitu (SAD). Objavio je nekoliko knjiga i pjesama i time doprinio očuvanju i afirmaciji albanske kulture i tradicije.

Don Aleksandër Kola već duži niz godina vrlo uspješno vodi albanski misijski centar u Švicarskoj. Osim pastoralnog rada po župama širom Kosova uspješno se bavio i pisanjem u raznim katoličkim i kulturnim listovima, kao i crkvenom glazbom. Školske 1990/91. vršio je službu prefekta sjemeništa u Skoplju gdje se brinuo za što bolji odgoj svećeničkih kandidata.

Dr. don Lush Gjergji sada vrši službu župnika u Binaču. Osim pastoralnog rada surađuje i s mnogim vjerskim, kulturnim i znanstvenim časopisima širom svijeta. Autor je više od 35 knjiga napisanih na talijanskom, hrvatskom ili albanskom jeziku. On je predani radnik u Božjem vinogradu gdje se ističe svojom duhovnošću, pobožnošću i humanizmom.

Vrijedno je spomenuti da je u Binaču i Stubli propovijedao kancelar Prizrenske biskupije dr. don Shan Zefi koji je istaknuo sljedeće: "Sada, kada smo na pragu trećeg tisućljeća kršćanstva mi Albanci moramo biti ponosni što je naša albanska crkva kršćanskoj kulturi dala mnoge mučenike katoličke vjere. Taj put nasljeđuju i ovi naši svećenici čije jubileje slavimo. Njima želimo dug i uspješan svećenički život i proslavu zlatnog jubileja..."

S ovim jubilejom naših svećenika povezana je još jedna značajna obljetnica, a to je 150 godina od povratka albanskih mučenika ovih krajeva iz turskog izgnanstva. O ovoj slavnoj obljetnici u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Binaču govorio je gospodin Marjan Sebač.

Marjan Sebač

PATRIJARH PAVLE O RJEŠENJU KOSOVSKE KRIZE

Patrijarh Srpske Pravoslavne Crkve Pavle zamolio je političko vodstvo Crne Gore da učini sve kako bi se pronašlo političko rješenje krize na Kosovu. Vojna intervencija donijela bi stradanja nevinih ljudi, istaknuo je patrijarh Pavle na susretu s predsjednikom crnogorskoga parlamenta Svetozarom Marovićem, o kojemu 12. listopada izvještava austrijska katolička novinska agencija "Kathpress"...

Sam patrijarh, kao i raško-prizrenski mitropolit Artemije, više su puta uzaludno tražili susret sa srbijanskim vođama, pokušavajući ih nagovoriti na pravedno rješenje kosovskoga pitanja koje bi uzimalo u obzir dobro i srpske i albanske zajednice na Kosovu. Patrijarh Pavle bio je trideset godina biskup Srpske Pravoslavne Crkve na Kosovu. /IKA/

GRADNJA PASTORALNOG CENTRA NAJAVA SRETNJE I SUJETLIJE BUDUĆNOSTI

Kotorski biskup Ilija Janjić blagoslovio je u nedjelju, 18. listopada, gradilište za novi pastoralni centar u Tivtu. Prilikom blagoslova biskup Janjić je istaknuo kako se budući novi centar pridodaje kao novi dragulj inim kulturnim draguljima Boke. Osvrnuo se na povijesne podatke o Tivtu. Pozdravne riječi svima okupljenima uputio je i generalni vikar kotorske biskupije i tivatski župnik mons. Ivan Galić. Uz mnoštvo vjernika i svećenike kotorske biskupije, blagoslovu su bili nazočni i ministar vjera pri crnogorskoj Vladi dr. Slobodan Tomović, potpredsjednik općine Tivat Matko Petković, te glavni arhitekt toga pastoralnog centra iz Zagreba Nenad Fabijanić.

Prije blagoslova biskup Janjić predvodio je misno slavlje u tivatskoj crkvi sv. Ante.

Dosadašnja župna crkva sv. Ante nalazi se izvan grada, jer je građena u doba kada je Tivat bio malo mjesto uz brdo iznad njega. Nakon II. svjetskog rata grad se širio prema moru, a samim time i ljudi su se naseljavali uz obalu. Stoga je sadašnja crkva izvan samog grada i ne zadovoljava pastoralne potrebe župe. /IKA/

Iz propovijedi biskupa Janjića

Mons. Ivan Galić, župnik, na početku ovog obreda pozdravio je sve nas ovdje prisutne. Meni ne preostaje drugo nego da pozdravim njega i da mu ujedno čestitam za ovaj tako željkovani dan, koji nam je svima drag, jer nema ni jednog među nama, a niti ga ima u našoj biskupiji koji je prisustvovao blagoslovu gradilišta na kojem će se graditi jedan pastoralni centar. Zadnja crkva u našoj biskupiji građena je na početku ovog stoljeća, dovršena na početku Prvog svjetskog rata, 1914. /.../

Ovdje će biti novi dragulj među ovim kulturnim draguljima naše drage Boke. Blagoslovit će se samo gradilište novog pastoralnog centra, a kamen temeljac je već blagoslovljen u Splitu 4. listopada ove godine. Blagoslovio ga je sv. otac papa Ivan Pavao II. na onom prekrasnom ambijentu Žnjana...

Našao sam zanimljiv podatak za Tivat iz 1888 god.: imao je 213 kuća sa 317 muškaraca i 381 ženom. Sve skupa je imao 698 stanovnika, od toga 685 katolika i 13 pravoslavaca.

S Božjom pomoću i Božjim blagoslovom - neka nam s ovim Pastoralnim centrom - budućnost na ovim prostorima bude i svjetlija i sretnija. /Zv/

KONGERT SAKRALNE GLAZBE

SRIJEMSKA MITROVICA - U uto-rak, 29. rujna o. g. u župnoj crkvi i konkatedrali - bazilici sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici, s početkom u 19 sati, upriličen je koncert sakralne glazbe. Nastupila su dvojica mladih glazbenika iz Subotice: Saša Štulić (tenor) i Alen Kopunović Legetin (orgulje).

Na početku koncerta pozdravnu riječ mladim darovitim umjetnicima i svim ljubiteljima sakralne glazbe (oko 110 u crkvi) uputio je srijemsko-mitrovački župnik Josip Matanović. On je istaknuo kako je ovaj koncert izraz povezanosti Subotice i Srijemske Mitrovice, kao i uzvratni posjet župi sv. Dimitrija za dva gostovanja Mješovitoga zbora konkatedrale župi Marije Majke Crkve u Subotici. Program koncerta je bio isprepleten kompozicijama na orguljama i kompozicijama za solo pjevanje uz pratnju orgulja.

Na programu su tako bila sljedeća djela: G. F. Handel - Call forth they powers (arija iz oratorija "Juda Makenbejac"), J. G. Walther - Concerto H-mol (alegro), G. F. Handel - Cara sposa (Rinaldo), Th. Dubois-Fiat lux, A. Scarlatti-Gia'il sole dal gange, C. Franck-Panis angelicus, G. Muschel - Toccata C-dur i F. Schubert - Ave Maria.

Za uspješni nastup i nadasve lijepi glazbeni ugođaj ove večeri, koji su prisutni doživjeli kako sviranjem na orguljama tako i solo pjevanjem, mladi umjetnici su nagrađeni dugotrajnim pljeskom, nakon čega su izveli još jednu točku. Zahvalnost i čestitke umjetnicima je na koncu uputio domaći župnik Josip Matanović, poželjevši da ovakvih događaja u župi bude više.

Ivan Lenić

BISKUP GAŠPAROVIĆ U HRTKOVCIMA

U Hrtkovicima je nedavno obnovljen u tijeku posljednjih godina teško devastirani župni dom (spomenimo samo da je u njega više puta provaljavano, počinjeno više krađa i materijalnih šteta itd.). Obnovom župnoga doma stvoreni su uvjeti da se župnik Nikola Kraljević ponovno u njega useli. Prigodom zadnjega boravka u Srijemu pomoćni biskup đakovački i srijemski mons. Đuro Gašparović posjetio je u nedjelju, 27. rujna o. g. ovu župu, te razgledao obnovljeni župni dom. U 10,30 sati je predsjedao svečanoj misi u župnoj crkvi sv. Klementa, pape i mučenika.

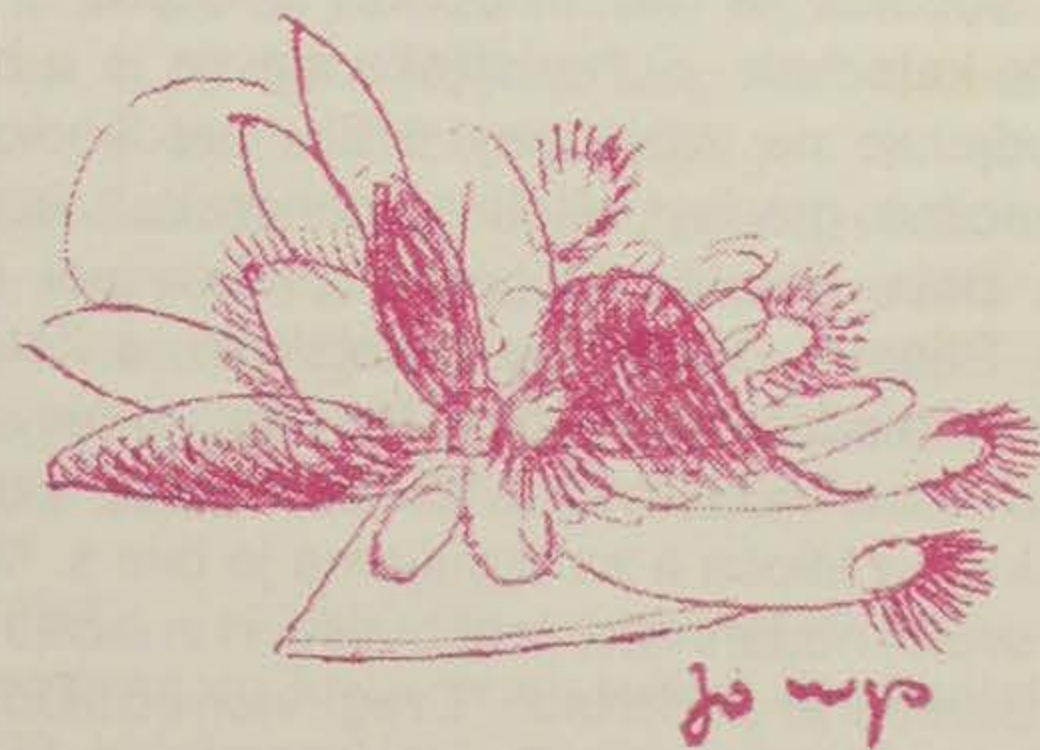
Ivan Lenić

POETSKI KUTAK

Uređuje: *Lazar Novaković*

Antun Branko Šimić rođen je u Drimovcima u Hercegovini 18. studenog 1898. U rodnom selu završava osmogodišnju školu a gimnaziju pohađa u Širokom Brijegu, Mostaru, Vinkovcima i Zagrebu. Pokrenuo je i uređivao časopise: "Vijavica", "Juriš, i "Književnik". Osim pjesama pisao je i članke o književnosti i likovnoj umjetnosti. Za života mu izlazi zbirka pjesama "Preobraženja". Umro je 2. svibnja 1925. od sušice.

MOLITVA NA PUTU

Bože

koji si me do ovog časa doveo nevidljiv
vodi me i dalje koncu mojih želja

Ne ostavi me

umorna i sama nasred puta

Obrazi su moji blijedi

i moje misli nemoćno ko moje ruke više

Bože

daj da novo plavo jutro

iz umora digne moje misli

da kroz blijede ruke prođe mlaz crvene svježje krvi

Budi

nad mojom glavom moja pratilica zvijezda.

A. B. Šimić

OBITELJIMA I MLADIMA O NAŠEM NOVOM BLAŽENIKU

U Subotici su održane dvije tribine o našem novom blaženiku kardinalu Alojziju Stepincu.

Predavanja na temu "Kardinal Alojzije Stepinac - zločinac ili svetac?" održao je Franjo Ivanković, župnik iz Tavankuta. U petak 16. listopada je ovo predavanje održao obiteljima okupljenima u župi sv. Roka u Subotici u okviru mjesečnih "Obiteljskih susreta", a u nedjelju (18. X) mladima u okviru mjesečne "Tribine mladih". Ovo predavanje privuklo je veliki broj zainteresiranih koji su željeli konačno saznati nešto više o svim "lažima" kojima im je punjena glava tijekom proteklih pedeset godina i upoznati lik ovog novog hrvatskog blaženika.

Predavač je u svom predavanju prikazao najprije u kratkim crtama životni put novog blaženika a potom je obrazložio zašto je kardinal Stepinac doista "svetac" a ne "zločinac". Nakon predavanja i u petak i u nedjelju sudionici su postavili mnoštvo pitanja.

Na "Obiteljskim susretima" u župi sv. Roka poslije predavanja prisutni su najprije čuli nekoliko misli o "Krunici" koje je zapisao kardinal Stepinac, a potom su molili krunicu moleći zagovor novog blaženika za ustrajnost u vjeri u ovim krajevima gdje nije lako biti katolik.

I obitelji i mladi poslije predavanja i razgovora ostali su još dugo u druženju i razgovoru podsjećajući se također i na nezaboravni doživljaj Papinog pohoda Hrvatskoj i proglašenja blaženim Alojzija Stepinca. /Zv/

OBLJETNICA POSVETE KATEDRALE

U Subotici je 14. listopada svečano proslavljena obljetnica posvete katedrale. Euharistijsko slavlje je u biskupovoj odsutnosti, koji sudjeluje na zasjedanju HBK, predvodio, u koncelecijaciji sa svećenicima grada i okolice, generalni vikar subotičke biskupije mons. Bela Stantić. Prigodne propovijedi održali su katedralni župnik Stjepan Beretić na hrvatskom, a katedralni kapelan Ervin Kovač na mađarskom jeziku. Na misi su pjevali združeni katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sveta Terezija" pod ravnanjem regensa chori Josipa Mioča a za orguljama je bila s. Mirjam Pandžić.

U svojoj nadahutoj propovijedi o značaju ove posvećene crkve preč. Beretić je podcrtao: "Dragi vjernici! Dopustite mi da vam se večeras obratim vođen divnim slikama starih predslovlja za današnju svetkovinu. Kad vidimo sjaj ovih dvanaest svijeća u našoj katedrali, kad se sjetimo života, ljubavi i patnje Isusove Dvanaestorice, i kad se sjetimo svih Isusovih učenika, i kad se sjetimo svih svojih predaka koji su ovdje stoljećima padali na koljena, ne možemo a da ne osjetimo ponos i ganuće. Ta i mi smo kao ove upaljene svijeće. Ovdje smo zato što je ovo naša katedrala, naša "velika crkva". Zato što je ovo prava kuća molitve. Ovdje je klečao župnik Pavao plemeniti Sučić, ovdje je klečao Matija Mamužić - veliki obnovitelj katedrale s kraja prošlog stoljeća, ovdje je molio, tada mladi gimnazijalac s Đurđina a danas Sluga Božji, o. Gerard Tomo Stantić. Ovdje je molio i veliki graditelj subotičkih "malih crkava" - biskup Lajčo Budanović, i drugi veliki obnovitelj katedrale, biskup Zvekanović. Tu su molila djeca, djevojke i mladići, tu su starci i starice ruke sklapali na molitvu za sinove u vojsci. Ovdje su molili i ovdje se nadom hranili. I mi smo ovdje zato što u ovom hramu prebiva Očeva slava i zato što ovdje više od dva stoljeća prebiva nepromjenjiva Istina. Ovdje smo zato što je ovo svetište ljubavi vječne." /Zv/

KARDINAL PASKAI LÁZSLÓ NA PROŠTENJU U DOROSLOVU

Ovogodišnje proštenje u Doroslovu (8. 09.) bilo je osobito svečano. Naime, ove godine je gost na proštenju bio primas Mađarske, uzoriti g. kardinal Paskai László. On je u 11 sati predvodio svečanu sv. misu na mađarskom jeziku. S njim su koncelebrirali subotički biskup mons. Ivan Péntzes i zrenjaninski biskup mons. Huzsvár László te tridesetak svećenika. Sveta misa održana je na vanjskom oltaru, uz nazočnost mnoštva hodočasnika iz Subotičke i Zrenjaninske biskupije.

Ovu svetu misu izravno je prenosio "Radio Subotica".

Proslava proštenja Male Gospe u Doroslovu imala je inače svoj uobičajeni tijek.

Mnogi hodočasnici probdijeli su noć u svetištu u molitvi i pjesmi. U ponoć je bila misa za mlade koju je predvodio novosadski župnik i dekan Sztrikovits János. Sutradan su bile sv. mise na slo-

vačkom i njemačkom jeziku. U 9 sati je bila svečana sv. misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio biskup Péntzes.

I ove godine su mnogi vjernici hodočastili u Doroslovo pješice, a privatno su i subotički penzioneri hodočastili jednim autobusom.

Elizabeta Richter

DAN ZAHVALNOSTI U BAČU

U nedjelju, 18. 10. u župi sv. Pavla u Baču svečano je proslavljena "nedjelja zahvalnosti". Sv. misu predvodio je biskupski vikar za pastoral Stjepan Beretić koji je 1978. godine kao tadašnji bački župnik i započeo proslavu Dana zahvalnosti u ovoj župi. S njim su u koncelecijaciji bili novi bački župnik Miroslav Orčić, koji je prvi put sa svojim župljanima proslavio ovu nedjelju, bački gvardijan o. Josip Špehar i mons. Ferenc Berenyi.

Na misi se okupio lijepi broj vjernika, a osobito mladih, usprkos činjenici da je veliki broj Bačlija iselio za vrijeme rata u Hrvatskoj.

Živi ukras ovoga slavlja bili su mladi i djeca u šokačkim, mađarskim i slovačkim narodnim nošnjama. Oni su u prikaznoj procesiji prinijeli na oltar sve plodove plodne bačke zemlje.

U svojoj propovijedi preč. Beretić je naglasio kako se Bog brine za svoje i obasiplje ih svojim darovima. Naglasio je također da su i dobrota i širokogrudnost Božji darovi. Ovim darovima osobito su obdareni bački vjernici. Oni su tu svoju dobrotu i širokogrudnost očitovali uvijek pomažući darovima svoju župu, svećenike, redovnike... Na Božjim darovima uvijek valja zahvaljivati, jer je zahvalnost jedna od vrlo bitnih kršćanskih kreposti, naglasio je propovjednik.

Valja napomenuti da su na misi oduševljeno i zanosno pjevali dječji i župski zbor koje su sami uvježbali zauzeti vjernici laici. /Zv/

Bački Monoštor

U OZRAČJU RATNE OPASNOSTI

U utorak, 13. listopada u hrvatsko-šokačkoj župi sv. Petra i Pavla u Bačkom Monošturu (kod Sombora) svečano je proslavljen "zavjetni dan". Naime, kad je 1944. godine ovom mjestu zaprijetila neposredna ratna opasnost i razaranja, vjernici ovog mjesta zavjetovali su se Gospi Fatimskoj - ukoliko budu izbačeni od te opasnosti, oni će se svake godine 13. listopada u 12 sati okupljati na molitvu i sv. misu u znak zahvalnosti. I ove su se godine okupili vjernici u lijepom broju da ispune "svoj stari zavjet" ali i da mole da ih Gospodin po zagovoru Fatimske Gospe izbavi od novoga zla koje je prijetilo ovim krajevima. Poznato je da je upravo toga jutro NATO odobrio zračne napade na određene ciljeve u SRJ. Zanimljivo je također napomenuti da je u 13 sati potpisan "sporazum" o mirnom rješavanju sukoba na Kosovu. Dakle, upravo u vrijeme ovoga slavlja.

Slavlje je započelo u 10 sati sv. misom na mađarskom jeziku koju je služio Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice. Svečana sv. misa bila je u 12 sati na hrvatskom jeziku. Sv. misu u zajedništvu s desetak svećenika i redovnika predvodio je župnik odžački i apatinski Jakob Pfeifer, a prigodnu homiliju održao je Andrija Kopilović. Govoreći na temu "Marija i Duh Sveti" propovjednik je naglasio kako je čovjek "prebivalište" Duha Svetoga. Marija u suradnji s Duhom

Svetim prednjači pred svim ljudima. Ona je snagom te suradnje postala Majkom utjelovljene Riječi koju je darovala svijetu. Svaki kršćanin, poput Marije, može iskusiti snagu i djelovanje Duha Svetoga u svom životu ako ga sluša, njemu se moli i s njim surađuje. Na taj način i kršćani mogu "utjeloviti Riječ" i darivati je drugima. Na koncu propovijedi on je pozvao prisutne da po Marijinu zagovoru, kao nekoč naši stari, mole snagom Duha zaštitu od ratnih razaranja i pustošenja ovih krajeva, a osobito za mir na Kosovu.

Na koncu mise pred kipom Fatimske Gospe djeca i mladi obučeni u šokačke i bunjevačke narodne nošnje izveli su recital pod naslovom "Zahvala Mariji za prisutnost fatimskih poruka u ovim krajevima". Recital je sastavio mjesni pučki pjesnik Ivan Pašić. Nakon toga su svi prisutni, predvođeni župnikom ove župe Ivanom Sabatkajem, obnovili svoj zavjet Gospi i obavili posvetu Bezgrešnom Srcu Marijinu. /Zv/

Svetozar Miletić i Stanišić

ZAHVALA ZA PLODOVE ZEMLJE

Kao i proteklih par godina župljani crkava "Rođenja Blažene Djevice Marije" u Svetozar Miletiću i "Imena Marijinog" u Stanišiću obilježili su kraj jesenjih radova svečanom misom zahvalnicom.

Na kraju jeseni, poslije mukotrpnog rada, zastali su župljani Svetozar Miletića da zahvale nebeskom Ocu na svemu dobrom, a i na onom teškom. Tukao nas je led i pržilo nas sunce, ali nas je naš Bog ipak nagradio dobrim urodom.

Prepun oltar zrelih plodova i vesela mladost u živopisnim narodnim nošnjama krasili su ovu svetu misu. Ponizne molitve i iskrena zahvalnost Bogu su ono duhovno što su ovom danu dali bogatstvo.

Na poziv župljana Stanišića, oko 50 djece, u bunjevačkim i mađarskim narodnim nošnjama iz Svetozara Miletića bili su gosti na svetoj misi. Iako stara i oronula, crkva u Stanišiću bila je puna tople dobrodošlice za goste. Stanišićka župa ima malo vjernika ali su svi oni došli zahvaliti Bogu na darovima svojih polja. Mnogo su radili i mučili se na svojim njivama. Na oltar su donijeli dio svog truda kao poklon i zahvalnost Bogu za njegovu dobrotu.

U obje župe mise su bile svečane i sudjelovalo je puno svijeta. Šteta je što takvih misa nema više i češće.

Lucija Tošaki

O KRUNICI U MALOJ BOSNI

U nedjelju, 11. listopada u punoj vjeronaučnoj dvorani održana je redovita mjesečna tribina u Maloj Bosni. Tema listopadske tribine bila je "Krunica - najraširenija molitva Crkve". Prigodno predavanje održao je Andrija Kopilović, prorektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije. On je u svom predavanju prikazao povijesni razvoj ove molitve, zatim je govorio o načinima molitve Krunice te o Krunici kao najaktualnijoj molitvi Crkve budući da ona molitelje vodi

kroz uvijek suvremeno Otajstvo Krista Spasitelja i Otkupitelja čovjeka.

Poslije predavanja o ovoj temi razvila se duga i plodna diskusija.

Tako je ova tribina očitovala opravdanost svoga postojanja, a voditeljica tribine Danijela Stantić izrazila je zadovoljstvo prisutnih što je novi župnik Ivica Prčić nastavio ovu korisnu inicijativu svog predšasnika Lazara Novakovića, koji je sada župnik u somborskoj župi sv. Križa. /Zv/

Selenča

VIS RUAH SE VESELIO NA SVADBI

Članovi VIS "RUAH", koji već pet godina djeluje u seleničkoj župi, doživjeli su ovih dana veliku radost kada je jedna od njegovih članica - EMANUELA KOČONDOVA sklopila sakramentalnu ženidbu sa JANOM ŠVEC pod sv. misom 17. listopada ove godine u ovdajšnjoj župnoj crkvi. Svoju radost su izrazili lijepim i skladnim pjevanjem na sv. misi, a poslije toga iskrenim čestitkama. Njihovim čestitkama se pridružio i domaći župnik. Mladenci su im to uzvratili čašćenjem na svadbenom veselju.

Mladenci su svoju ženidbenu privolu i obećanje izrazili pred domaćim vlč. ThLic Štefanom Turanskym, salezijancem, podrijetlom iz Selenče, koji je služio sv. misu i zazvao na njih Božji blagoslov.

Župnik

OBNOVLJENI KRIŽEVI

Župljani župe svete Terezije u Subotici obnovili 4 ulična križa

"Pored ostalog, stanovnici Subotice su svoju privrženost i poštovanje prema Otkupitelju iskazali i na taj način što su podizali ulične križeve - te simbole spasenja. U prošlom stoljeću su gotovo svake godine podizali po jedan križ. Na koju god se stranu na području Subotice tkogod uputio, na svakom će se mjestu susresti s tim znakom koji svjedoči o katoličkom uvjerenju građana." Tako je 1883. godine pisao o subotičkim uličnim križevima tadašnji kapelan subotičke župe svete Terezije Gábor Tormásy.

Čitatelji "Zvonika" su u rujanskom broju čitali o novopodignutom križu pred subotičkom katedralom, koji je 23. kolovoza 1998. godine blagoslovio subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes. Križ je dar iz ostavine pokojne ANE ZELIĆ. Zahvaljujući darovima vjernika katedralne župe, ove godine su obnovljena još tri znamenita križa u Subotici.

U samom središtu Subotice nalazi se znamenita zavjetna kapela sv. Roka iz 1738. godine. Pred tom je kapelom do 1855. godine stajao drveni križ koji su 1804. godine podigla braća MATE i ALBERT TUMBAS. Na mjestu toga križa od 1855. godine stoji

mramorni križ koji je 1855. godine dao podići GYÖRGY KATONA SÖRKE. Taj je križ u samom temelju dobrano nagrizao zub vremena. Oštećen je i sam spomenik. Zato će križ biti obnovljen tijekom mjeseca studenog.

Križ na raskršću Preradovićeve, Mamužičeve i Iványijeve ulice je 1861. godine podigla OBITELJ OSTROGONAC. (Na podnožju križa je urezana godina 1862). Kako je Preradovićeve ulica već godinama korištena kao međunarodni put prema Kelebiju i Budimpešti, Ostrogončev križ se počeo raspadati od silnog uličnog prometa. Od ostataka nekadašnjeg BALÁZS PIRIJEVOG križa izgrađen je novi mramorni križ na mjestu staroga križa. Novi križ je pred lijepim brojem vjernika u nedjelju, 25. listopada, poslije podnevnog pozdravljenja, blagoslovio katedralni župnik Stjepan Beretić.

Na ulazu u Bajsko groblje sv. Petra i Pavla u Subotici nalazi se 1891. godine podignuti mramorni križ, koji se gotovo srušio. Za stari križ je podignut novi temelj, a onda je novi križ posvema obnovljen i postavljen na svoje mjesto. Križ je podigla udovica ISTVANA PRÁDÉ, KATALIN BERÉNYI i njezin unuk MARCEL PRÁDÉ. Pred križem koji se nalazi u središtu groblja ili na njegovu ulazu vjernici se mole za sve koji počinjavaju u groblju, a napose za one za koje više

nitko ne moli. Pred tim križem se vjernici mole i onda kad ne znaju naći grob svojih rođaka. Zato je taj križ uvijek, a posebno na blagdan Svi sveti i Dušni dan ukrašen cvijećem i svijećama. Taj križ u Bajskom groblju svetoga Petra i Pavla je blagoslovio katedralni župnik na Svi sveti u 14 sati.

S. B.

Selenča

50. OBLJETNICA BRAČNOG ŽIVOTA

U nedjelju - 18. 10. 1998. na sv. misi su se zahvalili na svim primljenim milostima ovdašnji vjernici FRANTIŠEK TURANSKY i ANA r. NOSALOVA. Oni su se toga dana sjetili 50. obljetnice bračnog života. Posebno su zahvalili Bogu za milost što je njihov sin - ThLic. don Štefan Turansky - postao svećenikom. On je služio ovu zahvalnu sv. misu na kojoj su slavljenici obnovili svoja ženidbena obećanja. On im je na kraju podijelio svečani blagoslov poželjevši im Božji blagoslov u daljnjem životu.

Vič. o. ThLic. don ŠTEFAN TURANSKY je član Salezijanske družbe Don Boska, i sada je ravnatelj Instituta sv. Tome Akvinskog u Žilini, u Slovačkoj Republici, koji je priključen Bogoslovnom fakultetu sv. Ćirila i Metoda u Bratislavi.

Na ovom rijetkom slavlju sudjelovao je veliki broj vjernika.

Župnik

SEMINAR - KATEHEZA DOBROG PASTIRA

U dječjem vrtiću "Sunčev sjaj - Nazaret" u Đakovu 25. i 26. IX. 1998. god. održan je seminar "KATEHEZA DOBROG PASTIRA".

Voditeljice seminara bile su dr. Sofia Cavalletti (Rim) i Claudia Margarita Schmitt (Prien - Rim). One su pokušale sudionike seminara uvesti u svijet malenih. Prenijeti iskustvo i metode kako oslušnuti njihovu iskonsku težnju za Bogom, kako stati u strahopočitanju pred tajnom života i naučiti se šutjeti pred tom tajnom.

Djeca su vrlo zahtjevna. Ona žele dobiti ono bitno. Kako im to saopćiti? G-đa S. Cavalletti je u taj "kako" uložila 50 godina vlastitog života. C. Schmitt, uz još druge suradnike, kuca jednakim ritmom srca za te malene unatoč razlike u godinama. Dugotrajnim radom punim ljubavi došle su do saznanja da su djeca vrlo otvorena za parabole. Bile su svjedoci da po nebrojenom nizu evanđeoskih parabola (poput one o goruščinom zrnu, o skrivenom blagu, dragocjenom biseru, o ukvasanom tijestu...) u djecu je ulazila vjera. Vjera u Boga se zbiva kroz osobni susret djeteta s Bogom. To je poput goruščinog zrna, najmanjeg od sveg sjemena, ali koje izraste do takvih razmjera da se ptice nebeske mogu gnijezditi na njegovim granama.

Zadaća je, dakle, katehete ne biti učitelj, nego upućivati na NUTARNJEG UČITELJA. Učitelja koji iznutra poučava, govori. Nutarnji Učitelj je središte kateheze.

s. M. Margita Gašparovska i Kristina Ralbovska
(sudionice seminara)

KONGERT DUHOVNIH PJESAMA U SELENČI

U nedjelju, 11. 10. o. g. je u ovdašnjoj rimokatoličkoj župnoj crkvi poslije listopadske pobožnosti sv. krunice Komorni zbor "ZVONY" izveo veoma uspjeti koncert posebno odabranih duhovnih pjesama. Koncert je izveden u sklopu proslave 240. obljetnice osnutka sela Selenča i 210. obljetnice ustanovljenja samostalne župe.

Komorni zbor "ZVONY" je nastao prije pet godina. Osnovao ga je i vodi ga i danas Juraj Sudi, profesor glazbene kulture u ovdašnjoj osnovnoj školi. Članovi zbora pripadaju rimokatoličkoj i evanđeličkoj vjerskoj zajednici. Već je nastupio na mnogim kulturnim priredbama u našoj državi i u inozemstvu.

Izvođenje koncerta je, uz veliko zadovoljstvo, pažljivo slušalo i pratilo mnoštvo slušatelja.

Koncert je počastio svojom prisutnošću i g. Miroslav Mojžita, veleposlanik Slovačke Republike u Beogradu koji im je iskreno čestitao i odao priznanje.

Župnik

Bač

KRUNICA I KESTENJE

Svaki put kad župnik najavi da počinju listopadske pobožnosti, molitva krunice, ja se upitam: Da li je počela sezona pečenog kestenja? Osmjeh mi zaškri na licu a sjećanja naviru. Ugledam selo gdje sam nekada živjela; vrijeme moga ranog djetinjstva; jesen u listopadu; zreli plodovi; berba kukuruza i grožđa; opalo lišće koje je šušalo pod nogama dok sam s majkom išla prema crkvi, a ondje u blizini prodavač. Svojim garavim rukama miješao je kestenje na vatri, a prijatan miris je mamio i širio se naokolo. "Pečeno kestenje!!!" Radosno sam posmatrala vatru kako se kroz rešetke uvija oko kestenja. Pucketa vatra, puca kestenje. Dim i bezbroj iskrica dižu se u visinu... I već čujem majku: "Pođi! Da ne zakasnimo."

U to doba nisam još bila svjesna značaja moljenja krunice, a i kako bih kad sam za vrijeme molitve više mislila na pečeno kestenje nego na "Zdravo Mariju". Jedino što sam tada mogla sa sigurnošću zaključiti bilo je: Krunica i kestenje idu zajedno!

U našoj crkvi u Baču ovog mjeseca je Gospin oltar posebno svečano ukrašen. Gospa nas zove: "Molite krunicu!"

Za krunicu nisu potrebna nikakva posebna objašnjenja. "Jednostavno treba s tim započeti." Upravo s ovakvim sloganom započeli smo molitvu krunice ove godine. Mnogi još nisu shvatili snagu moljenja krunice. I, nažalost, odaziva se veoma mali broj vjernika. Ali smo ipak molili svaki dan. Posebno me raduje što su se uključila djeca. Oni su i predmolili krunicu. Za njih smo, u dogovoru s našim župnikom Miroslavom Orčićem, kod Gospinog oltara postavili ploču na koju oni poslije molitve i pjesme pričvrste zrnce sa svojim imenom formirajući tako krunicu - počev od križa. Zrnca po zrnca i već svi nestrpljivo iščekuju koliko će krunica biti na ploči. Najvjernijim Gospinim štovateljima pripast će čast da od prve nedjelje došašća na početku sv. mise sudjeluju u svečanom paljenju svijeća na Adventskom vijencu.

Žao mi je jedino što mnogi vjernici nisu našli vremena za Gospu, našu Majku, Pomoćnicu i Zaštitnicu. Kraljice Krunice - moli za nas!

Danas je djetinjstvo daleko iza mene i miris pečenog kestenja ne podsjeća me više na molitvu krunice jer ga peku daleko od moje zgrade. Danas je to mnogo snažnije osjećanje. Nešto me pokrene kad zazvone zvona s crkvenog tornja. I tada znam dobro: Gospa me čeka!

E. K.

UVOD U SINOPTIČKA EVANĐELJA

Dva različita izvora?

Nešto se slično može reći i o izvoru Q. Svakako taj je izvor moguće tek približno rekonstruirati; teško je odrediti i njegov opseg i doslovne riječi. Ipak se većina Mt i Lk zajedničkih odlomaka u oba ta Evanđelja (koji nisu preuzeti iz Mk) niže istim redom pa treba zaključiti da potječu iz zajedničkoga predloška. Povremena odstupanja od toga redoslijeda ne govore ništa protiv toga jer se takva premještanja zapažaju i u građi preuzetoj iz Mk. Budući da su Mt i Lk ponegdje promijenili prvotni izričaj svojega izvora, valja od slučaja do slučaja procjenjivati koji je Evanđelist sačuvao izvorniji izričaj. Uzmemo li u obzir te preinake evanđelista, nema potrebe pretpostavljati da su se Mt i Lk služili dvjema bitno različito sastavljenim izvorima. Nije dakako isključeno da je u rukopisima izvora kojima su se služili evanđelisti bila pokoja manja inačica.

Teorija o dva izvora

Dok se teorija o dva izvora u njemačkom istraživanju NZ gotovo općenito uzima kao osnovica znanstvenog rada na sinoptičkim Evanđeljima, dotle ona ne uvjerava francuske istraživače. U Francuskoj se zastupaju mnogo složenije teorije, ali za njih ima još manje dokaza nego li za teoriju o dva izvora. Tako BJ ("Bible de Jérusalem" - Jeruzalemska Biblija, op. ur.) zastupa mišljenje da Mt i Lk onu zajedničku građu koje nema u Mk, crpe ne iz jednoga nego iz dva različita izvora; s jedne strane iz zbirke koja se po Vaganay-u zove S (po francuskoj riječi *source*, izvor) i koji je u bitnome preuzeo Lk u svom središnjem ili "perejskom" dijelu (9,51-18,14), dok ju je Mt isjeckao da bi pojedinim dijelovima začinio Isusove besjede; s druge bi strane bio drugi izvor: neko starije izdanje Matejeva Evanđelja. Jer za sva bi tri sinoptička Evanđelja trebalo pretpostaviti starija izdanja i uzajaman utjecaj jednih na druge u različitim smjerovima.

BJ u ovom sklopu misli ne govori ništa o redakcijskom poslu s navjestiteljskoga gledišta; s kojega evanđelista građu svojih izvora obrađuju tako da jasno istaknu njima i njihovim zajednicama osobito značajne crte. A s takvim poslom treba svakako računati na temelju istraživanja posljednjih trideset godina. Evanđelisti nisu samo sakupljači i prenosioci nego i navjestitelji i teolozi. Tako današnje njemačko istraživanje mnoge razlike među Evanđeljima razjašnjava na temelju svjesnoga redakcijskoga rada pojedinih pisaca Evanđelja. Stoga ovdje u tumačenju nastanka Evanđelja - drukčije nego BJ - zastupamo teoriju o dva izvora.

Uz pomoć tih literarnih podataka možemo ocrtno barem vjerojatan, ako ne siguran nastanak triju sinoptičkih evanđelja.

Kako su nastala sinoptička evanđelja

Na početku je bilo usmeno propovijedanje apostola, usredotočeno na "kerigmu" koja je naviještala otkupiteljsku smrt i uskrsnuće Gospodinovo. To propovijedanje - Petrovi govori u Dj daju nam njegove tipične sažetke - sadržavalo je redovito podrobije izvještaje: najprije izvještaj o mucu koji je vrlo rano morao dobiti ustaljen oblik, kako svjedoči uska sličnost izvješta-

ja u sva četiri Evanđelja; zatim zgrade iz Gospodinova života koje su, značajnim prizorima ili riječima, čudima, izrekama, prisposobama itd., osvjetljavale njegovu osobu, poslanje, moć, učenje. Osim apostola, posebni pripovjedači kao "evanđelisti" (sloj "karizmatičara", ne samo četiri pisca naših Evanđelja - usp. Dj 21,8; Ef 4,11; 2 Tim 4,5) pripovijedali su te evanđeoske uspomene u obliku koji se snagom ponavljanja sve više ustaljivao. Uspomene su se predavale i oblikovale u vjeri da je Isus uskrišen i proslavljen kod Oca. K tome su pridolazili i izvještaji koji su iz povazmenoga kuta nastojali prikazati Isusovu osobu i poslanje kao cjelinu. Uskoro, a osobito u vremenu kad su počeli nestajati "očevici od početka" (Lk 1,2), osjetila se potreba zapisivanja te predaje. Zgrade prenošene u početku odvojeno i neovisno, počele su se tako povezivati, ponekad kronološki (dan u Kafarnaumu - Mk 1,16-39), ponekad po srodnosti (odsjek o pet raspra - Mk 2,1 - 3,6), više prisposoba ili više izvještaja o čudima. Iz tih manjih cjelina prerastala je predana građa i u veće zbirke. Tako je nastao izvor izreka Q. U njegovu se već sastavku (kako god ga je teško rekonstruirati) daje prepoznati stanovito teološko poimanje, određene osnovne teološke misli. Budući da se Crkva uskoro počela širiti onkraj granica Palestine i dakle aramejskoga jezika, najvažnija se predana građa prevodila na grčki jezik, prikladan za sporazumijevanje u cijelom Rimskom carstvu. Iz građe koja je do njega došla, što pisanom, što usmjennom predajom, sastavio je neki pisac prvo evanđelje na grčkom jeziku. U našim se Biblijama ono nalazi na drugom mjestu, pod naslovom Evanđelje po Marku. Druga su dva duhovno plodna čovjeka rane Crkve, neovisno jedan o drugome, Evanđelje po Marku i izvor logia uzeli kao polaznu točku svaki za svoj prikaz evanđelja. Svakomu je od njih bila dostupna i druga predana građa, ona koja se nalazi samo u svakomu pojedinom od njih. Tako je nastalo Evanđelje po Mateju i Evanđelje po Luki, isto tako na grčkom jeziku. Na taj je način novije istraživanje s jedne strane potvrdilo i obrazložilo osnovno uvjerenje starocrkvene predaje, ali je s druge strane pokazalo da je put do Isusa i predaja o njemu do sinoptičkih evanđelja složeniji nego što je to zamišljala stara Crkva.

Povijesna vrijednost evanđelja

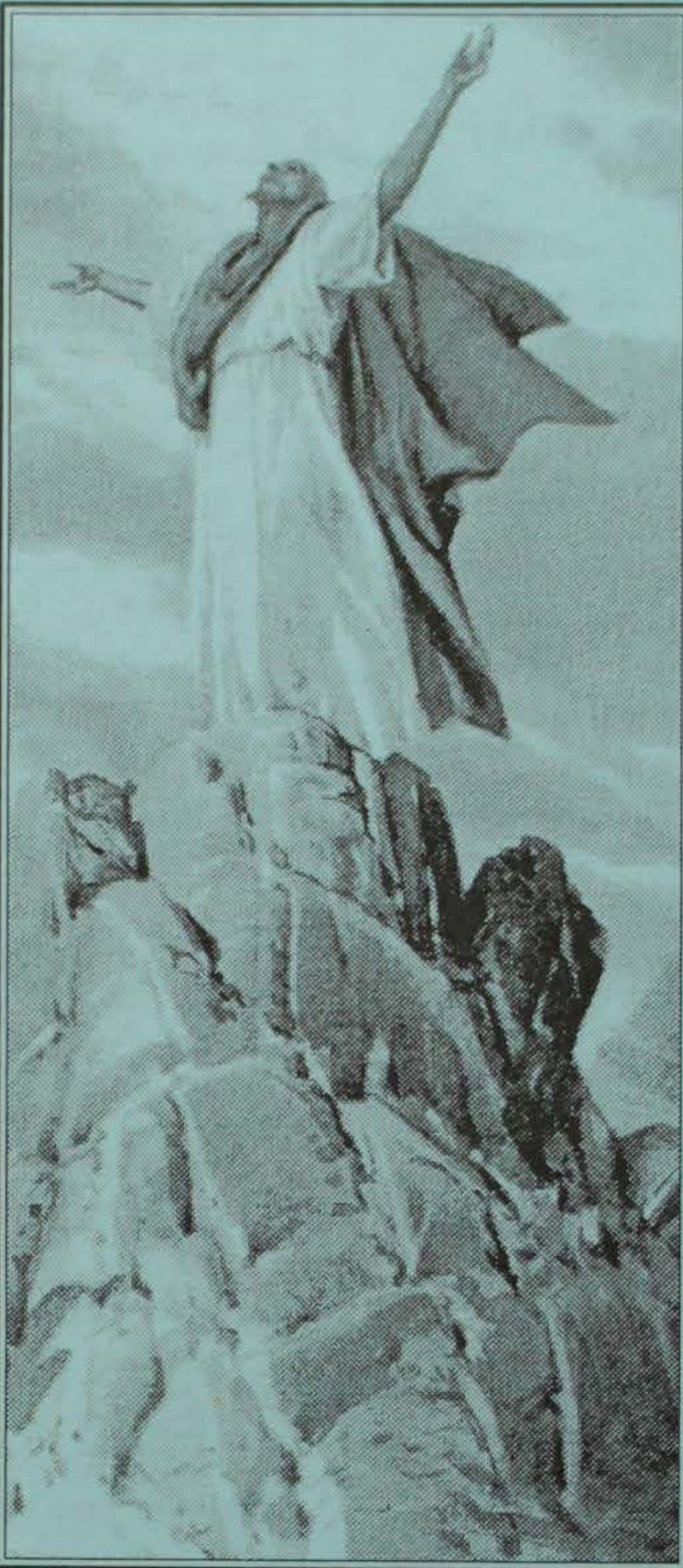
U svakom slučaju, izravno ili neizravno apostolsko porijeklo i literarni nastanak triju sinoptičkih Evanđelja utemeljuju njihovu povijesnu vrijednost te u isto vrijeme pokazuju kako tu vrijednost treba shvaćati. Nastali su iz usmenog propovijedanja koje vuče korijen iz prvotne crkvene zajednice. Stoga im je u temelju jamstvo svjedoka očevidaca. Svakako, ni apostoli ni drugi propovjednici i pripovjedači evanđelja nisu prvenstveno nastojali donositi 'povijest' u tehničkom smislu riječi. Cilj im je bio manje profan a više teološki. Govorili su da bi ljude obraćali i izgrađivali, vjeru budili i osvjetljavali te je branili od protivnika. Ali činili su to pomoću istinitih i povjerljivih svjedočanstava; to je tražila i čestitost njihove savjesti i želja da protivnicima ne dadnu povoda za napade. Kad su nakon toga redaktori Evanđelja bilježili i sabirali njihova svjedočanstva, činili su i oni to s tom istom pomno poštenom nepristranošću koja poštuje izvore, što se zrcali u jednostavnosti i arhaičnosti njihovih prikaza. U tim je prikazima vrlo malo kasnijih teoloških razrada, kakve npr. opažamo u sv. Pavla, a da ne govorimo o legendarnim i nevjerojatnim izmišljotinama, kakvih su puna apokrifna evanđelja. Sve ako tri sinoptička Evanđelja i nisu "povijesne knjige" u tehničkom smislu riječi, ipak je namjera njihovih autora pripočavati samo ono što je povijesno.

(nastavit će se)

/usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA,
Ks, Zagreb 1994, str. 1386-1387)

CRKVA - KRALJEVSTVO BOŽJE

"Misterij svete Crkve očituje se u njezinu ustanovljenju. Jer je Gospodin Isus dao početak svojoj Crkvi propovijedajući radosnu vijest, to jest dolazak Kraljevstva Božjega koje je u Svetom pismu bilo od vjekova obećano: 'Jer se ispunilo vrijeme i približilo se Kraljevstvo Božje' (Mk 1,15; usp. Mt 4,17). To se pak Kraljevstvo jasno očituje ljudima u riječima, djelima i prisutnosti Kristovoj" (LG br. 5).

Riječ "kraljevstvo" podrazumijeva teritorij kraljevske vlasti, odnosno kraljevinu. Kraljevsko se dostojanstvo sastoji u službi naroda, da narodu omogući razvijanje i savršenstvo, da narod povede blagostanju. U starini kralj je bio vladalac koji upravlja držeći se zakona, suprotno od tiranina koji je ugrabio vlast i vlada nasiljem, a ne po zakonu. Na starom Istoku božanstvo se nazivalo kraljem kojega se kasnije prenosilo na ljudskog kralja davajući mu božanski atribut: Bog je kralj kao što je i čovjek kralj koji od svojih podanika traži lojalnost, a za uzvrat pruža mu pomoć i zaštitu.

Izraelski narod je vjerovao u Boga stvoritelja svega, koji nadvisuje sve bogove i sva stvorenja. Izrael, iz poštovanja prema Bogu, nije izgovarao riječ Bog, već je upotrebljavao riječ JAHVE, što znači: "Ja sam onaj koji jesam", kako se objavio Mojsiju u gorućem grmu (Izl 3,14). Jahve je kralj ali ne kao onaj koji samo predstavlja utjelovljenje naroda, nego od kojega narod dobiva svoj bitak i rast svoga bitka. Izraelski narod je djelo ruku Jahvinih. I drugi narodi su djelo ruku Jahvinih, ali je Jahve izraelski narod posebno uz ljubio i počeo razvijati u vrhunac ravnom redu kao otac. Jahve, Bog koji ljubi očinskom ljubavlju svoj narod Izraela, On je Kralj. Starozavjetni nadnaravni razvitak vodi Kristu po kojem se Bog daje narodu po jedinorođenom Sinu. To je vrhunac oblikovanja Božjega naroda i vrhunac Božjega Kraljevstva među nama koje se sastoji u izvornom Božjem davanju samoga sebe po ljubavi.

Isusovo javno navještanje Radosne vijesti jest govor o Kraljevstvu Božjemu (usp. Mt 4,23; 9,35; Mk 1,14). Isus započine svoje propovijedanje: "Približilo se Kraljevstvo Božje" (Mt 3,2.4.17). On ga propovijeda po gradovima i selima: "Isus je obilazio po svoj Galileji učeći u tamošnjim sinagogama, propovijedajući Radosnu vijest o Kraljevstvu te ozdravljajući svaku vrstu bolesti i nemoći u narodu" (Mt 4,23). Nakon svoga uskrsnuća Isus opet završava govor o Kraljevstvu: "Ukazivao im se četrdeset dana i govorio im o Kraljevstvu Božjem" (Dj 1,3). Isus je svjestan svoje odgovornosti propovijedati o njemu: "I drugim gradovima moram donijeti Radosnu vijest o Kraljevstvu Božjem, jer sam za to poslan" (Lk 4,43).

Kraljevstvo je Božje tu među nama. Ono je kao: sijač, kao gorušičino zrno, kao zakopano blago, kao dragocjeno biserje, kao kvasac pomiješan s brašnom, da slušatelji shvate u čemu se ono sastoji. Ako to ne shvate, nisu ništa razumjeli (usp. Mt 10,7.13; Lk 9,2; 10,9). Kako Isus sam sebe obavezuje da propovijeda o Kraljevstvu Božjem, tako su i slušatelji obavezni da uđu u to Kraljevstvo Božje: "Ako te i oko tvoje navodi na gri-

jeh, iskopaj ga! Bolje ti je s jednim okom ući u kraljevstvo Božje, nego da budeš s dva oka bačen u pakao" (Mk 9,47). Slušatelji trebaju ući u Kraljevstvo Očeve ljubavi i sjesti s njime za stol: "Zaista kažem vam, sigurno više neću piti od roda trsova do onoga dana kad ću ga piti novog u Kraljevstvu Božjem" (Mk 14,25). Srž vjerovanja je vjerovanje u Božje gospodstvo, u gospodstvo njegove ljubavi.

Kraljevstvo je Božje konačna etapa u odnosima Boga i čovječanstva. Bog ne može dalje ići. S kraljevskim darivanjem svoga Sina, Otac se iscrpio u svom davanju čovjeku. Kraljevstvo je Božje svom svojom dubinom i širinom prisutno među nama. Kraljevstvo je Božje djelo. Čovjek vapi za njim dan i noć: "Da Bog zbilja ne obrani svoje izabranike, koji dan i noć vapiju prema njemu?" (Lk 18,7). Čovjek ga može tražiti: "Tražite njegovo Kraljevstvo, a to će vam se nadodati" (Lk 12,31). Čovjek se treba truditi i mučiti da uđe u nj: "Trudite se da uđete na uska vrata, jer će mnogi, kažem vam, tražiti da uđu, ali neće moći" (Lk 13,24). Čovjek treba za Kraljevstvo Božje uvijek biti spreman: "Neka vam bokovi budu opasani, a svjetiljke upaljene. Budite slični onima što čekaju svoga gospodara kad se vraća sa svadbe, da mu odmah otvore čim dođe i pokuca" (Lk 12,35-37). No, čovjek ništa ne može učiniti svojim vlastitim snagama da se ono negdje pojavi ili da ga se zadrži ili spri-

ječji da se pojavi. Ono raste samo od sebe: "Tako Kraljevstvo je Božje kao kad čovjek baci sjeme na zemlju; on spava i ustaje noću i danju. Sjeme niče i raste, a da on o tome ništa ne zna. Zemlja sama od sebe donosi rod" (Mk 4,26-29). Kraljevstvo Božje izlazi iz snage Božje i snage milosti.

Kraljevstvo Božje je navještaj i ispunjenje spasa, radosti i mira. Ono kida okove, razvezuje spone jarmene, izvodi na slobodu i proglašava godinu milosti Gospodnje (usp. Iz 52,7). Svojim spasiteljskim pristupom prema grešnicima, carinicima i bludnicima, Isus jasno pokazuje u kolikoj je mjeri njegovo ponašanje za njegove suvremenike bilo neuobičajeno i neočekivano. Božju ljubav koju je pokazivao prema grešnicima morao je opravdavati pred takozvanim pravednicima i pobožnima (usp. Lk 15; Mt 20,1-15; Mk 2,17).

Kraljevstvo je Božje unutarnja duhovna stvarnost: "Ono ne dolazi tako da se može vidjeti" (Lk 17,20). Vrhunski napori čovjeka treba da vode k tome kako se ponaša naš nebeski Otac: "Budite savršeni kao što je savršen vaš Otac nebeski" (Mt 5,48). Savršenstvo se pokazuje u opraštanju i ljubavi čak i prema neprijatelju: "Zaista vam kažem, meni ste učinili koliko ste učinili jednome od ove moje najmanje braće" (Mt 25,40). Za Kraljevstvo Božje trebamo biti spremni na odreknuće: "Tako dakle, tko se god između vas ne odreče svega svoga imanja, ne može biti moj učenik" (Lk 14,33); "Ako dakle tko hoće ići za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi" (Mt 16,24). Kraljevstvo Božje obavezuje na siromaštvo u duhu, na čistoću srca, strpljivost, pravednost, milosrđe, mirotvorstvo, ljubav i podnošenje progona.

Mato Miloš, OCD

LITURGIJA JE DJELO SVETOG TROJSTVA

Da bismo bolje razumjeli liturgiju i sve što se unutar nje događa, potrebno je pojasniti značenje riječi "otajstvo".

Riječ "otajstvo" dolazi od starog slavenskog glagola "otajivati se", a znači: biti prikriven, biti tajanstven. Tajanstven je npr. šaptač u kazalištu koga se ne vidi, ali čiji glas čuju glumci na bini. Tako "otajstvo" predstavlja nešto što je stvarno, ali je prikriveno ili je prisutno samo u znaku.

1. Bog Otac je izvor i cilj liturgije

Bog je izvor svakog blagoslova. Zato je i blagoslivljanje božansko djelo koje daje život i njemu je Bog Otac izvor. Božji blagoslov je istovremeno i riječ i dar (blago-slov; bene-dictio). Ako se pojam "blagoslivljanja" primijeni na čovjeka, onda on označava čovjekovo klanjanje ili predanje Bogu u činu zahvaljivanja. Sva Božja djela jesu blagoslov. Sjetimo se kako Bog stvara vidljivi svijet: "Reče Bog i bi sjetlost, ... i bi...".

Bog na početku blagoslivlja živa bića, posebno muža i ženu, kako bi bili rodni. U savezu s Noom Bog obnavlja blagoslov nad čovječanstvom. Od Abrahama Božji blagoslov na poseban način prožima ljudsku povijest. Tu je Bog prihvatio blagoslov i započela se ostvarivati povijest spasenja. Tako se Božji blagoslov napose očutije u čudesnim spasenjskim događajima: Izakovo rođenje, Izlazak iz Egipta, ulazak u obećanu zemlju, Božja prisutnost u Hramu... Tekstovi Božjeg Zakona, Proroka i Psalama prožimaju cjelokupnu liturgiju Starog zavjeta.

"U liturgiji Crkve božanski se blagoslov u punini objavljuje i priopćuje: Otac je priznat i čašćen kao Izvor i Cilj svih blagoslova stvaranja i spasenja; u svojoj Riječi utjelovljenoj, umrloj i uskrsloj za nas, on nas obasiplje svojim blagoslovima i po njemu u naša srca ulijeva Dar koji sadrži sve darove: Duha Svetoga."

Kršćanska liturgija ima dvostruku dimenziju: "ona je odgovor vjere i ljubavi na duhovne blagoslove kojima nas Otac obasiplje". Crkva ujedno Bogu prinosi svoje darove i ujedno ga moli da nju samu, sve vjernike i sav svijet, obdari Duhom Svetim. Boga se također moli da njegovi blagoslovi "donesu plodove života".

2. Kristovo djelo u liturgiji

Krist se nalazi proslavljen i sjedi s desne Ocu i u Crkvu, koja je njegovo tijelo, neprestano izliva milosne darove. Ti milosni darovi priopćuju se i dijele vjernicima po sakramentima koje je ustanovio sam Isus Krist. Sakramenti imaju svoju vidljivu i osjetnu dimenziju riječi i čina i oni su nam iskustveno dohvatljivi. "Milost koju sakramenti označuju oni djelotvorno ostvaruju Kristovim djelovanjem i snagom Duha Svetoga."

U liturgiji Crkve Krist ostvaruje svoje vazmeno otajstvo. Za vrijeme svog zemaljskog djelovanja Isus je unaprijed ostvarivao svoje vazmeno otajstvo. Isus je jedini proživio jedinstven povijesni događaj koji je neprolazan: to je čin njegove muke, smrti, pokopa, uskrsnuća i uzašašća k Ocu. Svi povijesni događaji samo se jednom dogode i tada postaju dio prošlosti. Isusovo vazmeno djelo, koje se dogodilo u povijesti, i dalje živi prisutno za sva vremena jednako snažno. Isus je svojom smrću uništio smrt jednom za svagda. Tako događaj Isusova križa ostaje u povijesti trajno prisutan.

Kao što je Isus bio poslan od svoga Oca, tako je i on poslao svoje apostole da u njegovo ime navješćuju Radosnu vijest svemu stvorenju

te da djelo spasenja i izvršuju žrtvom i sakramentima. Oko toga se okreće sav liturgijski život. Uskrsnuli Isus je predao svojim apostolima moć posvećivanja, a oni su te iste ovlasti prenijeli svojim nasljednicima, biskupima. Ta stvarnost naziva se "apostolsko nasljedstvo" i ono je samo sakramentalno jer se prenosi sakramentom svetog reda.

Sam Isus Krist je u svojoj Crkvi trajno prisutan. Njegova prisutnost među nama posebno se ostvaruje u liturgijskim činima. Isus je istovremeno prisutan u misnoj žrtvi i u osobi službenika kao i u svim ostalim sakramentima. Prisutnost Isusa Krista očituje se i u njegovoj riječi koja se navješćuje. Isus je nazočan i u zajednici koja se okupila u njegovo ime. U liturgijskom slavlju Bog se proslavlja, a ljudi posvećuju.

"U zemaljskoj liturgiji predokusom uzimamo dijela u nebeskoj liturgiji."

3. Duh Sveti i Crkva u liturgiji

"U liturgiji je Duh Sveti odgojitelj vjere naroda Božjeg." Želja je Duha da mi živimo životom Isusa Krista koji je uskrsnuo. Kada Duh naiđe u nama na odgovor vjere, ostvaruje se suradnja i rast u svetosti. Po toj suradnji liturgija postaje zajedničko djelo Duha Svetoga i Crkve. Duh Sveti pripravlja Crkvu kako bi mogla susresti svoga Gospodina. Duh Sveti svojom božanskom moći uprisutnjuje Kristovo vazmeno otajstvo u sadašnjosti. Djelo je Duha Svetoga povezivanje Crkve s Kristovim poslanjem koje joj je povjereno.

Duh Sveti pripravlja na prihvaćanje Krista. Tako On omogućuje da promatrajući neke važne biblijske događaje iz Staroga zavjeta lakše razumijemo poslije Isusovo vazmeno otajstvo. Bog je spasenje čovjeka nagovjestio već u Starom zavjetu i polako je pripremano njegovo ostvarenje.

U Novom savezu svaki je liturgijski čin susret Krista i Crkve. Duh Sveti okuplja vjernike u jednu zajednicu te ih povezuje s Kristom i međusobno. Po Duhu Svetom srca se vjernika pripremaju za slavljenje otajstava, tj. liturgijskih čina. Duh Sveti nam dozivlje u pamet sve što nam Bog govori preko Svetog pisma.

"Liturgijsko se slavlje uvijek odnosi na Božje spasenjske zahvate u povijesti", a ona ih istovremeno i posadašnjuje snagom Duha Svetoga. Zato svećenik moli Boga Oca da pošalje Duha Posvetitelja da prinosi postanu tijelo i krv Isusa Krista. Prisjećanje Božjih spasenjskih djela u povijesti i zazivanje Duha Posvetitelja sastavni su dijelovi slavlja svih sakramenata.

U iščekivanju konačnog sjedinjenja s Bogom Duh Sveti nam unaprijed daje mogućnost uživati već sada ono što nas očekuje u budućnosti. "Duh Sveti je kao sok Očeva Vinograda koji donosi plod u svojim lozama."

(Usporedi Katekizam Katoličke Crkve, br. 1076-1112.)

Prema Katekizmu Katoličke Crkve priredio: *Franjo Ivanković*

SVETA I POTREBNA ČIŠĆENJA

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 32/

U daljnjem izlaganju tema oko Velikog jubileja susrećemo se s izuzetno istančanim osjećajem kršćanske savjesti, koju posjeduje Papa osobno, ali koja, snagom njegove službe postaje učiteljskom ili barem poticajnom za sve sinove i kćeri Crkve.

Papa u ovom broju poziva Crkvu da postane svjesna grijeha svojih sinova i kćeri. Već sama činjenica da Papa poziva Crkvu da u ljudima koji su se u povijesti ogriješili ipak prepozna svoje sinove i kćeri, pokazuje majčinsku dimenziju Crkve koja se, unatoč nevoljama što ih rađa grijeh, ne želi odreći svojih grešnih sinova kao što se ni dobri Pastir ne odriče "izgubljene ovce". Dapače, Papa upućuje na taj Kristov duh i njegovo evanđelje, na njega koji je došao spasiti grešnike a ne pravednike i koji je poslan k "izgubljenim sinovima". Crkva će stoga, na zalasku ovog tisućljeća, pred svijetom, u ime takvih svojih sinova i kćeri, priznati pokajnički da su mnogi od njih, umjesto svjedočanstva vjerom nadahnuta života, bili sredstvo antisvjedočanstva i sablazni. Priznati da je u povijesti Crkve bilo i osoba i vremena vrlo mutnih i teških a koji opterećuju povijest. Jubilej je prilika da se ta povijest očisti priznanjem, pokajanjem i uklanjanjem svega onoga što je kao antisvjedočanstvo i sablazan nanijelo štete kako Crkvi, tako i cijeloj ljudskoj obitelji. Crkva to može učiniti zato jer je sveta po svom pritjelovljenju Kristu i nikada je ne umara činiti pokoru. Ona uvijek priznaje svojim, pred Bogom i ljudima, i grešne sinove i kćeri. To je pouka svim vremenima, kako unutar Crkve, tako i dobronamjernim ljudima izvan Crkve, da je velik onaj koji je spreman učiniti sve, da svim sredstvima i snagom pomogne da grešne izvuče iz njihova grijeha, a da ih ne odbaci, pogazi ili prezre.

Papa citira Drugi vatikanski sabor koji doslovno kaže: "Crkva, koja u svom krilu obuhvaća grešnike, u isti mah sveta i uvijek potrebna čišćenja, neprestano vrši pokoru i obnovu". Tako je zapravo grešnost, koja je prisutna u Crkvi po mnogim slabim ljudima, razlogom trajne pokore i obnove. Ovaj veliki Jubilej neće biti samo simbolika, nego i čin jednoga velikog pokajanja i zaokreta prema novom tisućljeću. Da bi mogla zakoračiti u to tisućljeće kao stvarno nova, ona mora biti svjesna onoga što je proživljavala u posljednjim stoljećima. Prijeći prag novog tisućljeća a ne pozvati svoje sinove i kćeri da se pokorom čiste od grijeha, nevjernosti, nedosljednosti, zakašnjenja, znači ne moći ući u novo tisućljeće.

Nova dimenzija ovoga broja Papinoga pisma je i za teologiju novost, a to je tzv. grijeh "zakašnjenja". Po prvi puta se na stranicama papinskih dokumenata našao jasan izričaj koji pokazuje istinitost da su se mnoge stvari u povijesti zato dogodile što je netko u Crkvi, iz tko zna kojih razloga, kasno reagirao ne prepoznavši "znakove vremena" i tako uvukao i Crkvu i povijest u situaciju za koju se danas mora moliti oproštenje i prijeći u novo tisućljeće očišćen od svega onoga što je povijest nanijela na lice Crkve. To je čin iskrenosti i hrabrosti i ima samo jedan cilj: još više učvrstiti vjeru, onu pravu. I uz to upozoriti na krepost mudrosti koja je dar neba i iz koje će se roditi hrabrost: znati da će slične kušnje i poteškoće današnjice pratiti Crkvu i nakon prelaska praga novog tisućljeća, ali kada se, poučen poviješću, spremno prihvaćaju takvi izazovi, onda će snagom vjere i milosti ovaj odgovor biti spasiteljski. /Br. 33/

M. V. ✍

KATOLIČKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

VELIKI JUBILEJ - NE VELIKE PRIREDBE

Moram iskreno priznati da me nikada nikakvi jubileji nisu posebno oduševljavali, pa tako ni ovaj. Oni naime ovise o našem računanju vremena - nizanje i zbrajanje godina u skladu s nekim metričkim sustavom. No povod za ovaj jubilej svakako je jedinstven: utjelovljenje Sina Božjega. Od toga žive kršćani i njihovo kršćanstvo, oni se toga uvijek spominju, oni to uvijek slave i njima je to izvor novog života svaki dan. Ako je Božja Riječ postala čovjekom i s nama podijelila našu povijest, osobnu i kolektivnu, onda je zaista sve drugačije negoli našem pogledu izgleda. Onda Duh Božji prožima svu stvarnost i nas same. Onda je od presudne važnosti da svoj život i djelovanje shvatimo kao "poslušnost Duhu", odgovor na Božji govor, uzdarje naše ljubavi na dar Božje ljubavi.

Stoga smatram da je sam Veliki jubilej i ono prije i oko njega dobrodošla prigoda da dublje uđemo u misterij u kojem živimo, mičemo se i jesmo, da u njegovu svjetlu razumijemo sebe i svijet te da po tome to svjetlo jače zasvijetli u našim ljudskim srcima i u međuljudskim odnosima. Ako bi se to dogodilo, možda ne toliko po velikim priredbama (u čiju pastoralnu djelotvornost i svjedočku uvjerljivost - neka mi se oprost - sumnjam) nego više po tome da se potrudimo oko porasta kvalitete našeg današnjeg djelovanja i svjedočenja na svim razinama života crkvene zajednice, bilo bi to lijepo i dobro i - dovoljno.

U vremenu postmoderne proizvoljnosti kršćanin treba (ponovno) naučiti cijeniti i voljeti snagu malih koraka koji, možda sporo, ipak daleko vode. I u strpljivosti ih i zajedništvu nizati.

Pšenica pod snijegom živi i zimi raste kruh.

Stjepan Kušar

/Predgovor knjige "Vihor i oganj Duha", Tevizija, Zagreb, 1998/

1999. GODINA - TREĆA PRIPREMNA GODINA ZA PROSLAVU VELIKOG JUBILEJA

Treća i posljednja pripremna godina, 1999. imat će zadaću da proširi horizonte vjernika prema samoj Kristovoj perspektivi: perspektivi "Oca koji je na nebesima" (usp. Mt 26,45), od koga je poslan i kome se vratio (usp. Iv 16,28). /.../

U toj trećoj godini smisao "puta prema Ocu" morat će nagnati sve da, u prijanjanju uz Krista Otkupitelja čovjeka, poduzmu korake autentičnog obraćenja, koje podrazumijeva kako "negativni" vid oslobođenja od grijeha tako "pozitivni" vid izbora dobra, izraženog etičkim vrednotama sadržanim u naravnom zakonu, Evanđeljem potvrđenim i produbljenim. To je prikladan kontekst za ponovno otkrivanje i intenzivnije slavljenje sakramenta Pomirenja u njegovom najdubljem značenju. Navještaj obraćenja kao neodgodivog zahtjeva kršćanske ljubavi posebno je važan u sadašnjem društvu, u kojemu često izgledaju izgubljeni sami temelji etičke vizije ljudske egzistencije.

Bit će zato uputno, posebno u ovoj godini, istaknuti teološku krepost ljubavi, podsjećajući na sintetičnu i pregnantnu tvrdnju prve Ivanove poslanice: "Bog je ljubav" (Iv 4,8.16). Ljubav, u svom dvostrukom izgledu prema Bogu i prema braći, sinteza je moralnog života vjernika. Ona u Bogu ima svoj početak i svoj kraj.

(Usp. Ivan Pavao II, "Nadolaskom trećeg tisućljeća", KS, Zagreb, 1994, br. 49-50)

Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

Aktivnosti u sjemeništu

Školska godina je već uveliko u toku. Sjemeništarci su se, kako stari tako i novi, navikli na sjemenišni život i dnevni red. Tu je u prvom redu odgoj na duhovnom i intelektualnom planu.

Od naših aktivnosti u proteklom mjesecu na prvom mjestu izdvajamo hodočašće nekolicine sjemeništaraca u Mariju Bistricu zajedno s vjernicima našega grada i biskupije. Kroz cijeli mjesec listopad sudjelovali smo u listopadskoj pobožnosti moleći kronicu i slaveći Blaženu Djevicu Mariju. Sudjelovali smo, također, u svetim misama prigodom Dana posvete i proštenja katedrale. Potpomagali smo slavlje ministriranjem, čitanjem i pjevanjem. Željeli bismo još spomenuti našu posjetu crkvi Marije Kraljice Svijeta na Paliću, gdje nas je srdačno primio tamošnji župnik vlč. Josip Leist.

Na blagdan Svih svetih većina sjemeništaraca je otišla svojim kućama. Tamo smo pomagali svojim župnicima u obredima, koji se vrše na blagdan Svih svetih i Dušni dan, a ujedno smo vidjeli i svoju rodbinu i prijatelje. Nakon ovog malog odmora vratili smo se u sjemenište, spremni za dalji rad i za rješavanje mnogih zadaća koje nas očekuju.

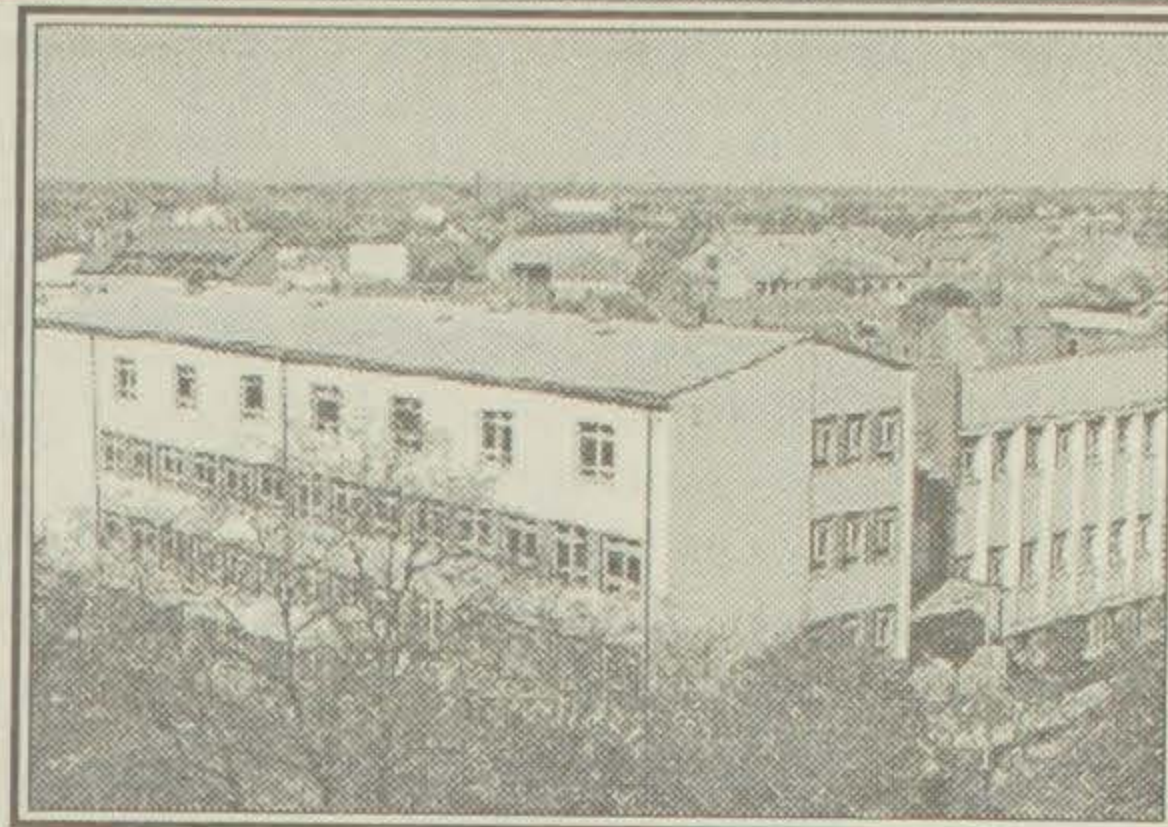

Slava

Zapjevajmo Gospodinu pjesmu novu,
dajmo Gospodinu veću slavu.
Gospodine, daj nam milost svoju
da budemo spremni primiti ljubav tvoju.

Gospodine, mi smo djeca tvoja,
neka bude tvoja volja.
Velika je tvoja milost prema nama,
neka ti bude vječna slava.

Pandev Vasil

Osvojio mi je srce

Maturant sam. Preda mnom se otvaraju beskrajni novi vidici. Trebam izabrati svoj životni put. Taj izbor zna biti strahovito težak. Došao sam ovdje s nejasnom namjerom, vjerojatno samo sa začetkom nekog poziva. Dragi Bog me je opečatio svojom milošću i poslao me ovdje. Osvojio mi je srce i prosvijetlio ga. U njemu se rasplamsala vatra božanskih kreposti. Boreći se s morem slabosti i grešaka, evo me, stigao sam dovdje. Talenat sam za strane jezike, a i za mnoge druge stvari. Obdaren sam brojnim darovima. To me potiče da zahvaljujem Bogu i savjetuje mi da služim samo njemu u svojoj braći. Moj život se toliko upleo u njegove božanske niti da ne bih mogao zamisliti svoj život bez suradnje s njim. Život bez Boga mi uopće nema nikakvog smisla. Želim sebe na bilo koji način prinijeti kao žrtvu za moju braću u Kristu, za njihov spas i pročišćenje. Volim svećenički poziv, u kojem zbilja mogu ostvariti svoje težnje. Želio bih postati svećenik, ali vrijeme odluke je još uvijek preda mnom. I sad se mogu zapitati što sam to činio za protekle tri godine provedene ovdje. Razvijao sam se kroz nebrojene padove, neuspjehe, uspjehe, dobre rezultate. Nije još došlo vrijeme da padne odluka. Ma kakva ona bila, neka bude na slavu Božju. Imam također želju da studiram jezike i jednog dana postanem tumač ili nešto slično. I to je jedan lijep poziv, stvaranje veza između ljudi različitih jezika. No, Bog će reći svoje kad bude trebalo. A dotle ću se ja truditi da što bolje proživim svoju svakodnevicu i da na svoj način autentično provedem u život ono što je Isus Krist naučavao i živio, za što je bio raspet na križu i umro.

Szabó József ✍

SJEMENIŠTARCI S PAPOM U MARIJI BISTRICI

Kaže jedna izreka da Boga ne treba navješćati onima koji se za njega ne raspituju ali, čineći volju Božju, treba tako živjeti da se naš bližnji raspita o Bogu. Ivan Pavao II. svojim djelom čini da se drugi raspituju o Bogu. I nije slučajno da je toliko mnoštvo prisustvovalo Papinom pohodu Hrvatskoj. Naš Papa vrši djelo blagovjesničko, "služenje svoje posve ispunja" (usp. 2 Tim 5). Radosnom događaju susreta s Petrovim nasljednikom u Mariji Bistrici prisustvovalo je i nekoliko subotičkih sjemeništaraca, toliko učvršćenih u zvanju da je svatko od nas mogao reći Gospodinu: "Na Tvoj poziv bacam mreže i polazim za Tobom!" Radosni smo svjedoci proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca, koji je mnoge učio pravednosti, te zasjao poput zvijezde na nebu. Oba ova događaja pratili smo pred dragim nam kipom Gospe Bistričke, kojoj bački narod hodočasti stoljećima.

Obdareni Papinim blagoslovom, stavivši se pod moćni zagovor Gospe Bistričke i blaženog Alojzija, vratili smo se svagdanjim dužnostima, ohrabreni u svjedočenju za Krista i Crkvu, kako bismo druge ljude potakli da se raspituju o Bogu i upoznaju ga.

Zlatko Pletikosić ✍

Blagdan Svih svetih

Na početku mjeseca studenog slavimo blagdan Svih svetih i Dušni dan. Za te dane sjemeništarci odlaze svojim kućama da se malo odmore i vide svoje najbliže, ali također da se sjete svojih pokojnih i da mole za njih.

Praznik Svih svetih je blagdan kada se slave i spominju svi sveci koji postoje u povijesti Crkve. Običaj je da tada odemo na groblje i da molimo za naše drage pokojne. Tako sam i ja prvog studenog pohodio grobove svojih pokojnih rođaka. Na taj dan smo uveče molili kronicu za njih i prisustvovali euharistijskom slavlju. Tih dana sam na svojoj župi pomagao kao ministrant i kao čitač.

I nakon ove male pauze opet sam se vratio u sjemenište i nastavio s molitvom i učenjem u nadi da ću i ja jednog dana postići svetost, kojoj svi mi toliko težimo.

Ivan Milodanović ✍

Uređuju: Vesna, Dijana, Ivana, Ladislav, Miroslav, Marina, Svetlana, Željka

Dragi prijatelji, hvaljen Isus i Marija!

Šetajući ulicama urešenim raskošno crvenim, zlatnim i braon lišćem ove jeseni, divim se ljepotama kojima nas naš dragi Bog dariva! Za nama su Svi sveti. Pred nama je blagdan Krista Kralja i početak nove crkvene godine, a u međuvremenu - svaki dan je blagdan ako smo u Bogu!

Na izmaku Godine Duha Svetoga, sve više mu se utječemo i hitamo u godinu posvećenu Bogu Ocu, željno iščekujući godinu Jubileja. Na ovim stranicama čitajte poticaje našeg Sv. Oca Ivana Pavla II. koje smo za vas izabrali povodom slavlja dvije decenije njegovoga pontifikata. Obavezno pročitajte i zanimljivu "foto-priču" iz Poljske i ne propustite odjeke hodočašća mladih u Mariju Bistricu kao ni naše ostale priloge. Jedna prijateljica mi je rekla da, iako kupuje, rijetko čita "Zvonik" jer joj nije baš mnogo zanimljiv. Ubijedila sam je da počne pisati za našu stranicu. Očekujem povoljnije mišljenje uslijed njenog uključivanja u naš rad. A što ćete nam vi napisati? Ne čekajte sutra - javite nam se vašim tekstom već danas!

S ljubavlju,

Vesna

ZA LJUBAV...

Za ljubav u pupoljku...
Bijaše to molitva prijatelja.

Za ljubav u plamenu...
Bijaše to daljina.

Za ljubav u jakosti...
Bijaše to zajednička molitva.

Za ljubav u iskri...
Bijaše to obostrana ljubav.

Za ljubav u jedinstvu...
Bijaše to susret.

Za ljubav u zajedništvu...
Bijaše to trenutak zajedničke sreće.

Za ljubav koja cvate...
To je ljubav u dva lijeva a jednoj duši.

Marina

ODJECI HODOČAŠĆA...

Iako je već prošlo nešto vremena od hodočašća u Mariju Bistricu, utisci i osjećaji su još uvijek jaki. Nemoguće je zaboraviti ih. Nemoguće je ostati ravnodušan na sve što se dogodilo na tako jednom divnom hodočašću. Utisaka je previše za ovo malo prostora na našoj stranici, ali mladi jednostavno ne mogu šutjeti o tome što su doživjeli i zato evo nekih iskustava.

MARINA - Sve je bilo divno, puno ljubavi i mira. Ono što se mene najviše dojmilo bila je Papina misa i to "Pretvorba" kada je pola milijuna ljudi šutjelo, ali stvarno šutjelo! Bila je to apsolutna tišina. Tišina kakvu još nisam doživjela. U tom trenutku sam shvatila da bez obzira koliko je teško biti vjernik, nikada

nismo sami. To mi je pokazalo to mnoštvo ljudi koje iskreno hodočasti i moli. Jedinstvo koje se osjećalo u svakom trenutku bilo je predivno. Moram se još ovom prilikom zahvaliti s. Silvani Milan i župniku Andriji Anišiću koji nas nisu ostavljali same i koji su ovom hodočašću prišli s puno ljubavi i duha.

DURĐICA - Svakako da je ovo hodočašće bilo posebno. Osobito stoga što je Papa bio prisutan u Mariji Bistrici. Sigurna sam da ovo hodočašće nikada neću zaboraviti. Onima koji nisu bili na ovom hodočašću htjela bih reći da će se i ubuduće organizirati ovakvo hodočašće - posljednje nedjelje u mjesecu rujnu. Istina, ondje neće biti Papa, ali bit će Gospa i Isus. I svatko će sigurno, kao i mi sada, doživjeti veliko duhovno osvježenje i ispunjenje.

ZAJEDNIŠTVO PETSTO TISUĆA DUŠA

Sve, baš sve je na ovom hodočašću imalo svoju specifičnu ljepotu i značenje.

Ipak, srce je zaigralo u istom uzbuđujućem ritmu skupa s ostalih 500.000, radujući se i kličući, pozdravljajući tu, na našem tlu, papu Ivana Pavla II. Slavili smo Boga, od sreće smo plakali i smijali se u isto vrijeme kada je Papa proglasio kardinala Alojzija Stepinca blaženim, tako da ni sunce nije izdržalo da ne proviri kroz tmurne oblake da vidi što se događa i odakle tolika radost tu u "Lijepoj Našoj". Bila sam ponosna što sam Hrvatica, što pripadam narodu koji rađa takvim ljudskim plodovima kao što je naš novi blaženik, narodu koji dirljivo nježno štuje svog Svetog Oca.

Hodočašće u Mariju Bistricu meni osobno je donijelo poseban blagoslov. Gospodin mi je u svojoj neizmornoj dobroći pružio odgovore na probleme koji su me činili tjeskobnom prije puta i opet mi, po tko zna koji put, darovao mir.

Gospodine, hvala ti!

B.K.

MLADI ŽUPE SV. JURJA - AKTIVNIJI

Nova vjeronaučna godina za mlade župe sv. Jurja počela je na neuobičajen način. Umjesto predavanja odabrali smo teme pogodne za rad u grupama i odlučili da se bolje upoznamo. Teme su nam bile: "Pozvani smo da budemo zajedno" (principi rada u grupi); "Meni je teško pričati drugima"; "Oni koji se znaju nametnuti dobiju više od života"; "Tipovi ličnosti". Rad je tekao uz animaciju s. Blaženke Rudić.

Naravno, bit će i ove godine različitih tema i predavača, ali se pokazalo da je ovakav način rada izvrstan i dobro prihvaćen.

Nina S.

Subotička tribina mladih

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

Na Tribini mladih u mjesecu listopadu gost-predavač bio je vlč. Franjo Ivanković, župnik iz Tavankuta koji nam je održao predavanje na temu: "Kardinal Stepinac - zločinac ili svetac?".

Tribina je ovoga puta započela na neuobičajeni način: diskusijom, odnosno pitanjima na koje je predavač odgovorio u togu svog izlaganja. On nam je najprije iznio nekoliko osnovnih biografskih podataka o blaženom Alojziju, potom je ukazao na neke bitne činjenice iz njegovog života kako bismo razumjeli na temelju čega je on proglašen blaženim. Shvatili smo da je on doista bio mučenik i da se svim silama zalagao za sve narode, za prava svih ljudi, jer smo pred Bogom "svi jednaki - braća i sestre", kako je često isticao.

Na ovoj Tribini okupilo se 117 mladih, koji su bili vrlo zainteresirani i aktivni u raspravi.

Uobičajeno druženje poslije Tribine ovog puta je organizirala - uspješno - prvi put župa Isusovog Uskrsnuća. Vjerujemo da će druženje, koje će ubuduće organizirati svaki put druga župa, biti još zanimljivije i sadržajnije.

Željka Zelić

Vjeronauk za studente i mlade radnike u Subotici

OTKRITI SMISAO ŽIVOTA I UŽIVATI U TOM OTKRIĆU

Jeste li već pronašli smisao svog života? Jeste li sretni? Imate li PROBLEMA, poteškoća, nejasnoća i pitanja na koja još niste pronašli odgovor? Ako jeste, dodite pomoći drugima da pronađu i smisao života i postanu sretni. Ako niste, dodite da zajednički pokušamo otkriti SMISAO ŽIVOTA, da zajednički pronađemo PUT DO SREĆE, da zajednički PRONAĐEMO ODGOVORE na sva naša pitanja, nejasnoće...

Tekst koji ste gore pročitali dio je pozivnice za vjeronauk za studente i mlade radnike. Ovim pozivom je počela druga godina održavanja studentskog vjeronauka u župi sv. Roka u Subotici a vjerujem da je takav vjeronauk jedinstven u našem gradu.

Kako je sve počelo? Jednostavno. U razgovoru smo konstatali da studenti i mladi radnici nemaju prikladni vjeronauk. I od dobre ideje do realizacije trebalo je vrlo malo. Može se reći da je prva godina održavanja vjeronauka bila po mnogo čemu eksperimentalna, ali se kroz rad pokazalo da je takav vjeronauk doista neophodan mladima. Mladi su vrlo rado dolazili na susrete, surađivali jedni s drugima i trudili se da što više prodube svoju vjeru. Prošle školske godine obrađivali smo Bibliju. Zajedno smo čitali Evanđelje po Mateju. Bilo je vrlo zanimljivo u svjetlu evanđelja osvrnuti se na svoja životna iskustva ili na različite situacije koje sa sobom nosi svakodnevni život. Ovi susreti bili su dragocjeni jer su se mladi otvarali i iznosili slobodno svoja mišljenja o pojedinom evandeoskom tekstu. Također su slobodno darivali jedni drugima svoja životna iskustva kako ona pozitivna tako i ona negativna. Bili su to milosni trenuci kad smo u zajedništvu vjere i ljubavi učvršćivali svoj hod Isusovim putem ili primali snagu da promijenimo ono što nije bilo dobro...

I ove godine nastavljamo s ovim vjeronaukom. Pridružite nam se! Okupljamo se svakog drugog utorka u župi sv. Roka u 20 sati. Pošto je vjeronauk otvorenog tipa, slobodno dovedite svoje prijatelje i kolege koji možda i nisu vjernici a koji traže smisao života. Neka slobodno i oni dođu s nama "trenirati vjuge" - kako u šali volim nazvati vjeronauk.

Marina

ŠTA NAM JE SVE REKAO PAPA

Događa se da prolazimo kraj osoba koje inače poznajemo a da ih ne pogledamo u lice, pa ne zapazimo koliko trpe od potajne muke što za njih ne marimo. Bila bi dosta lijepa riječ, srdačna gesta da se u njima nešto lijepo probudi...

•••

Mlade se ne smije promatrati kao puki objekt pastirske brige Crkve: zapravo su, a treba ih sokoliti da to i budu, aktivni subjekti, protagonisti evangelizacije i graditelji društvene obnove. Mladenaštvo je naročito jako otkriće vlastitoga "ja" i vlastitog "životnog projekta". To je vrijeme rasta koji se mora zbiti "u mudrosti, rastu i milosti pred Bogom i ljudima".

•••

Vi ste mladost naroda i društva, mladost svake obitelji i cijelog čovječanstva; vi ste i mladost Crkve. Svi gledamo prema vama, jer svi mi, po vama, u nekom smislu trajno se iznova pomlađujemo. Stoga vaša mladost nije samo vaše vlasništvo, osobno ili naraštajno... Ono je osobito dobro za SVE. Ono je dobro samog čovječanstva.

•••

Mladi! Vi ste budućnost Europe i cijeloga svijeta ako budete slijedili Isusov put. To znači: biti Isusove ruke i njegovo srce za svoju braću i sestre, srce za molitvu i ljubav, ruke za rad, izgradnju i služenje.

•••

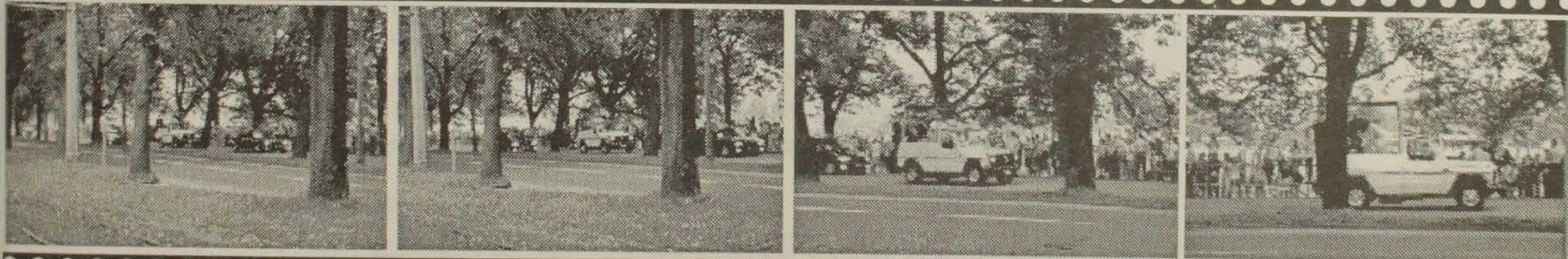
Dragi mladi! Uvjeren sam da svi vi želite graditi svoj život na

čvrstim temeljima, koji će biti u stanju odoljeti neizbježnim kušnjama. Želite da izgradite svoj život na čvrstoj stijeni. Pogledajte, dakle, ispred sebe na Mariju, nazaretsku Djevicu, poniznu službenicu Gospodnju, koja vam pokazuje na svojega Sina i koja vam govori: "Što god vam rekne, učinite", to jest: slušajte Isusa, pokoravajte se Isusu i njegovim zapovijedima, imajte pouzdanje u Njega! To je jedini životni program po kojem možete uspjeti u životu i biti sretni. To je također jedini izvor iz kojega možete crpiti najdublji smisao života!

•••

Predragi, želim vam upraviti riječ nade te vas pozvati da ostanete otvoreni, u Crkvi, poticajima Duha Svetoga, te tako djelotvorno svjedočite za Krista, svatko u sredini u kojoj živi i radi.

NEOBIČNA AVANTURA - FOTOGRAFIRATI PAPU NEOBIČNA AVANTURA - FOTOGRAFIRATI PAPU

Kao svoj skromni prilog proslavi 20. obljetnice papinstva Ivana Pavla II. željela bih podijeliti s vama jednu svoju avanturu. Događaj o kojem ću vam pričati zbio se 6. 06. 1997. godine prigodom odlaska Pape iz Krakova nakon kanonizacije kraljice Hedvige.

Jasno, kao i uvijek, na cijeloj trasi kojom je Papa prolazio do mjesta gdje mu je bio helikopter, bilo je puno ljudi i zbog osiguranja nije se moglo prići blizu i fotografirati. No, ja sam se sjetila jedne stazice između stadiona gdje sam ponekad vozila bicikl. Ta stazica je završavala baš na putu kojim je prolazio Papa. Izdaleka mi se činilo da tamo nikog nema i da ću nesmetano moći napraviti nekoliko snimaka. Pojurila sam da bih ostvarila ovu svoju "fantastičnu" zamisao. Sve je bilo dobro dok - na kraju staze - preda me nije iskočio jedan policajac i viknuo "Stoj". Naglo sam zakočila svoj "brzi" bicikl i našla se na betonu. Ležala sam tako opružena nekoliko sekundi. Kad sam otvorila oči, preda mnom je stajao

uplašeni policajac koji me je upitao kako mi može pomoći. Rekla sam da mi pridrži bicikl i dozvoli napraviti par fotografija jer je "papamobil" upravo prolazio. Uspjelo mi je (kao što vidite na slikama). I dok je policajac držao moj slomljeni bicikl, pristupio je netko iz službe sigurnosti i rekao: "Policajci ne bi smjeli biti zgodni, jer djevojke pred njima padaju!" Valjda ga nisu ukorili! A ja sam s tog mjesta moje "avanture", razbijenih koljena i ruku, pošla potražiti mamu i sestru!

Mislim da nitko nema ovako "vrijedne" fotografije Sv. Oca. Šaljem vam ih. Nemojte ih izgubiti. Puno pozdrava svim mladima. Počela je škola. Obaveza Imam puno. Žao mi je što neću s vama u Mariju Bistricu i što neću i tamo susresti (i fotografirati!) Papu. No, nadam se da ću to učiniti na proljeće u Rimu kada ću onamo hodočastiti sa školom...

Marga, Krakov

**Kršćani nisu dostojni da nose to ime ako nisu spremni pokazati bližnjemu djelotvornu ljubav koja dolazi od Boga.
Papa Ivan Pavao II.**

Uređuje: Katarina Čeliković ✍

Želim vam nešto reći, draži Zvončići!

Da, imam jedno važno pitanje za vas i jednu važnu poruku. Pitanje je ovo:

Volite li, dražesni Zvončići, "Zvonik"?

Ako ga volite, ili možda i ne, o tome ćete moći u idućem broju - koji je ujedno i jubilaran, 50. broj - kazati svoje mišljenje. Do vašeg mišljenja vrlo mi je stalo.

Važna poruka za vas: približava se dan koji svi uvijek s nestrpljenjem čekamo. Ne treba puno pogađati, to je Božić. **PRIPRAVITE PUT GOSPODINU, PORAVNITE MU STAZE!** Kako to učiniti? I to sigurno znate. Dovoljno je željeti jednu želju i za nju svakodnevno **MOLITI** ovako: **BOŽE, POMOZI MI DA BUDEM**

JAKO DOBAR I SVET. Nemojte misliti da ne možete biti sveti jer su sveci bili jednostavni ljudi, ali jako **DOBRI** i jako su voljeli Isusa. Zbog te ljubavi stalno su željeli pomagati drugim ljudima. Budite takvi i vi. Željela bih sada čuti što vi o tome mislite a vjerujem da ćete početi raditi na tome.

Vaš "Zvonik" vam nudi obilje korisnih tekstova, a ima i vaših radova i za vas. To su vaše stranice koje s posebnom ljubavlju "slažemo". Završavamo ovu crkvenu i liturgijsku godinu i ulazimo u vrijeme **DOŠAŠĆA** u kojem se pripremamo iznutra za dolazak Božji među nas.

Želim da vam "Zvonik" bude od velike pomoći u radosnom iščekivanju velikih blagdana!

Vaša Zvončica

Namolila se moja baka

Moja je baka bila s Gospom drugarica, razgovarala je s njom na ti preko brojanica u tihom svjetlu blijedih voštanica.

I moj je dida volio Gospodina - hvalio kad je valjalo, srdio se na nj jer nije ga uvijek razumio i znajući to -

pitao svoju ženu, a svoju baku: "Babo, ako razumiš, šta s tim on kaže?"

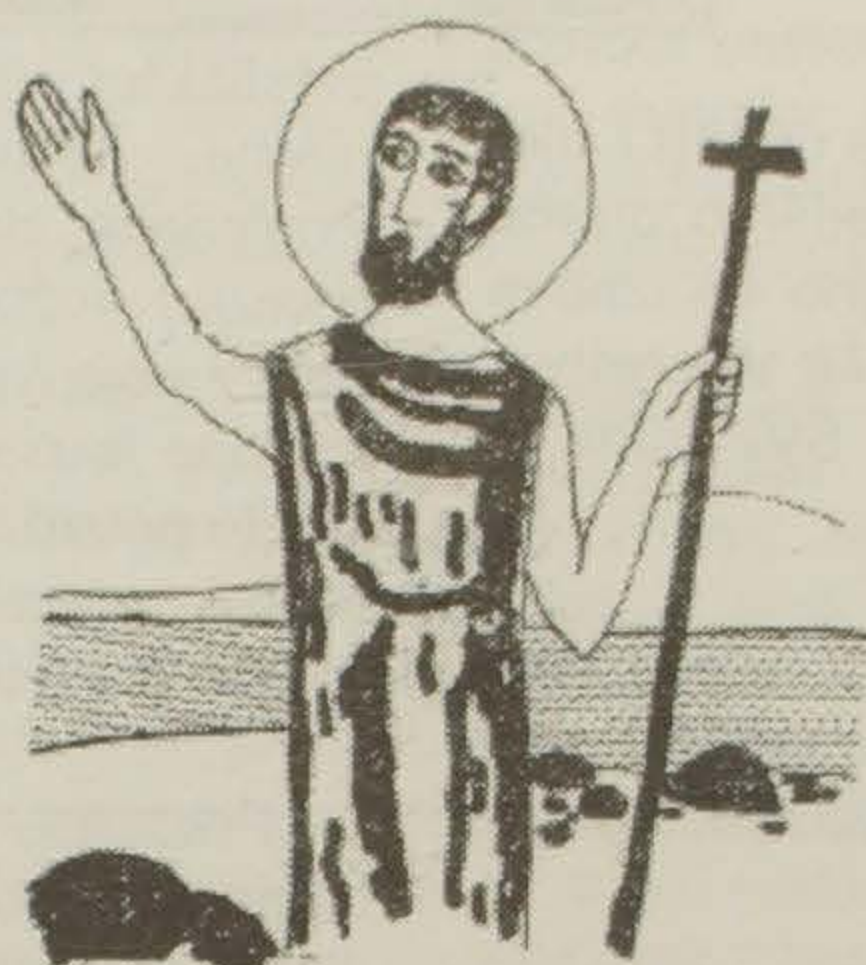
"Ajde, ne laj i ne griši, matori vraže!"

I onda bi prekrstila se i rekla:

"Majko puna milosti, meni, mom didi i - svima oprost!"

I zrno po zrno na brojanicama i blagi leluvak na voštanicama. Baka je od početka razumjela ovaj svijet: brojanice za sebe, za druge, za bolesne i nemoćne, za umrle a nepričešćene, za otišle a nepozdravljene, za pametne a nedosjetne, za zaboravljene a nezaboravne, za ljubljene a nedoljubljene, za skrivene a časne, za nedodirljive a obične - za sve nas i mi s njom u glas! Namolila se moja baka!

Josip Brdarić, Sonta

**OBRATITE SE, POSTANITE BOLJI!
OVO PORUČUJE**

I K

Upoznajmo Bibliju

BABILONSKA KULA

Noini sinovi imali su mnogo djece od kojih je, opet, poteklo mnogo ljudi na zemlji. Ali, ljudi nakon potopa nisu bili bolji od onih prije njega.

"Sva je zemlja imala jedan jezik i riječi iste. Ali kako su se ljudi selili s istoka, naiđu na jednu dolinu u zemlji Šinear, i tu se nastane. Jedan drugome reče: 'Hajdemo praviti opeke te ih peći da otvrdnu!' Opeke im bile mjesto kamena, a paklina im služila za žbuku. Onda rekoše: 'Hajde da sebi podignemo grad i toranj s vrhom do neba! Pribavimo sebi ime, da se ne raspršimo po svoj zemlji!'"

Iz taštine i želje za slavom, ljudi savjesno i zdušno pristupiše gradnji, no to ne bijaše po volji Bogu. On pogleda na grad i kulu što su je zidali sinovi čovječji, i reče: "Zbilja su jedan narod, s jednim jezikom za sve! Ovo je tek početak njihovih nastojanja. Sad im ništa neće biti

ZVONČIĆI NA MISI

8. 11. - 32. nedj. kroz godinu
- **Gracija Kotorski**

Lk 20,27-38

Isus govori o uskrsnuću. Kako će biti u Kraljevstvu nebeskom? Tamo se više nećemo udavati ni ženiti, ali ni umirati. Bit ćemo anđeli - ma jednaki i sinovi Božji.

14. 11. - sv. **Nikola Tavellić**

15. 11. - 33. nedj. kroz godinu

Lk 21,5-19

Isus je prorok. Najveći. On sve zna. Govori o teškim danima straha i nevolje, ali nam obećava da nam ni vlas s glave neće propasti jer ćemo se spasiti svojom postojanošću.

22. 11. - 34. nedj. kroz godinu

- **KRIST KRALJ** - sv. **Cecilija**

Lk 23,35-43

Ovo je posljednja nedjelja crkvene i liturgijske godine. Slavimo blagdan Krista Kralja.

Iznad raspetaog Isusa visi natpis: "KRALJ ŽIDOVSKI". Raspeo ga je njegov narod. Ali, Isusu nitko ništa ne može oduzeti jer on je KRALJ SVEGA STVORENJA!

29. 11. - 1. nedj. **DOŠAŠĆA**

Mt 24,37-44

Isus upozorava: **BUDITE PRIPRAVNI!** Dragi Zvončići, uvijek moramo nastojati biti dobri da se ne plašimo trenutka susreta s Isusom.

Došašće je prava prilika za temeljno "spremanje" naših duševnih prostorija.

30. 11. - **Andrija apostol**

6. 12. - 2. nedj. **DOŠAŠĆA**

Mt 3,1-12

Ispred Isusa dolazi njegov preteča - Ivan Krstitelj. Tko još nije čuo za NJ? Jednostavan, siromašan ali odlučan poziva ljude na promjenu i pripravlja put najvećem od svih ljudi.

neostvarivo što god naume izvesti. Hajde da siđemo i jezik im pobrkamo, da jedan drugome govora ne razumije.' Tako ih Jahve rasu odande po svoj zemlji, te ne sazidaše grada."

Postanak, 11,1-9

OSOBA "A"

OSOBA "B"

OSOBA "C"

SVETI NIKOLA TAVELIĆ Prvi hrvatski svetac

Nikola Tavelić se rodio oko 1340. godine u gradu hrvatskoga kralja Krešimira - Šibeniku. Najprije je živio u Bribiru, a potom u onom samostanu gdje je sv. Franjo počeo okupljati prvu braću. Od svoje mladosti Nikola je čeznuo za misijama. U srcu je nosio želju kao i sv. Franjo da mučeništvom proslavi Boga. Htio je propovijedati Evanđelje među muslimanima. Nikola je 11. studenog 1391. godine, zajedno s ocem Deodatom i Petrom, inače Francuzima, te s ocem Stjepanom, Talijanom, počeo u Jeruzalemu propovijedati muslimanima. Smrtna kazna ih je stigla 14. studenog. Bili su fizički napadnuti, bičevani, mučeni su glađu. Nisu se htjeli odreći svog kršćanskog uvjerenja. Pokušali su ih spaliti ali im vatra nije naudila. Zato su ih sasjekli mačevima, bacili na lomaču i raznijeli pepeo da ni njihov pepeo kršćani ne bi mogli sačuvati i štovati.

Sv. su Nikolu franjevci još u 14. stoljeću počeli štovati kao mučenika, a Nikola je svetim proglašen 21. lipnja 1970. godine. On je prvi proglašeni hrvatski svetac.

ZAGONETNA OSOBA

Dvije su se osobe zabunom ubacile u ovaj broj "Zvonika" i predstavile kao SV. NIKOLA BISKUP čiji blagdan slavimo 6. prosinca. Možete li pogoditi koja je prava osoba, naročito draga djeci?

Sveti Nikola je osoba ____.

Budi s nama i na Dan Suda

Mašoj župi sve do sada
bila si, Gospo, štit i nada.
Molimo Te žarko, vruće,
čuvaj nas i ubuduće.

Draga Majko, s nama budi
i u onom strašnom danu
kad cijeloga svijeta ljudi
pred Gospoda Boga stanu.
Kada svatko račun dadne
Gospodu za svoja djela,
ne daj, Gospo, da propadne
ni jedna duša našeg sela.

Ivan Pašić, Bački Monoštor

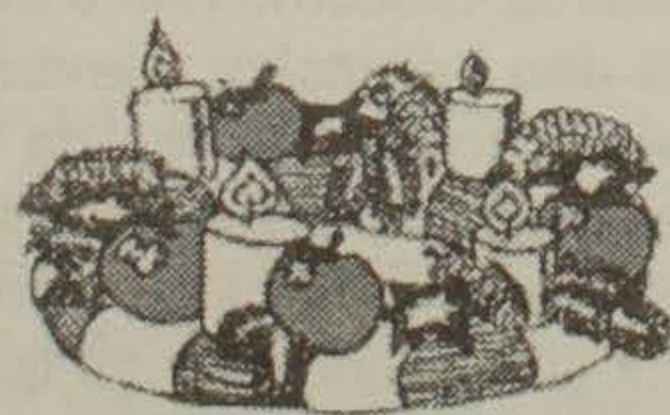
*Svetost se sastoji u potpunom predanju.
Misliš možda da je nemoguće ono što moliš?
Pođi k Isusu i upoznat ćeš njegovu svemoć
kad učini u tebi čudo svoje milosti.*

Tijana Tumbas, 1. razred

Kutak
za
TRENUTAK

Adventski vijenac

Evo nas opet u kutku u kojem nam padaju razne ideje na pamet. Ova ideja je "super"! Za prvu nedjelju DOŠAŠĆA načinite sami ADVENTSKI VIJENAC. Možete isplesti vijenac od zelenih grančica, ukrasiti ga ukrasnim trakama, a na vijenac četiri svijeće koje ćete paliti svake nedjelje po jednu. Ako niste vješti u pletenju vijenca, možete na jednu tacnu staviti četiri svijeće a oko njih razno suho cvijeće i ukrasne trake. Pustite mašti na volju!

Ako imate neki svoj način pripremanja adventskog vijenca, nacrtajte i pošaljite nam da i mi vidimo.

ISPUNITE DRUGI KUPON!

Evo i drugog kupona s pitanjem na koje ćete lako odgovoriti. Već smo dobili poziv da nagradno izvlačenje bude u SONTI, a o točnom datumu obavijestit ćemo vas u idućem broju. Nagrade će biti prave božićne! Na posao, igrači!

KUPON ZVONIKA br. 11/49

Prvi hrvatski svetac zove se: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

MASMEDIJI I OBITELJ (9)

Kako roditelji trebaju postupati?

Mnogi se roditelji tuže da im dijete previše gleda televiziju. Obično pritom pitaju tko je tome kriv, da li je krivo dijete ili televizija? Glavna je briga roditelja kako spriječiti to da im dijete postane ovisnik o televiziji. No, roditelji bi se zapravo trebali pitati što njihovu djetetu sada treba, što ono želi, o čemu mašta i što kani postići svojim ponašanjem. Jednom riječju, oni bi trebali svoje dijete razumjeti i u cijelosti prihvatiti. Tek tada mu mogu pomoći da razvija svoju osobu, svoj identitet i svoju opravdanu samostalnost. Treba gledati dijete u njemu samome,

ne pod vidom svojih želja i predodžaba, nego pod vidom djetetovih sposobnosti, i mogućnosti te nastojati da se dijete u takvim okvirima razvije. Stoga ne treba imati strah od televizije, jer strah smeta

slobodi. Treba tražiti rješenja problema koje televizija sa sobom nosi, kao što ih tražimo i na drugim životnim područjima koja nisu bez problema. Valja se uvijek pitati kako iskoristiti prednost televizije, kako ona može djetetu koristiti. Izbjegavati to da gledanje televizije bude područje gdje će se voditi borba za vlast u obitelji, tko zapovjeda i tko ima slušati. Valja težiti za dogovorom. Što su djeca starija, to više udjela trebaju imati u suodlučivanju.

Postoje razni pisani savjetnici koji pomažu roditeljima u dilemama svakodnevnog života. Ovdje donosimo deset načela koje nudi autor Jan-Uwe Rogge.

1. Jasnoća motiva

Posvijestite si zbog kojih motiva pojedini članovi obitelji žele gledati televiziju. Pritom valja naučiti razlikovati trajne od trenutačnih potreba. Da li sada gledate televiziju zato što to odgovara vašim trenutačnim potrebama ili biste radili nešto posve drugo? U prvom slučaju trebali biste nastaviti gledati ako vam i vrijeme to dopušta, a inače trebalo bi naći adekvatni odgovor onoj pravoj potrebi. Ako dijete želi prekomjerno često i dugo gledati televiziju, obično su razlog tomu neki okvirni uvjeti: krizni životni doživljaj, nedostatak aktivnosti u slobodnom vremenu ili možda postupci roditelja. I kad se riješe ti problemi, smanje se i problemi oko televizije.

2. Zabrana nije rješenje

U pravilu, zabrane gledanja televizije malo pomažu, one obično vode prema borbi za prevlast između djece i roditelja, izazivaju dječje otpore i proteste. Zabrane obično ne postižu smanjenje gledanja televizije, nego vode do izigravanja zabrane, npr. tako da djeca idu gledati kod prijatelja, ili djede i bake.

/nastavlja se/

POZIVNICA

Drage obitelji, pozivamo vas na redovite mjesečne **Obiteljske susrete** na kojima u predavanju, razgovoru, molitvi i druženju možete proširiti i produbiti svoj vjernički život.

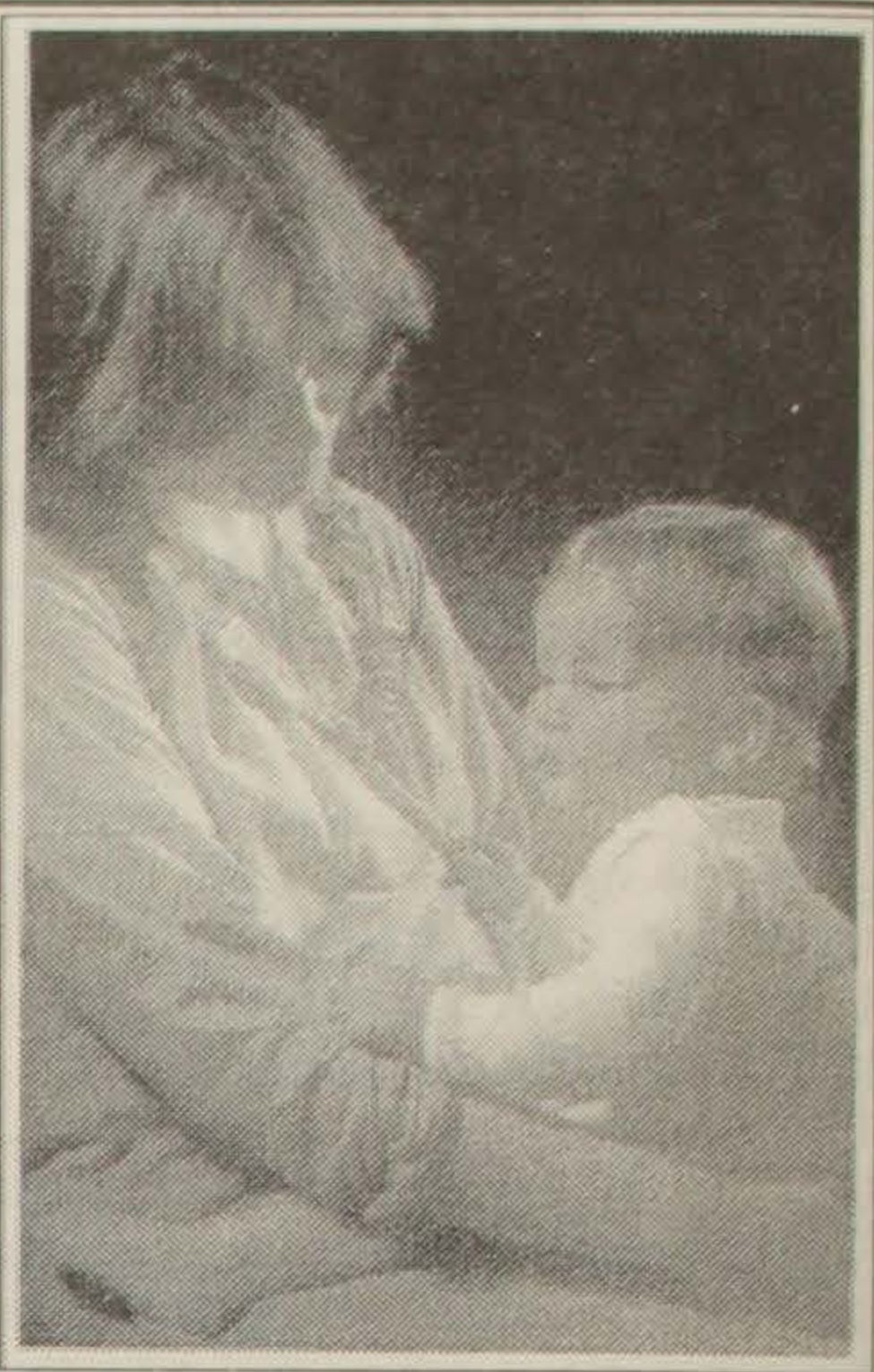
Tema: **Zašto se moliti svecima?!**

Predavač: **preč. Andrija Anišić**

Mjesto: **Župa sv. Roka u Subotici, 20. 11. u 20 sati.**

ZBOGOM USPAVANKAMA!

Zbogom "nina-ninama"! Uobičajenu pjesmicu, koju su mame šapćući pjevušile na uši svojoj dječici prije nego bi pošli u "Morfejevo naručje", u Italiji će zamijeniti glazbene kasete ili suvremeni CD-ovi. To pokazuje istraživanje talijanske antropologinje Cecilije Gatto Trochi, koja se već godinama bavi istraživanjem o usmenoj predaji basni, priča i pjesmica, izvijestio je Radio Vatikan. "Suvremeno društvo već se duže vrijeme utječe pločama, kasetama, televiziji i radiju, i

ti su oblici razvoja svakako potrebni. Ipak, u odnosu s djetetom trebalo bi mu pružiti i druge poticaje, i to ne samo s radija ili sličnoga sredstva, a posebno majčinih uspavanki", piše ta antropologinja i profesorica kulturalne antropologije na sveučilištu u Perugi. Prema njezinu istraživanju, koje je provela na uzorku od 500 majki, proizlazi da 60% mama u Italiji svojoj djeci pušta radijsku glazbu prije spavanja, dok se 11% "pouzda" u televiziju, a 7% u igračke sa snimljenim "uspavljajućim pjesmicama". Tek jedna od pet majki svoje dijete u san ispraća uspavankom koju pjeva sama. Prema mišljenju antropologinje, ono što se svakako ne bi smjelo izgubiti jest "ozračje u kojemu mama, u tišini, pjeva svojem djetetu i tako stvara osjećaj vedrine, sigurnosti, izravne i neposredne osjećajne prisutnosti koju nam ne mogu pružiti suvremena obavijesna sredstva".

"Nestanak" uspavanki potvrdila su i djeca. Na uzorku od 500 djece iz osnovnih škola pokazano je da u sjevernoj i u srednjoj Italiji čak 78% djece ne zna napamet niti jednu maminu uspavanku. Stanje je tek nešto bolje na jugu Italije, pa tako u Napulju, Bariju i Palermu 61% djece ne zna napamet nijednu uspavanku. /IKA/

JE LI ITKO U PAKLU?

"Pakao je nepodnosiva misao", rekao je bolonjski nadbiskup Giacomo Biffi u intervjuu o zagrobnom životu, što ga je dao talijanskoj televiziji (RAI 2). "Pakao je promašaj čovjeka koji je stvoren da bude sličan Kristu, a odlučio je tu sličnost ne prihvatiti. Pakao je nepodnosiva misao, koju uspijevamo prihvatiti samo zbog toga jer bez nje ne bismo mogli ozbiljno shvatiti ljudsku slobodu. Sloboda je, naime, sposobnost određivanja vlastite sudbine." Dodao je: "Mi bismo željeli da se svaki čovjek odluči za dobro, ali ne možemo tvrditi da se tako i događa." Na pitanje može li se sudbina prokletnika izmijeniti molitvama i žrtvama, kardinal odgovara: "Ni za kojeg čovjeka ne možemo biti sigurni da je proklet. Kršćanski stav uvijek uključuje nadu te za svakoga treba moliti." Kad je novinar izričito spomenuo one koji u Boga ne vjeruju, nadbiskup je iznio svoje mišljenje: "Nije točno da ateist nikad nije vjerovao u Boga. U stvarnosti cijelo njegovo biće teži uspostavljanju odnosa s nekim koji bi osmislio njegovo življenje". /IKA/

Nastanak hodočašća na Bunarić

Bunarić je u Aleksandrovu, subatičkom pridgrađu, na obali jezera Palić. Po crkvenom uređenju Aleksandrovo je prvobitno vikarija župe sv. Rok, a od 1955. godine je župa (1). Ne zna se kad se narod počeo skupljati na ovu vodicu, al nam je ostala pripovijetka da se krajom XIX. vika jedna slipa žena umila u vodi i posli tog progledala (2). Malo zatim su virnici, 1893. godine, podigli zajednički križ, kad je i posvećeno svetište, a da bi se mogli držati virski obredi 1896. godine je izgrađena sadašnja kapelica (3). Bunarić je jedinstven po tom da je zajedničko katoličko i pravoslavno svetište, svako ima svoju kapelu koje se nalaze jedna nuz drugu.

Ondašnji plebanoš (4) župe sv. Rok, Blaško Rajić je 1927. godine u ime katolički virnika podno molbu gradskom Senatu, u kojoj je napiso i ovo: "... Na Bunariću, na koji imaju kapelicu i katolici i pravoslavci, dobili su pravoslavni od grada 3 motike (600 hvati) zemlje... Mi molimo naslov da za Bunarić, na koji dolaze i kod njega vrše vjerske obrede katolici, izvolite dodijeliti 1 lanac (10 motika) (5) zemlje..." Nakon godinu dana Senat je ustupio traženu zemlju katoličkoj crkvenoj općini.

U početku su u kapeli bile prilike (6): "Isus u Getsemaniji", "Sveta obitelj" i "Srce Marijino". Nad prilikom "Srce Marijino" visio je kameni reljef Lurdske Gospe sve do 1968. g. Sad je Lurdska Gospa u udubljenju iza oltara. Prvobitno je bio običaj da se svete mise i pridike drže samo nediljom na proštenje na hrvatskom, mađarskom i nimačkom jeziku (7). Počev od 1953. g. prema želji Ordinarijata na "Vodici" se služi sveta misa svake mlade subate, od Đurđeva (8) do Mijolja (9), posljednje nedilje kolovoza i na Malu Gospojinu (10). Godina 1954. je bila marijanska godina i onda su se svete mise služile svake subate od Đurđeva do Mijolja. Od 1959. godine virnicima se pruža prilika i za svetu ispovid. Zna se da je u svetištu najbolja posita virskom obredu mlade subate rujna, kolovoza i na Malu Gospojinu.

Sa hodočašća u Sirakuzu (Italija) 1968. g. biskup Matiša Zvekanović je donio virnu kopiju Gospe iz Sirakuze u čiju se čast od onda drži proštenje. Ovo proštenje u čast Blažene Dvice Marije je posljednje nedilje kolovoza.

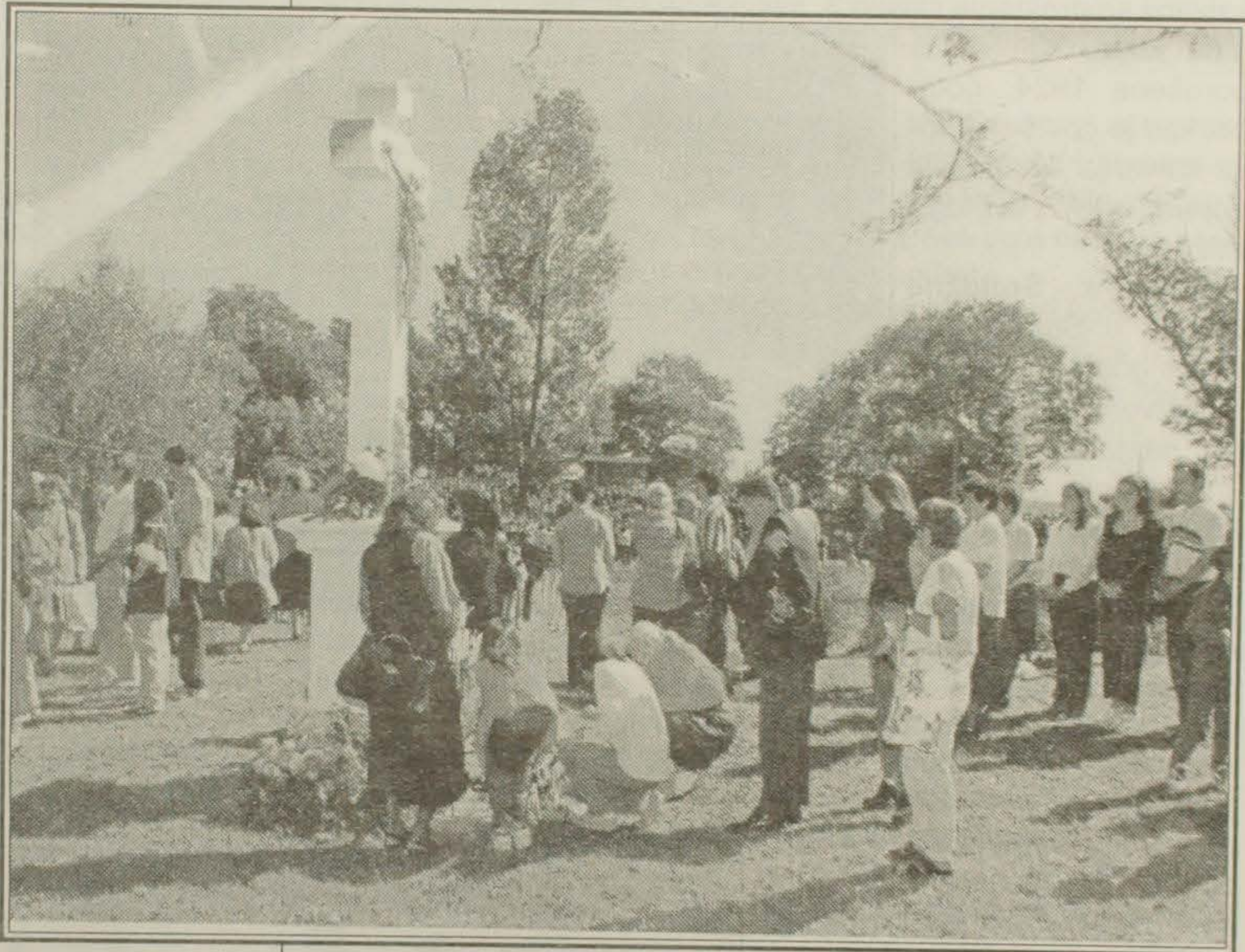
Godine 1956. izbušen je nov bunar dubok 34 metara, i od onda je iz njega ocigurana zdrava i obilna voda.

Prikretnica cilokupnog reda na Bunariću bila je 1971. g., marijanska godina (11), kad je uveden ovakvi red:

- 1) mise su svake subate u V, VI, VII, VIII. i IX. mjesecu;
- 2) uoči proštenja bdjenje je cilu noć;
- 3) u nedilju na proštenje mise su: u 7, biskupske u 8 (na mađarskom) i 10 sati (na hrvatskom jeziku, svake godine gostuje drugi biskup), a u 16 sati je večernja misa;
- 4) svake godine se velik broj virnika ispovidi i pričesti.

Za virnike koji dolaze na Bunarić, a i za druga svetišta, 1929. g. izdata je knjižica: "Pobožnost prigodom pohađanja Bunarića i svetih mjesta" u kojoj su sadržane: molitve prošijuna (12) prija polaska; u odlasku su pivali Litanije svih svetih, izmolili krunicu i pivali pisme: "Kraljice Nebeska", "Majko pomozmi...". Kad su stigli

na sveto mesto izmolili su 3 Očenaša i 3 Zdravo Marije, izmolili prigodnu molitvu i pivali svete pisme. Prija vraćanja su izmolili prigodnu molitvu, na putu krunicu, pivali su Litanije Loretanske i svete pisme, a kad su stigli kući izmolili su prigodnu molitvu.

U ovom napisu koristio sam se i podacima iz arhiva župe i kazivanjem župnika župe Marija Majka Crkve u Aleksandrovu, Subotica - preč. Andrije Kopilovića.

1 - odlukom Duhovne oblasti br. 2537/55. sa početkom na Božić vikarija Aleksandrovo je podignuta na stupanj župe

2 - ta pripovijetka potiče virnike da se umiju na bunaru iza kapelice, dosta nji tu operu noge, a najviše je oni koji piju tu vodu i ponesu je i kući

3 - u arhivi župe Aleksandrovo čuva se spisak od 62 virnika čijim je milodarom (sa darivanim iznosima) saziđana današnja kapelica

4 - plebanoš - župnik

5 - lanac ode: mira za površinu zemlje - 10 motika; 1 motika - 200 kvadratni fati; 1 fat - 1,896 m².

6 - prilika - ode: zidna sveta slika

7 - do 1944. g. u pridgrađu Aleksandrovo je živio velik broj Nimaca, a u Bajmaku ji je bilo oko 3.000

8 - Đurđev - sv. Juraj slavi se 24. travnja

9 - Mijolj - arkandeli Sv. Mihael, Gabriel i Rafael slave se 29. rujna

10 - Mala Gospojina - Mala Gospa - rođenje Blažene Dvice Marije - slavi se 8. rujna

11 - 1971. g. marijanski kongres je bio u Zagrebu i Mariji Bistrici

12 - prošijun - procesija

Subotica, 24. rujna 1998. g.

Alozije Stantić

Piše: Stjepan Beretić

Somborske katoličke kapele (2)

Kapela Trpećeg Isusa. Od 1764. do 14. travnja 1767. trajalo je nagađanje gradskog magistrata i župnog ureda oko gradnje gradske kalvarije. Gradski magistrat nije htio pristati na održavanje katoličke kapele. Kad je održavanje kapelice prihvatio darovatelj István Nagy, lijepa barokna kapela je dovršena zajedno s četrnaest postaja na Bezdanskom putu. Kapela je stajala na mjesto nekadašnjeg stolarskog pogona "Sloga". Na kalvariji se proštenje slavilo 3. svibnja na blagdan Našašća svetoga križa. Kapela je porušena 1924. godine, kad je dovršena nova kalvarija - današnja župna crkva svetoga Križa.

Kapela Sniježne Gospe u Somboru je svake godine okružena mnoštvom svijeta. Njezin nastanak je puno jednostavniji od brojnih legendi koje opisuju njezin nastanak. Kad je 30. rujna 1767. godine

kalački prepošt Gabriel Gloser obavio kanonski pohod somborskoj župi, odredio je mjesto za gradnju buduće kapele. Sve do 11. srpnja 1780. godine njezina gradnja je bila u planovima.

Toga dana je bezdanski župnik položio kamen temeljac za današnju kapelu. A somborski gradonačelnik i senator Josip Marković se prihvatio njezine izgradnje. Novosagrađenu kapelu je 9. rujna 1781. godine blagoslovio bački župnik i dekan tamošnjeg dekanata Franjo Gašljević. Na svečanost je nedjeljni hrvatski propovjednik o. Bono Mihalović izveo veliku procesiju Somborca, koji su tom prilikom slušali propovijed na njemačkom i na hrvatskom jeziku.

Kapela svetoga Roka je postojala vjerojatno još 7. svibnja

1779. Tako se već toga dana zvalo današnje Veliko katoličko groblje. Kad je franjevcima 1. studenoga 1781. godine oduzeto vođenje župe, kapela svetoga Roka je Somborcima služila kao župna crkva, a njezin je svod bio 4. studenog 1781. svjedokom i uvođenja u službu prvog svjetovnog somborskog župnika Stjepana Jagodića. Spomendan svetoga Roka i danas okuplja brojne Somborce, koji tom prilikom poslije svete mise pohađaju grobove svojih rođaka.

Godine 1904. dobili su Somborci današnju karmelićansku crkvu svetoga Stjepana Kralja.

Kalvarija. Godine 1924. dovršena je nova somborska kalvarija svetoga Križa, koja je od 1960. godine župna crkva istoimene župe.

Kapela svetoga Pavla apostola podignuta je 1806. godine s lijepim baroknim zvonikom u staroj zgradi koja se i danas nalazi u dvorištu nekadašnje županije, a služila je zatvorenici. Izvan upotrebe je.

Karmelićanski mauzolej je dao podići u neogotskom stilu s lijepom kupolom somborski župnik Gyula Fejér za obiteljski mauzolej. U kripi kapele je 1914. godine sahranjen njezin gra-

ditelj Gyula Fejér. O kapeli se desetljećima staraju somborski karmelićani. U njoj je bio sahranjen i Sluga Božji o. Gerard Stantić, dok mu posmrtni ostaci nisu sahranjeni u karmelićansku crkvu.

Kapela svete Terezije od Djeteta Isusa podignuta je u Malom katoličkom groblju, a ističe se lijepim neogotskim stilom.

Kapela Imena Marijina nalazi se na Nenadiću, a okuplja tamošnje vjernike na svetu misu i djecu na vjeronauk.

Kapela Lurdske Gospe nalazi se u župi svetoga Križa, u ulici Tome Roksandića. Pred tom se kapelom povremeno služila sveta misa.

Crkva svetoga Nikole Tavelića na Bezdanskom putu blagoslovljena je na Antunovo 1972. godine. Njezinu je gradnju na zemlji Petra Gromilovića i žene mu Aranke r. Čuvardić vodio zaslužni pokojni somborski župnik mons. Ivan Juriga, a blagoslovio ju je blagopokojni subotički biskup mons. Matija Zvekanović.

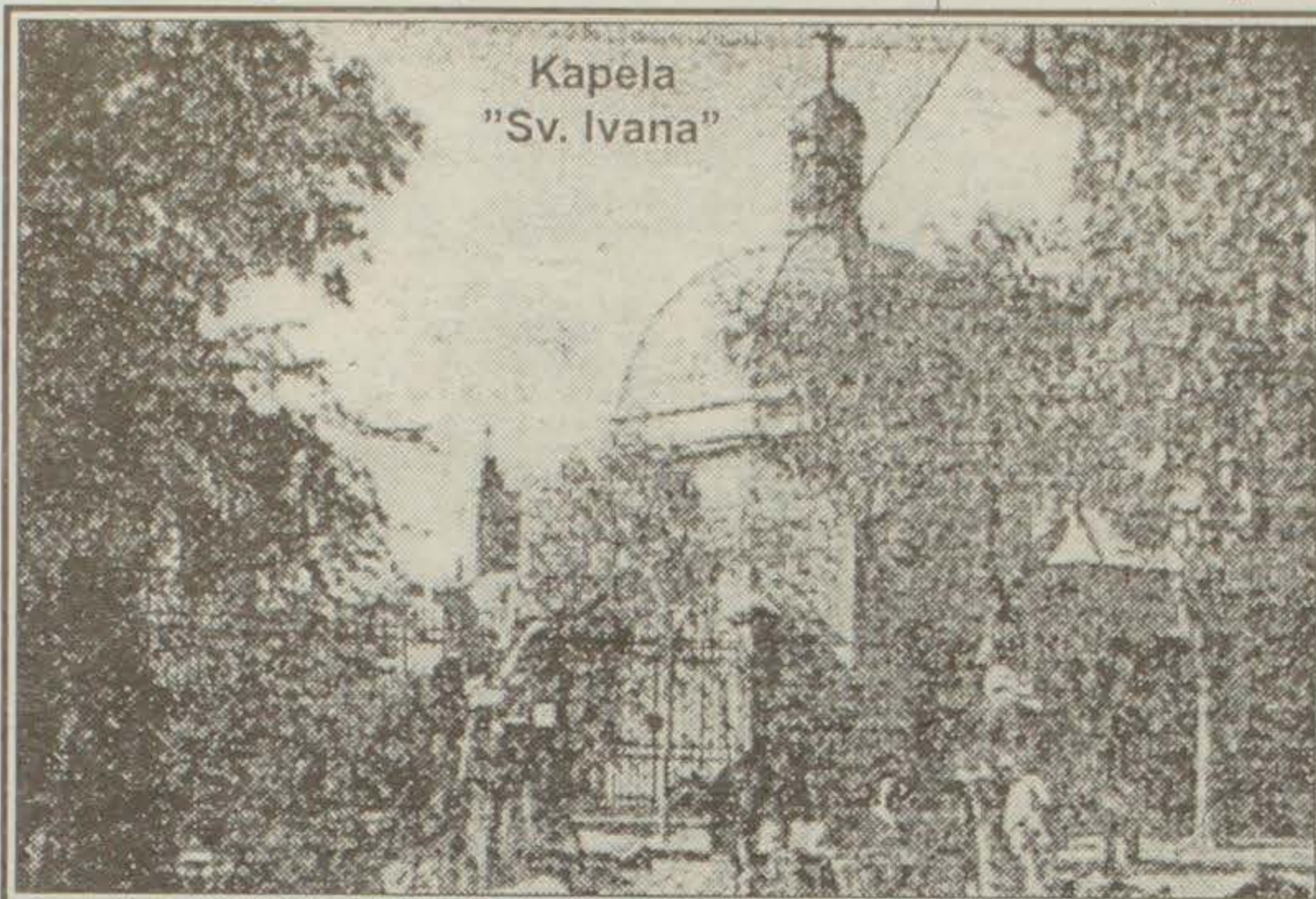
Kapela svetoga Antuna Padovanskoga na Gradini nalazi se u proširenim sobama salaša pod zvonom. U starija vremena sveta misa se tamo služila u školi, a kasnije se sveta misa služila pod zvonom. U to je vrijeme put do grada bio vrlo loš. Sveta misa se služila samo jednom godišnje. Za vrijeme župnika mons. Jurige proširen je postojeći salaš u čijem je dvorištu zvonu. U tako nastaloj kapeli se povremeno služi sveta misa i redovito se drži vjeronauk.

Kapela Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije postojala je u jednom samostanu Siromašnih bačkih sestara učiteljica Naše Gospe. Nakon što je oduzet samostan, kapela je prestala postojati.

Kapela svetoga Josipa je bila u drugom samostanu istih časnih sestara. Završila je kao i kapela Bezgrešnog Začeca BDM. Više ne postoji.

Kapela svetoga Josipa nalazila se u somborskoj bolnici. Još za vrijeme Drugog svjetskog rata imala je svoga dušobrižnika

u osobi vlč. g. Aleksandra Raaba.

Kapela "Sv. Ivana"

Kolonada crkve "Sv. Križa" i Karmelićanska kapela

Zatvorska kapela "Sv. Pavla"

BOG ZNA SVE: ČEMU GA ONDA "ZAZIVATI"?

naša molitva potrebna. Ali nama je susret s Bogom metafizička potreba. Zato i postoji toliko raznih religija i sekti u kojima čovjek pokušava pronaći sebe i Boga u sebi. Molitva je glavni "instrument" u toj vezi, osobni susret "prijatelja" s pomoću misli, osjećaja, riječi i slika. Moj je problem drukčiji i "zazivanje" se sastoji u tome da Bogu povjeravamo razne osobe i događaje. Molimo npr. za oca i majku... Ali, ako je Bog ljubav, a jest, neće li Njegov blagoslov biti nad njima i neovisno o mojoj molitvi? Treba li Bogu podsjetnik? Nije li zazivanje možda samo naša samoutjeha u vlastitoj nemoći da učinimo više i konkretnije u stvarnom životu? Nada da će više sile nadomjestiti naše nedostatke? Strah pred nadolazećim situacijama. Naime, ako možemo spasavati duše samo molitvom, onda je bolje cijeli život provesti na koljenima. Zapravo, što se i kako događa u procesu molitve za konkretnu osobu ili stvar? Nije li bolje da ja jednom dobro popričam sa svojim ocem nego što već tri godine molim za njegovo obraćenje!? Dakle, bit je mojega pitanja: zašto "zazivati" (pitanje nije zašto moliti) kada će i onako biti po Božjoj volji i Njegovu naumu?

Sa zahvalnošću,

Igor iz Osijeka

Hvala za konkretno i točno oblikovano pitanje! Iz golemoga teološkog poglavlja o molitvi, a u novom Katekizmu čitavoga četvrtog dijela, izdvajam tek "molitvu prošnje". Dotičeš i "zagovornu molitvu" u prilog drugoga: roditelja, posebno oca.

Pojam "prošnja" u Novom zavjetu bogat je nijansama: iskati, zahtijevati, uporno tražiti, zazivati, prositi, vapiti pa i "u molitvi boriti se". Ali oblik koji je najviše uobičajen, je i najspontaniji, jest prošnja; upravo prozbenom molitvom izražavamo svijest o našem odnosu s Bogom: kao stvorovi, nismo svoje počelo, niti smo gospodari nevolja, a nismo ni svoj posljednji cilj; štoviše, mi kršćani znamo da se kao grešnici udaljujemo od Oca. Sama prošnja već je povratak k njemu" (Kat. 2629). Uzmimo sada samo dva dokaza: iz razuma i Svetog pisma.

Iz razuma. Teologu, pastoralcu, kateheti nije lako pronaći razumske dokaze za molitvu vapaja ili prošnje.

Aktivac misli da ona spontano izvire iz ljudske naravi: ograničeni, nesavršeni, nedovoljni samima sebi. Zatim stavlja isto tvoje pitanje: "Ima li smisla moliti, jer mi ionako ne možemo prisiliti Boga da promijeni svoje odredbe." I odgovara ti: "Ne molimo s ciljem da promijenimo Božje namjere, nego da dobijemo ono što nam je odredio da će nam dati, ali preko molitve svetaca... Bog nam u svojoj slobodi daje mnoge stvari a da ga i ne molimo. Ali je za naše dobro (vremenito i vječno) da neke darove uvjetuje našim molitvama: to čini zato da se naučimo pouzdati u njega i priznati ga jedinim uzrokom svakoga našeg dobra."

Suarez, naprotiv, smatra da sasna naravne razloge ne možemo naći za molitvu zazivanja. Da smijemo zazivati Boga za neku osobu ili stvar, to je privilegij. Taj ničim zasluženi privilegij pruža nam posebna Božja dobrot, pa nam tako dopušta da s njime na tajanstveni - nama neshvatljiv - način surađujemo u ostvarivanju njegovih vječnih i nepromjenljivih planova.

Rimski katekizam mudro obrazlaže: Bog nam može dati sve dobro a da ga za to i ne zamolimo. No, kao dobar Otac želi i očekuje da ga zamolimo. Time Božja dobrot dolazi jače do izražaja, a molitelj temeljitije uči cijeniti veličinu dara. Udijeljene darove možemo uglavnom svesti na četiri: prozbeni način štovanja Boga; poklon dara za kojim vapijemo; povećanje kreposti, napose vjere; shvaćanje da smo na trajnom izvoru prave radosti.

Prema tome, Bog je odvijeka odredio da će nam to i to darovati, ali po predviđenoj našoj molitvi. Izostane li molitva, to nam neće darovati. On očekuje naše zauzeto sudjelovanje. Nema sumnje, tako su mnoga naša dobra vezana uz molitvu; ili našu ili drugih koji se za nas mole. Jasno je da nam molitva prošnje, već po sebi, donosi mnoga duhovna dobra, npr. da u vjeri aktivno priznajemo neizmjernu Božju dobrotu; da ponizno priznajemo vlastitu nemoć, da u poslušnosti podložno - kao stvorenja - prihvaćamo svoju apsolutnu ovisnost o Bogu; da u ispravnom raspoloženju duha sa zahvalnošću primamo ponuđena Božja dobročinstva. Sve to savršeno odgovara Božjoj i ljudskoj istini. Stoga čovjek, nesposoban sam sebe spasiti i sam ispravno pronaći svoj životni put koji mu je Bog odredio, izvršiti svoju životnu misiju, riješiti životne poteškoće da sretno uđe u vječno blaženstvo, treba da trajno dolazi Bogu: da ište, zahtijeva, uporno traži, zaziva, prositi, vapije, pa ako treba da se i "bori s Bogom" kao Jakov. U tom su smislu nama darovana dobra neki "plod" i naših molitava, ako su uvjetovana o našoj prošnji.

Sve se to zbiva u osobnom dijalogu: "ja" - "Ti". Taj se dijalog s

Bogom temelji na vjeri. Vjera potiče nadu. Nada ljubav. I mi pomalo ulazimo u Božju volju, ne Bog u našu. Jer pomalo i shvaćamo, obuzima nas radost što smo spremni prihvatiti Božju volju, duhovnu radost i onda kad trpimo i nosimo križ. Upravo tada naše se prošnje posebno uklapaju u Isusovu žrtvenu molitvu.

Iz Svetog pisma. Zašto Mojsije, taj sluga i prijatelj Božji, prorok, zakonodavac i zagovornik, ne samo kroz 40 dana u pustinji, u postu i molitvi, nego trajno vapije za narod? Ustrajnom prošnjom osigurava pobjedu nad neprijateljima (Izl 32,11-14), zaklinjući Boga, izbavlja ih od Božje srdžbe (Ps 106,23). "Ipak im taj grijeh oprostite... Ako nećeš, onda i mene izbriši iz svoje knjige!" (Izl 32,31).

Čemu slično zazivanje, grč vapaja, nevjerojatna muka, suha molitva i post u Ilije Tišbijca, koji poput Mojsija po svojem osobnom susretu s Jahvom postaje izvorom svetosti za svoj narod (1 Kr 19,15-18)? Kad je smatrao da je čitav narod otpao od Boga i kad pred moćnicima zemlje - Ahabom i Izabelom - morao bježati u pustinju, sve do brda Horeba, umoran pod nekom smrekom zaželje umrijeti: "Već mi je svega dosta, Jahve. Uzmi dušu moju, jer nisam bolji od otaca svojih" (1 Kr 19,4). Ali ondje mu se ukazuje Bog i tješi ga, na istome mjestu gdje je Mojsije vidio Jahvu "s leđa" (1 Kor 19,9-14).

Je li potrebno spominjati vezu između Isusove molitve, kušnje, posta i njegova poslanja, u pustinji kroz četrdeset dana, što daleko nadilazi Mojsija? Već nam se tu naviješta koje ćemo zapreke imati svladavati u vlastitoj molitvi, jer je demon na svaki način nastoji omesti. Upravo apsolutna nužnost prozbene molitve, po Luki, izlazi iz četiriju Isusovih molitava: prigodom krštenja (3,21), prije izbora Dvanaestorice kad provodi čitavu noć u molitvi (6,21), u času preobraženja (9,29), prije poduke učenika o Očenašu (11,1).

A što da kažemo o Isusovoj jedinstvenoj prozbenoj velikosvećeničkoj molitvi na posljednjoj večeri? "Oče sveti, sačuvaj ih u svojem imenu koje si mi dao: da budu jedno kao i mi... Ne molim te da ih uzmeš sa svijeta, nego da ih očuvaš od Zloga... Oče, hoću da i oni koje si mi dao, budu gdje sam ja" (Iv 17).

A kamo da smjestimo onaj vrhunac Isusova vapaja Ocu na Maslinskoj gori? "Oče, ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude... I kad je bio u smrtnoj muc, usrdnije se molio. I bijaše znoj njegov kao kaplje krvi koje su padale na zemlju" (Lk 22,41-44). Bio je uslišan? Oci Crkve, bibličari i teolozi tvrde: da, bio je uslišan, ali na drugi način: kalež će morati piti, jer je zato i došao na svijet. Radi toga mu Otac šalje anđela da ga okrijepi u muc (Lk 22,43).

A poslanica Hebrejima vidi to uslišanje u uskrsnuću: "U vrijeme svoga zemaljskoga života prikaza molitve i prošnje s jakim vapajima i sa suzama onom koji ga je mogao spasiti od smrti, te bijaše uslišan zbog strahopoštovanja" (Heb 5,7). Tumači Svetog pisma smatraju da je Isusovo uskrsnuće, taj središnji trenutak spasenja čovječanstva, odgovor Oca na Sinove vapaje u Getsemaniju. Oni vapaji, naime, na neki način sažimaju sve ljudske prošnje u povijesti čovječanstva: "Zatraži samo, i dat ću ti puke u baštinu..." (Ps 2,8).

Ne smijemo izostaviti krik zapuštenosti u agoniji umiranja: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (Mt 27,46). A prije toga molitvu praštanja neprijateljima: "Oče, oprostite im, jer ne znaju što čine" (Lk 23,34).

Ivan Fuček

/Usp. "Glasnik Srca Isusova i Marijina, br. 7/8, 1998. godine/

SVAKI RASTANAK JE PRILIKA ZA ZAHVALNOST

Premještaji svećenika

Pred početak nove vjeronaučne godine mnogi župljani su ispratili svoje svećenike na njihova nova zaduženja. Ovako ili slično zvučali su mnogi oproštaji od njih.

Poštovani župniče!

"Kad Bog zatvori neka vrata, negdje drugdje otvara nam prozor!" Tako glasi poruka jednog filma. Dopustite nam ovom prilikom da kažemo koju riječ o tim - Vašim odlaskom - za nas zatvorenim vratima. Okupila nas je danas ovdje prije svega zahvalnost ali i tuga! A tako je ljudski željeti zadržati ono što nam je posebno drago! A draga nam je bila naša zajednica s Vama na čelu. Draga je bila Vaša blizina svima nama, a osobito onima koji su bili u bilo kakvoj potrebi ili nevolji. Bili ste s nama i u radosti. Dijelili ste s nama dobro ili zlo.

Pristupajući svakodnevno k oltaru donosili ste nam Onoga u čije ime ste prolazili ovom našom župom, trošeći svoj život za sve nas, za sve koji su Vam se našli na životnom putu.

Hvala Vam za ovaj dio Vašeg životnog puta, koji smo prešli zajedno s Vama. Drago nam je što smo Vas mogli prepoznavati po Vašoj samozataji koja je bila takva da je preko Vas mogao progovoriti Bog; poslužiti se Vašim rukama, doći nam po Vama u pohode...

Da je samo netko brojao koliko puta ste u propovijedi izgovorili riječ "DOBROTA"! Koliko puta ste nam predočili mogućnost da svakim danom možemo postati bar malo bolji. Hvala Vam za sve rečeno, za sve učinjeno... Želimo da i u novoj zajednici koja Vam je povjerena također neumorno sijete sjeme Božje riječi i tople ljudske dobrote i kršćanske ljubavi.

Hvala Vam što smo u Vašoj blizini toliko puta doživjeli Božju prisutnost i blizinu.

Postoje ljudi koji su prisutni i onda kad više nisu tu, rekao je jednom Stjepan Lice. Stoga, iako odlazite, truditi ćemo se da Vas ne zaboravimo. Truditi ćemo se da činimo ono što bi Vam zasigurno bilo najdraže: da budemo dobri onako kako ste nas učili dok ste bili s nama te da to DOBRO uvijek širimo oko sebe...

Hvala Vam i ZBOGOM!

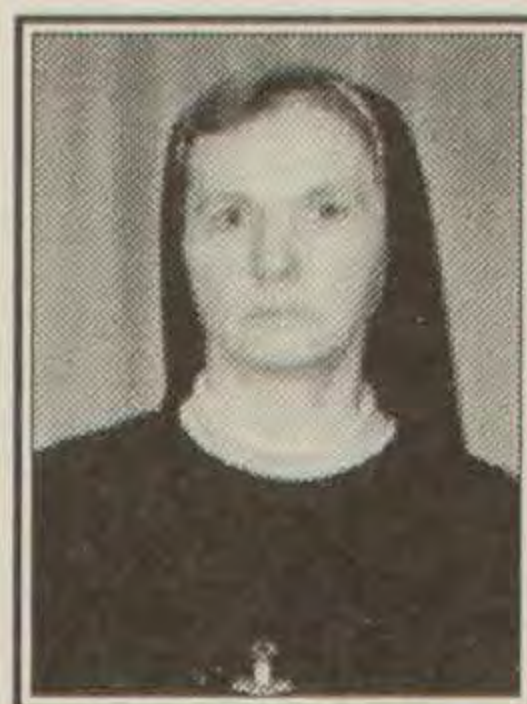
U našoj biskupiji su bili sljedeći premještaji svećenika:

Zbog bolesti u mirovinu je otišao **ANTUN GABRIĆ**, tavan-kutski župnik. Na njegovo mjesto došao je iz somborske župe sv. Križa **FRANJO IVANKOVIĆ**. Župnikom župe sv. Križa u Somboru imenovan je **LAZAR NOVAKOVIĆ**, a župnikom u Maloj Bosni **IVAN PRČIĆ**. **MSGR. MARKO FORGIĆ** imenovan je duhovnikom sjemeništa "Paulinum". Umjesto njega župnikom u Sonti imenovan je **ŽELJKO AUGUSTINOV**. Njega je u Baču zamijenio **MIROSLAV ORČIĆ** koji je ondje došao iz Futoga. U Futogu je sada župnik **ANTUN KOPILOVIĆ**. A za župu u Bačkoj Palanci brinu se sada župnik i kapelan iz novosadske župe Imena Marijina - **SZTRIKOVITS JÁNOS** i **BARÁTH GÁBOR**, mladomisnik.

Zbog bolesti i starosti u mirovinu je također otišao **MSGR. GERE LÁSZLO**. Na njegovo mjesto je župnikom imenovan **SZUNGYI KÁROLY**.

Kapelan u katedralnoj župi je sada mladomisnik **KOVÁCS ERVIN**. Mladomisnik **ZSELLER ATILLA** vrši dužnost prefekta sjemeništa "Paulinum". Mladomisnik **ZELITY MIHÁLY** imenovan je kapelanom u somborskoj župi Presv. Trojstva. Dosa-dašnji somborski kapelan **FUDERER LÁSZLÓ** imenovan je župnikom glavne bečejske župe Uznesenja Marijina. **VARGA JENŐ** imenovan je župnikom u Vrbasu.

SREBRNI JUBILEJ ZAVJETA S. LEONIJE ŽUTIĆ

Godine 1919. u mjestu Blatu na otoku Korčuli, na inicijativu Marije Petković ustanovljena je Družba kćeri milosrđa Trećeg Reda sv. Franje sa svrhom da sestre vode brigu oko djela milosrđa prema bližnjem (obrazovanje i odgoj siročadi, dvorenje bolesnika i staraca, poučavanje djece u vjeronauku...). Sestre imaju svojih kuća u Hrvatskoj, Italiji, Južnoj Americi i kod nas u Subotici i Somboru.

S. Leonija Žutić, članica te Družbe, proslavila je u Blatu ovoga ljeta svoju 25. obljetnicu redovničkih zavjeta.

Rođena je u selu Lug kod Zavidovića u Republici Bosni i Hercegovini 1956. god. i krštena pod imenom Nevenka. Potječe iz brojne obitelji. Otac Šima i majka Marija imaju petero djece: Ljubicu, Nevenku, Finku, Antu i Lucu. Nevenka je kao dijete u svojoj župi upoznala sestre iz iste Družbe koje su ondje djelovale. S. Alojzija joj postaje uzorom te i sama vrlo rano odlučuje otići u samostan (1969). Počeci su, kao i uvijek, bili teški u kandidaturi: odvojenost od kuće, prihvaćanje dužnosti, privikavanje na život u zajednici. Urastanjem u zajednicu kasnije sve biva lakše. Za novicijat, kaže s. Leonija, bio je lijep: godinu dana u Blatu, druga u Rimu, bile su nadahnjujuće.

Prve zavjete polaže u Blatu (1973) i ubrzo odlazi u tek osnovanu zajednicu na župu Belišće kod Osijeka. Franjevci su radili puno s djecom te je bilo dinamično i veselo. "Prva župa, najdraža župa", sa smiješkom će sestra. Slijedi premještaj u redovničku kuću u Novi Sad, gdje se oporavlja od bolesti i preuzima dužnosti u kuhinji. Nakon tri godine odlazi u Suboticu na župu "Marije Majke Crkve" u Aleksandrovu, gdje ostaje punih osam godina. Tu ponovo ulazi u pravu župsku dinamiku s tugom i veseljem kako već život donosi. Voljela je Šandorčane...

Godine 1989. slijedi novi premještaj u Sombor u župu "Sv. Križa", a već nakon godinu dana s. Leonija sa sestrama prelazi u župu "Presvetog Trojstva", također u Somboru gdje se nalazi i sada...

Na pitanje kako gleda na protekle godine svog redovničkog života, sestra odgovara: "Bilo je svega! I lijepog i tužnog. I smijeha i suza. A najviše posla. Ali ja volim raditi." Ne samo kuhati i peći... "Voli ona i zapjevati i izvan liturgije, što bi mogle posvjedočiti žene iz crkvenog zbora kojeg sestre vode.

Uz iskrene čestitke za jubilej želimo i obilje Božjeg blagoslova u daljnjem životu i radu.

R. M.

KOLIKO SE ČITA "ZVONIK"?

Istraživanje pod nazivom "Latentne dimenzije mas-medijskog prostora i sociodemografska obeležja građana Subotice", koje je sproveo tim Centra za društvena istraživanja: Zlatko Šram, Dujo Runje i Jasminka Dulić, u toku VII. mjeseca ove godine pokazalo je zanimljive rezultate o gledanosti, slušanosti i čitanosti medija u Subotici.

Unutar hrvatske populacije na prvom mjestu po čitanosti su "Subotičke novine", zatim "Blic" i mjesečnik "Zvonik".

Sljedeći za nas zanimljiv podatak je da u političko-informativnom prostoru HRT-a Drugi dnevnik gleda 18,2 % Hrvata, političke emisije 15,2 %, dok katolički mjesečnik "Zvonik" često čita 24,3 % Hrvata, a subotički dvonedjeljnik "Žig" 12,2%. Istraživanjem se nadalje pokazuje da je hrvatski medijski prostor uglavnom određen političko-informativnim emisijama HRT-a, "Zvonikom" i tek donekle "Žigom".

"Subotičke novine" su najčitanije novine u Subotici, a često ih redovito ih prati 39,7 % ispitanih. Ovim istraživanjem su obuhvaćena 632 ispitanika (uzorak na bazi biračkih spiskova).

(Opširnije su o ovome izvjestile "Subotičke novine" u br. 42 od 23. X. 1998. godine.)

GROBLJA SU NAM OVIH DANA BILA DRAGA

Rijeke ljudi i ove godine su se slijevale 1. i 2. studenog na sva subotička groblja. Groblja su izgledala drugačije nego obično. Na svakom grobu cvijet, upaljena svijeća... Ljudi svečano obučeni. U svačijoj ruci "bočica svete vode"... I nitko ne pita zašto je to tako. Svima je jasno, razumljivo, normalno, uobičajeno... To su dani osobite povezanosti s našim dragim pokojnicima. Povezanosti s onima s kojima smo živjeli, koje smo voljeli, koji su nas voljeli a sada ih nema među nama. Njihovi grobovi su naša veza s njima. Na grobovima naviru sjećanja, uspomene... Srce se stišće, a suze same poteku niz lice.

Mi kršćani, pak, vidimo i malo dalje od groba. S našim dragim pokojnicima nas povezuje i nešto više od sjećanja. To je vjera u vječni život i nada u ponovni susret s njima. Naša veza s pokojnicima je "molitva". Po molitvi mi se kao po nekoj finoj, neraskidivoj niti penjemo do njih. Po molitvi mi smo s našima milima i dragima ponovo u zajedništvu; grlimo ih i ljubimo; uživamo u njihovom društvu ili im pomažemo.

Baš je čudesna ova povezanost živih i mrtvih. "Ljubav nikad ne prestaje"... /A. A./

In memoriam

HUZSVÁR CSÍKOS ANNA MÁRIA

U Horgošu je, 25. kolovoza 1998. godine u 88. godini života, nakon duge i teške bolesti, okrijepljena svetim sakramentima, preminula Huzsvár Csíkos Anna Mária, majka zrenjaninskog biskupa Huzsvár Lászla.

Za pokojnicu je sutradan u horgoškoj župnoj crkvi sv. misu zadušnicu služio subotički biskup mons. dr. Ivan Pénczes u zajedništvu s njenim sinom biskupom i s oko pedeset svećenika iz Subotičke i Zrenjaninske biskupije.

Prigodnu homiliju održao je subotički biskup, koji je toplim riječima govorio o ovoj pokojnici i o njezinim brojnim kršćanskim vrlinama. On joj je, naime, dugo godina bio župnik, duhovnik i ispovjednik. Uz biskupa Pénczesa biskupu Huzsváru je sućut izrazio i mons. Tietze Jenő, generalni vikar Zrenjaninske biskupije. Domaći župnik Palatinus István se pobrinuo da sv. misa i sprovod budu doista veličanstveni.

Pokojna Huzsvár Cs. Anna Mária sahranjena je na mjesnom groblju, ispraćena od velikog broja časnih sestara i mnoštva naroda Božjega.

Iako sa zakašnjenjem, Uredništvo "Zvonika" biskupu Huzsváru izražava ovim putem iskrenu sućut, uz molitve za Pokojnicu. /Zv/

I'LL BE MISSING YOU - NEDOSTAJAT ĆEŠ MI

Ovo pismo pišem svom tati Perici koji već dvije godine nije s nama.

Djetinjstvo ću kao i mnogi od vas pamtili kao najljepši dio svog života. Još puno toga me čeka, ali znam da se više nikada neću osjećati onako bezbrižno i lijepo, jer za tako nešto potrebno je imati pravu osobu pored sebe. Ja sam takvu osobu izgubila prije dvije godine i mislim da je ovo pravi način da mu zahvalim, jer se plašim da takvo srce i dušu više nikada neću naći. Bar ne na ovom svijetu. Zvala sam ga jednostavno TATA. Bio mi je sve što sam željela i što je u nekim trenucima moja luda mašta željela da on bude: najbolji drug s kojim svaki dan pijem kavu, moja lutka... Najbolji tata na svijetu. Dani, mjeseci, godine su s njim brzo prolazile. Za rođendan mi je kupovao sve što sam htjela. Sve poklone čuvam i gledam ih često. Više puta sam ga nalazila u svojoj sobi kako gleda televiziju. Kad bi me vidio, nježno bi se nasmijao i ja bih potrčala prema njemu i zagrlila ga. Otišao je 4. 11. 1996. Bio je to dan koji je donio tugu, bol, suze. I sad ga još vidim... Uvijek ću ga najviše voljeti i još se nadam da ću ga vidjeti i opet zagrliti i biti njegova mala Mari...

Maria Necov - Francuska

"USKRS" DOBIO GRAND PRIX

Na Etno-festivalu fotografije, slajda, filma i videa koji je održan u Gospođincima 28. i 29. kolovoza ove godine, dokumentarni film Zvonimira Sudarevića i Rajka Ljubića "Uskrs" dobio je u konkurenciji 34 filmska ostvarenja iz Vojvodine (14 amaterskih i 20 profesionalnih) glavnu nagradu "Grand prix". O svom filmu, jedan od autora, Zvonimir Sudarević kaže:

"Sama ideja nastala je, a to i u špicu filma piše, iz obitelji Pluković. Naime, oni su tili imat film o uskrsu za svoju 'kućnu produkciju'. Međutim, takl film zbog prožimanja crkvenog i narodnog u običajima,

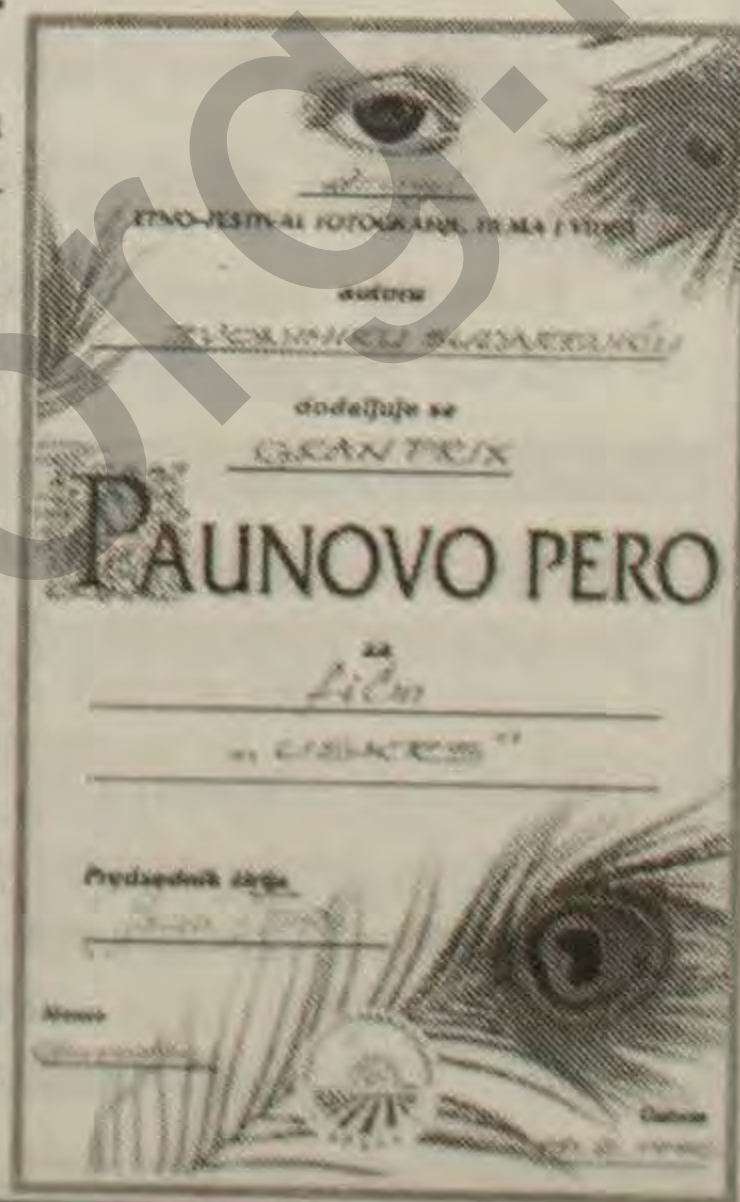
već sam po sebi ima dokumentarni i etno karakter, a lirska nota samo je dodana duša u njemu. Zbog tog zafalnost za nastanak ovog filma u prvom redu dugujemo obitelji Pluković. Naravno, puno su nam pomogli i vlč. Andrija Anišić i prof. Bela Gabrić koji su napisali tekst za

njeg. Jel, moralo se ričima propratit sve ono što je vezano za uskrsne običaje, od Velikog četvrtka, petka, subote, čuvara Božjeg groba, odlaska pod križ, šaranja jaja, Vodenog ponediljka i polivanja. Velika je pridnost ovog filma i u tom što se u njem ništa nije moralo glumit nego samo otpratit, jel su ti običaji i danas živi. Mislim da kod drugi nije taki slučaj i, pored sveg dostojanstva i svečanosti što se i kroz nošnju i običaje na prvi pogled vidi, mislim da je i to uticalo na odluku žirija."

Zvonimir s ponosom ističe da je ovaj film snimao s ljubavlju, s "osićajem". "Ja to volim. Možda zato što sam i sam rođen na salašu, osiće sam se vrlo ponosnim za vrime prikazivanja filma. Običaje ovdašnji bunjevački Hrvata osiće i zbog tog sam se posvetio njima."

Dok Zvonimiru i Rajku čestitamo na ovom uspjehu, prisjećamo se i drugih njihovih vrijednih ostvarenja kao što su dvosatni dugometražni dokumentarni film "Dužljanca", te filmovi "Šling" i "Na salašu".

U razgovoru sa Zvonimirom, pri pripremanju ove vijesti, saznali smo puno toga zanimljivog o njegovim počecima a i samom radu. Zbog toga smo odlučili u sljedećem broju njemu i njegovom radu u kojemu mu zdušno pomaže i njegova supruga Nada, posvetiti jednu stranicu. Bit će to u rubrici "Zanimljivosti" pod naslovom "Od tavana na 'košari' do suvremenog studija". /Zv/

Kafana - "Dukat"

Subotica, Preradovićeva 4 (u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 30 - 136

Organizira: svadbe, rođendanska slavlja, bankete i dr.
Svakog dana: MENI RUČKOVI
Nedjeljom: "BUNJEVAČKA UŽNA"
Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"
Radno vrijeme: od 12 - 22 sata, nedjeljom od 12 - 16 sati,
ponedjeljkom zatvoreno
vl. Jakov Letović

**Svatko neka dađe
kako je srcem odlučio:
ne sa žalošću
ili na silu,
jer Bog ljubi
vesela darivatelja.
(2 Kor 9,7)**

Poljoprivredna apoteka

Nudimo vam

AgriS

Subotica

- sredstvo za zaštitu simena žita
- ostala sredstva za zaštitu bilja
- stručni savjeti

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 7 do 12 sati

Petefi Šandora 9, Tel./fax: (024) 556-228

G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSTDRUCK PAPIR ZA KORICE "ZVONIK"
DO KRAJA 1998. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!

Isplati se ženiti

*Jer Štamparija "Globus"
brzo kvalitetno i jeftino
štampa pozivnice
za svadbu.*

Otmara Majera 10
Telefon: (024) 551-202

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

Postanite prijatelj Interneta!

Predstavite svoju firmu svetlu!

Izradujemo www prezentacije i držimo ih na Svetskoj mreži

Kompletna ponuda Internet servisa!

Subotičko čvorište je kod nas

Naučite koristiti Internet i Vi!

Kurs traje 16 časova

Sve INFORMACIJE možete dobiti u našem Informativno-prodajnom centru

BRACE JUGOVIĆA 5

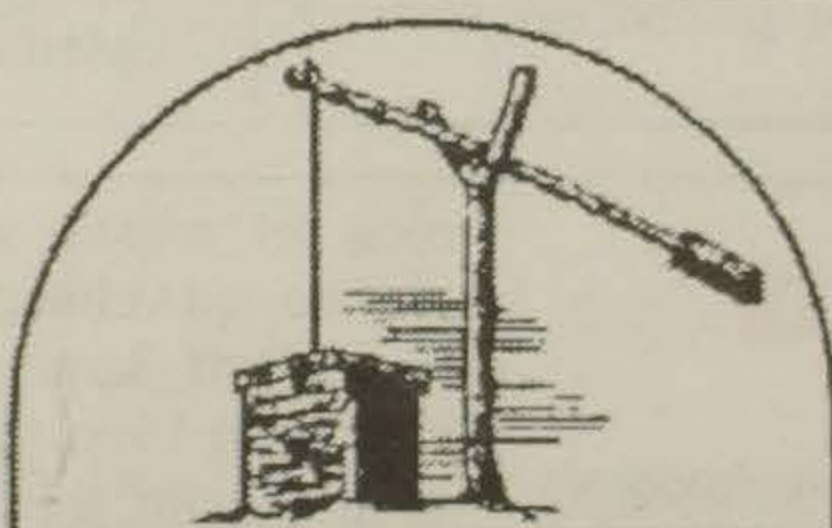
Radno vreme: 9 - 19 sati

☎ 555-765

E-mail: admin@tippnet.co.yu

Home Page: www.tippnet.co.yu

Internet je preko nas došao u Suboticu - budite sa nama!

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

P.T.P. BANE.
...uvek, kada poželite lepe stvari.

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE, ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE, PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel./fax: 024/ 561-186, Tel.: 024/ 561-187

Upozoravamo štovane čitatelje koji su "Zvonik" primali poštom da zbog povećanih poštanskih troškova nismo više u mogućnosti slati ga onima koji nisu uplatili pretplatu.

Godišnja pretplata za inozemstvo je 30 DEM. Pretplatnici iz Hrvatske uplaćuju protuvrijednost u kunama poštanskom uputnicom na adresu: Gabrijela Skenderović, Kneza Trpimira 1/3, 44000 Kutina, R. Hrvatska (Pretplatnici izvan Hrvatske mogu se na istu adresu pretplatiti vrijednosnim čekom.)

Subotica - Isusovo Uskrsnuće

13. 11. u 17 sati

Početak DEVETNICE DUHU SVETOM

* Svaku večer hodočaste vjernici pojedine subotičke župe na čelu sa župnikom koji predvodi euharistijsko slavlje i drži prigodnu propovijed.

* Okvirna tema propovijedi je: **Duh Sveti u sakramentima**

Bit će to ujedno i staleški susreti: 14. - djeca; 15. - mladi; 16. - prvopričesnici; - 17. - Služba pokore (prilika za ispovijed); 18. - stari i bolesni; 19. - sjemeništarcari; 20. - bračni parovi (osobito oni koji slave zaokružene obljetnice braka: 5, 10, 15, 20, 25...; 21. - pjevači i ministranti.

Subotica

15. 11. 1998.

Dan Teološko-katehetskog instituta

u 17 sati: svečana sv. misa u katedrali i promocija diplomaca prve generacije uz prigodnu svečanost

15. 11. 1998.

Tribina "Pax Romanae" (na mađarskom)

u 16 sati u župi sv. Križa

15. 11. 1998.

TRIBINA MLADIH

u Katoličkom krugu u 19 sati

Tema: UPOZNAJMO PAPU IVANA PAVLA II.

Predavač: Iznenadenje!

21. 11. 1998.

u 19 sati u dvorani HKC "Bunjevačko kolo"

Svečana akademija

Instituta za kulturu, povijest i duhovnost

"Ivan Antunović"

i proslava jubileja akademika dr. Ante Sekulića uz promociju prigodne knjige

✠◆✠◆✠◆✠

22. 11. 1998.

DAN INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

u 10 sati: u katedrali-bazilici

sv. misa za sve članove Instituta "Ivan Antunović"

22. 11. 1998.

Svetkovina Krista Kralja

JESENJE KRIZMANJE,

završetak Devetnice Duhu Svetom

i Godine Duha Svetoga

u 17 sati u crkvi Isusovog Uskrsnuća

Subotica - sv. Rok

20. 11. u 20 sati

OBITELJSKI SUSRETI

Tema: **Zašto se moliti svecima?**

Predavač: **Andrija Anišić**

29. 11. 1998.

POČETAK POBOŽNOSTI

U ČAST PREČISTOM SRCU MARIJINOM

u 17,30 sati: u katedrali-bazilici sv. Terezije (u franjevačkoj crkvi na mađarskom jeziku)

PREPORUČAMO NAŠA IZDANJA

ZIDNI KALENDARI	3 ndin
DŽEPNI KALENDARI	5 ndin
SUBOTIČKA DANICA	30 ndin
BOŽIĆNE ČESTITKE	1,50 ndin
BEDŽEVI S JUBILEJSKIM ZNAKOM	7 ndin
MOLITVENIK "SLAVA BOŽJA"	70 ndin
<u>Novo - novo - novo</u>	
SLIČICE /14 vrsta/	100 kom. (20 n. din)

IZLOŽBA "BOŽIĆNJAKA"

Etnografski odjel "Blaško Rajić"
Instituta za kulturu, povijest i duhovnost
"Ivan Antunović"
organizira

IZLOŽBU božićnih kolača "božićnjaka"
pred Božić.

Već Vas unaprijed pozivamo, drage domaćice, da pokažete svoje umijeće u izradi "božićnjaka" - najljepši ćemo pokloniti našem biskupu na Božić, a ostali će biti u pojedinim crkvama na Božić pred oltarima.

Za detaljnije informacije obratite se svojim župnicima ili pročelniku Etnografskog odjela Grgi Kujundžiću na tel. 751-650.

**KONZULARNI DANI
REPUBLIKE HRVATSKE
U SUBOTICI**

Maksima Gorkog 6
svake srijede u mjesecu (11, 18. i 25. XI.)
od 10 do 14 sati

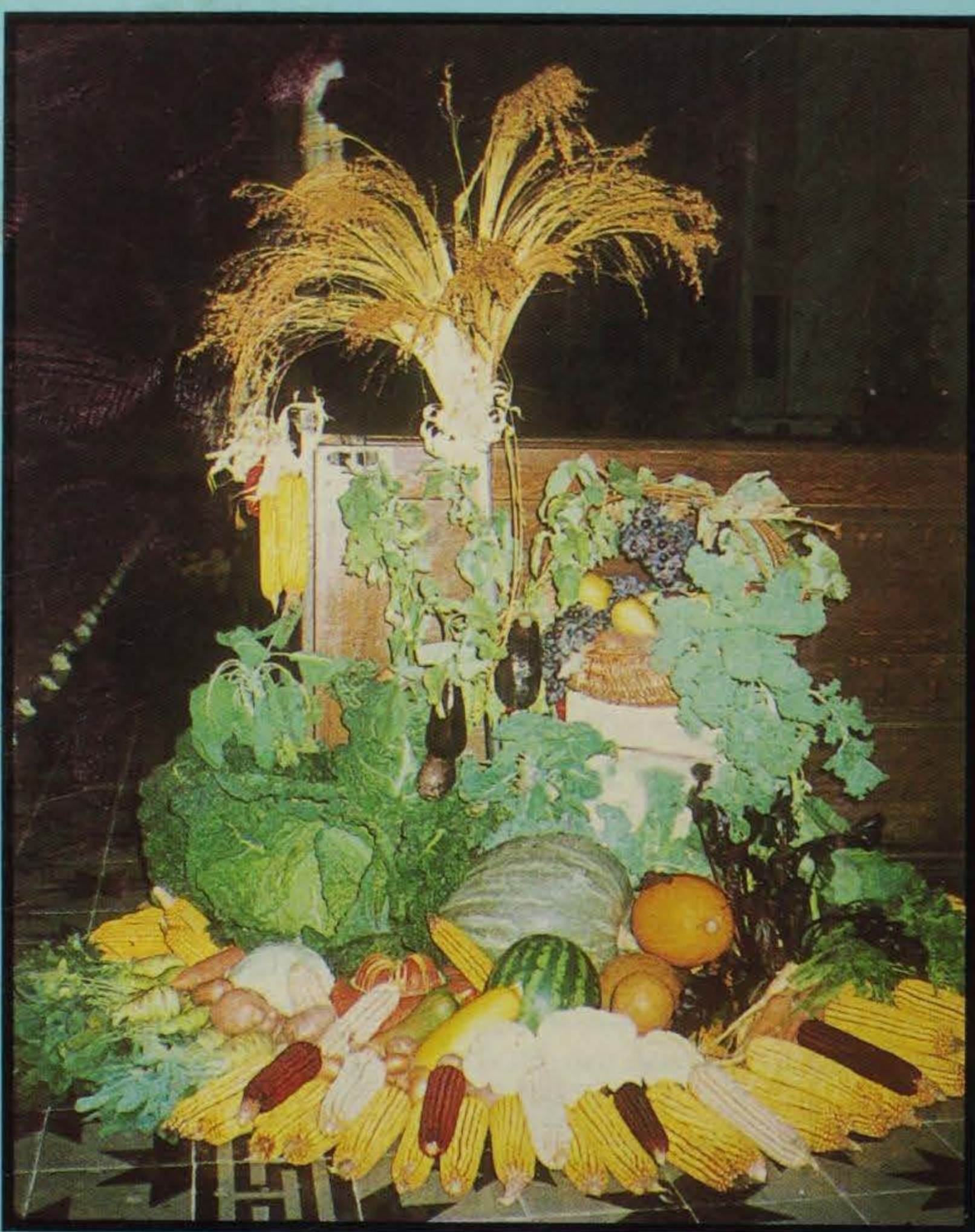
ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Lazar Novaković, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.

DANI ZAHVALNOSTI

Kao što se dužijanca u hrvatskim bunjevačkim obiteljima slavi svečano kao Dan zahvale Bogu za kruh svagdašnji, tako se u svim hrvatskim šokačkim župama naše biskupije svake godine sve svečanije slavi NEDJELJA ZAHVALNOSTI za sve plodove zemlje.

Tako je bilo u Sonti, Baču, Bačkom Monoštoru, Vajskoj... Crkve su bile ukrašavane plodovima zemlje. Kakve li su to prekrasne ikebane bile...! A živi ukras slavlja: djeca i mladi u narodnim nošnjama. Na misama puno lijepih riječi oduševljenih propovjednika. A iz svih srdaca i grla: PJESMA ZAHVALE BOGU!

"Dok je srca bit će i roda našega. Dok je srca bit će i Crkve naše. Dok je srca bit će vjere, bit će ljubavi, bit će dječjeg smijeha, bit će djevojačkog osmijeha... Dok je vjerničkog srca u naših mladića i muževa, slavit će se u Baču nedjelja zahvalnosti!" /Stjepan Beretić/

Ja sam mala Renata
monoštorsko dite
od mame Marije
i tate Stipe.

*Gospodine, dobri Oče,
ti si čovjeku povjerio zemlju
te živimo od njezinih plodova:
daj da se njima tako služimo
te budu tebi na slavu
i svim ljudima na korist.*

Po Gospodinu našem Isusu Kristu...

/Zborna molitva/

Molitve vjernika

- Gospodine, našu zemlju učinio si lijepom i plodnom: daj da je volimo, poštujemo, marljivo obrađujemo i možemo od nje živjeti, molimo te.

- Ljudi pronalaze uvijek nove načine proizvodnje hrane: daj da nestane gladi svuda po svijetu, molimo te.

